

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างเครื่องมือการวิจัย

- ชุดฝึกอบรบเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์
ของผู้นำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สกลนครเขต 3
- แบบวัดจิตสาธารณะ

ชุดฝึกอบรม

การพัฒนาจิตสาธารณะด้วยกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์
ของผู้นำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ผู้วิจัย

นางสาวปภาพิณฑ์ รุณธาตุ

นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

คำนำ

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวปภาพินท์ รุณธาดู นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาจิตสาธารณะด้วยกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้นำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา ฉลากบาง เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.จำนง วงษ์ชาชม และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริ ฮามสุโพธิ์ เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและศึกษาประสิทธิผลของชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของผู้นำนักเรียนและศึกษาผลการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรมทั้งสิ้น 15 ชั่วโมง

ผู้วิจัย ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู นักเรียน และผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน หวังว่าเอกสารชุดนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาและนำไปใช้ในการเสริมสร้างพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ปภาพินท์ รุณธาดู

นักศึกษาระดับปริญญาโท

สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
แนวทางการฝึกอบรมการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยกระบวนการเรียนรู้จาก ประสบการณ์	ค
ตารางฝึกอบรม	ง
ชุดที่ 1 การช่วยเหลือผู้อื่น	1
1 กิจกรรมบทสะท้อนเชิงรูปธรรมกับจิตสาธารณะ	1
2 กิจกรรมมาเรียนรู้เป็นผู้มีจิตสาธารณะกันเถอะ	14
3 กิจกรรมหัวใจอาสาทำความสุข	26
ชุดที่ 2 การเสียสละต่อสังคม	47
4 กิจกรรมความเสียสละความมีน้ำใจ	47
5 กิจกรรมความสะอาดคือความสุข	53
6 กิจกรรมคนดีของชุมชน	58
ชุดที่ 3 การมุ่งมั่นพัฒนาสังคม	75
7 กิจกรรมร่วมมือร่วมใจ	75
8 กิจกรรมที่สร้างวินัยสร้างจิตสาธารณะ	83
9 กิจกรรมที่ชีวิตพัฒนาได้ถ้าใจพร้อม	89
10 กิจกรรมถอดบทเรียนจากการพัฒนาจิตสาธารณะ	97
บรรณานุกรม	113

คำชี้แจงการใช้ชุดฝึกอบรม

❖ วัตถุประสงค์ของการใช้ชุดฝึกอบรม

การใช้ชุดฝึกอบรมเรื่อง การพัฒนาจิตสาธารณะด้วยกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้นำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 3 มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะด้วยกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้นำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อพัฒนาความรู้เรื่อง จิตสาธารณะ ของผู้นำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
3. เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติกิจกรรมจิตสาธารณะด้วยกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้นำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
4. เพื่อเป็นคู่มือสำหรับครู วิทยากร ในการฝึกอบรมเรื่อง การพัฒนาจิตสาธารณะ ในโรงเรียน

❖ แนวคิด

ชุดฝึกอบรม เรื่อง การพัฒนาจิตสาธารณะด้วยกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้นำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนครเขต 3 ได้นำแนวคิดเรื่องกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์มาใช้พัฒนาจิตสาธารณะซึ่งประกอบด้วยกระบวนการที่ส่งเสริมให้ผู้ที่ได้รับการอบรมแต่ละคนได้สะท้อนประสบการณ์และแนวคิดของตนที่มีต่อสภาพปัญหาที่จัดขึ้นในกิจกรรมการเรียนรู้ได้ออกมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อปรับเปลี่ยนแนวคิดไปสู่หลักการและแนวทางที่ถูกต้องสรุปเป็นองค์ความรู้ร่วมกันและทดลองนำองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นไปใช้ปฏิบัติในสถานการณ์ใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติและต้องการที่จะนำไปใช้เพื่อประโยชน์แก่สังคมต่อไป

ชุดกิจกรรมเรื่องการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้นำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแบ่งออกเป็น 3 ชุดและมีกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด 10 กิจกรรม ดังนี้

ชุดที่ 1 การช่วยเหลือผู้อื่น ประกอบด้วย

1. กิจกรรมบทสะท้อนเชิงรูปธรรมกับจิตสาธารณะ
2. กิจกรรมมาเรียนรู้เป็นผู้มีจิตสาธารณะกันเถอะ
3. กิจกรรมหัวใจอาสา นำพาความสุข

ชุดที่ 2 การเสียสละต่อสังคม ประกอบด้วย

4. กิจกรรมความเสียสละความมีน้ำใจ
5. กิจกรรมความสะอาดคือความสุข
6. กิจกรรม คนดีของชุมชน

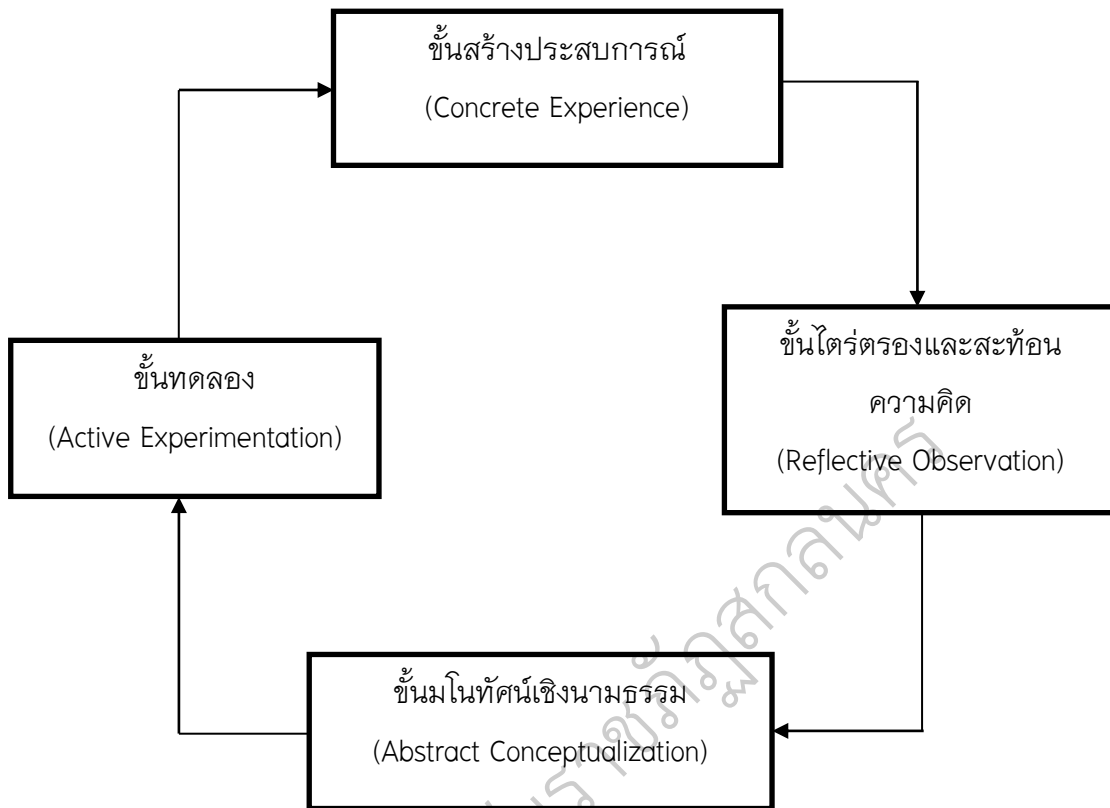
ชุดที่ 3 การมุ่งมั่นพัฒนาสังคม ประกอบด้วย

7. กิจกรรมร่วมมือร่วมใจ
8. กิจกรรมสร้างวินัยสร้างจิตสาธารณะ
9. กิจกรรมชีวิตพัฒนาได้ถ้าใจพร้อม
10. กิจกรรมถอดบทเรียนจากการพัฒนาจิตสาธารณะ

หลักการเบื้องต้นเกี่ยวกับชุดฝึกอบรมด้วยกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์
ได้แก่

ก. ชุดฝึกอบรมด้วยกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ หมายถึง ชุดฝึกอบรม
ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยนำกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์มาใช้เป็นแนวทางในการ
วางแผน กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้

ข. กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ หมายถึง กระบวนการสร้างความรู้
ทักษะและเจตคติ โดยการดึงเอาประสบการณ์จากตัวผู้เรียนแล้วกระตุ้นให้ผู้เรียนสะท้อน
ความคิดเกี่ยวกับประสบการณ์นั้นออกมาเพื่อพัฒนาความคิดใหม่ เจตคติใหม่และทักษะใหม่
กระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวผู้วิจัยประยุกต์ตามแนวคิดของโคลบ (Kolb) ซึ่งประกอบด้วย 4
ขั้นดังภาพต่อไปนี้

วงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ตามแนวคิดของโคลบ

ที่มา : พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2549, หน้า 32)

1. ขั้นสร้างประสบการณ์ (Concrete Experience) มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้นำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเกิดความตระหนักต่อความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้สิ่งใหม่ นำเสนอสิ่งเร้าที่จะช่วยให้มีการนำประสบการณ์เดิมมาใช้เพื่อแสดงความคิดเห็นในมุมมองของตนต่อปัญหาที่ทำให้เกิดความจำเป็นที่ต้องเรียนรู้สิ่งใหม่ เทคนิคการเรียนรู้สามารถนำมาใช้ในขั้นตอนนี้ ได้แก่ กรณีศึกษา ภาพ วิดีทัศน์ เกมต่างๆ หรือบทบาทสมมติ ข้อสรุปที่เกิดจากการใช้ประสบการณ์เพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าในขั้นประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมนี้จะนำไปสู่ความตระหนักและความต้องการที่จะเรียนรู้ในประเด็นที่กำหนด หรือการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. ขั้นไตร่ตรองและสะท้อนความคิด (Reflective Observation) เป็นขั้นที่จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความตระหนักและสะท้อนความคิดเกี่ยวกับผลกระทบจากปัญหา

และเข้าใจถึงความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้สิ่งใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ต้องการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง และจะมีความตั้งใจในการเรียนรู้สิ่งที่เห็นหรือตระหนักว่ามีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดำเนินไปในขั้นสังเกตปฏิกริยาตอบสนองนี้จะเป็นการเชื่อมโยงข้อสรุปที่ได้จากขั้นตอนการสร้างประสบการณ์เพื่อนำไปสู่หลักการ ทฤษฎีหรือวิธีการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง

3. ขั้นมโนทัศน์เชิงนามธรรม (Abstract Conceptualization) เป็นขั้นที่ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้โดยเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมฝึกทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของผู้นำนักเรียนจะได้สังเกตจากการสาธิต การแสดงบทบาทสมมุติ และการลงมือฝึกปฏิบัติไปพร้อมๆ กับการไตร่ตรอง พิจารณาเหตุและผลของการดำเนินการที่ถูกต้องนั้น กิจกรรมในขั้นตอนนี้จะมีการปรับเปลี่ยนความคิดจากประสบการณ์เดิมเข้ากับสิ่งที่ได้เรียนรู้ใหม่ ร่วมกันสรุปเป็นแนวคิดหรือแนวปฏิบัติใหม่ด้วยการอภิปรายและสรุปร่วมกันของกลุ่ม หรือใช้กิจกรรมนันทนาการ เกมเป็นสื่อประกอบการสรุปหลักการและแนวปฏิบัติที่ได้เรียนรู้จากขั้นสังเกตปฏิกริยาตอบสนอง หรือใช้กิจกรรมนันทนาการเป็นสื่อเพื่อการสื่อสารเพื่อการทบทวนและสรุปเป็นแนวคิดที่ถูกต้องตามหลักการที่ได้เรียนรู้ รวมถึงการทดสอบความรู้ ความเข้าใจสาระสำคัญในกิจกรรมการเรียนรู้นั้น

4. ขั้นทดลอง (Active Experimentation) เป็นขั้นที่นำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในความสามารถของตนแก่ผู้นำนักเรียน ในการนำหลักการหรือแนวปฏิบัติที่สรุปร่วมกันไปใช้ ความเชื่อมั่นนี้จะเกิดจากการเปิดโอกาสให้ผู้นำนักเรียน นำหลักการ หรือแนวปฏิบัตินั้นไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ซึ่งเทคนิคการเรียนรู้ที่สามารถนำมาใช้ในขั้นตอนนี้ ได้แก่ การใช้ฐานกิจกรรม การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา และการจำลองสถานการณ์ผลของการเรียนรู้ในขั้นตอนนี้ นอกจากเป็นการสร้างความเชื่อมั่นต่อการนำสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ไปใช้แล้ว ยังสามารถสร้างแรงจูงใจภายในให้ผู้นำนักเรียน ต้องการนำความรู้ และทักษะไปใช้ในการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวันในชุมชน สังคมได้

ตารางการฝึกอบรม

เพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ
ผู้นำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สกลนคร เขต 3

วันที่หนึ่ง

เวลา	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
08.00-08.30 น.	- ผู้เข้าอบรมลงทะเบียน รายงานตัวรับเอกสาร	ผู้วิจัยและผู้ช่วย
08.30-09.00 น.	- พิธีเปิดชี้แจงวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม	ผู้วิจัย ประธานและผู้วิจัย
09.00-09.30 น.	- ทดสอบก่อนการฝึกอบรม (Pre-test)	
09.00-09.10 น.	- พักรับประทานอาหารว่าง	ผู้ช่วยผู้วิจัย
09.10-09.40 น.	- กิจกรรมละลายพฤติกรรม	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย
09.40-11.30 น.	- กิจกรรมบทสะท้อนเชิงรูปธรรมกับจิตสาธารณะ	
12.00-13.00 น.	- พักรับประทานอาหารกลางวัน	
13.00-13.30 น.	- กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	ผู้ช่วยวิจัย
13.30-15.00 น.	- กิจกรรมมาเรียนรู้เป็นผู้มีจิตสาธารณะกันเถอะ	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย
15.00-15.20 น.	- พักรับประทานอาหารว่าง	
15.20-16.50 น.	- กิจกรรมหัวใจอาสาทำความสุข	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย
16.50-17.00 น.	- สรุป พบพี่เลี้ยงกลุ่มย่อย	

วันที่สอง

เวลา	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
08.00-08.30 น.	- กิจกรรม warm up ทบทวน	ผู้ช่วยผู้วิจัย
08.30-09.30 น.	- กิจกรรมความร่วมมือ ความร่วมมือ	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย
09.30-10.30 น.	- กิจกรรมความเสียสละความมีน้ำใจ	ผู้วิจัยและวิทยากร
10.30-10.40 น.	- พักรับประทานอาหารว่าง	
10.40-12.00 น.	- กิจกรรมความสะอาดคือความสุข	ผู้วิจัยและวิทยากร
12.00-13.00 น.	- พักรับประทานอาหารกลางวัน	
13.00-13.30 น.	- กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย
13.30-15.00 น.	- กิจกรรมคนดีของชุมชน	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย
15.00-15.10 น.	- พักรับประทานอาหารว่าง	
15.10-16.00 น.	- สรุป - พบพี่เลี้ยงกลุ่มย่อย	

วันที่สาม

เวลา	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
08.30-09.00 น.	- กิจกรรม warm up และทบทวน	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย
09.00-09.10 น.	- กิจกรรมบริหารสมอง	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย
09.10-10.40 น.	- กิจกรรมร่วมมือร่วมใจ	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย
10.40-10.50 น.	- พักรับประทานอาหารว่าง	
10.50-12.10 น.	- กิจกรรมสร้างวินัยสร้างจิตสาธารณะ	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย
12.10-13.00 น.	- พักรับประทานอาหารกลางวัน	
13.00-13.30 น.	- กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย
13.30-15.00น.	- กิจกรรมชีวิตพัฒนาได้ถ้าใจเราพร้อม	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย
15.00-16.30 น.	- กิจกรรมถอดบทเรียนจากจิตสาธารณะ	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย
15.40-16.10 น.	- ทดสอบหลังการฝึกอบรม (Post-test)	
16.10-16.30 น.	- มอบหมายภารกิจและพิธีปิดการอบรม	ประธานและผู้วิจัย

ชุดที่ 1 การช่วยเหลือผู้อื่น

1 กิจกรรมบทสะท้อนเชิงรูปธรรมกับจิตสาธารณะ

☸ สารสำคัญ

“จิตสาธารณะ” (Public Mind) หมายถึงจิตลักษณะของบุคคล ที่ให้ความสำคัญต่อการปลูกจิตสำนึกที่ให้ รู้คิด รู้ชอบ และรู้ปฏิบัติตนเกี่ยวกับ การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม และการให้ความร่วมมือในการมุ่งมั่นพัฒนาสังคม ซึ่งส่งผลต่อการช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม และทำให้สังคมน่าอยู่มากขึ้น

☸ วัตถุประสงค์ทั่วไป

มีความรู้ ความเข้าใจ เกิดความตระหนักเห็นคุณค่าและความสำคัญของการมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ

☸ วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1. สามารถอธิบายความหมาย ความสำคัญ และตระหนักถึงการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะได้
2. สามารถบอก และวิเคราะห์พฤติกรรมที่สะท้อนถึงการมีจิตสาธารณะได้
3. สามารถแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อนโดยใช้หลักจิตสาธารณะได้

☸ เนื้อหา

1. ความหมายของจิตสาธารณะ
2. ความสำคัญและความจำเป็นของการฝึกอบรมเรื่องจิตสาธารณะ
3. แนวทางการปฏิบัติตนเป็นผู้มีพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะ

☸ กิจกรรมการฝึกอบรม

1. ขึ้นสร้างประสบการณ์ (15 นาที)
 - 1.1 ครูแจ้งวัตถุประสงค์การฝึกอบรมเรื่องจิตสาธารณะ วิธีการทำกิจกรรม และเกณฑ์การวัดผลประเมินผลให้นักเรียนทราบ

1.2 ครูนำเข้าสู่บทเรียน โดยให้นักเรียนดูภาพ การทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนและภาพการพัฒนาชุมชน โรงเรียน วัด ของนักเรียน และ วิดีโอเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์น้ำท่วม

ภาพที่ 1 นักเรียนร่วมกันพัฒนาบริเวณโรงเรียน

ภาพที่ 2 นักเรียนร่วมกันพัฒนาชุมชนและวัด

ภาพที่ 3 วิดีโอการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์น้ำท่วม

2. ขั้นสังเกตปฏิบัติการตอบสนอง (15 นาที)

2.1 ครูพูดคุยซักถามนักเรียนถึงภาพการปฏิบัติกิจกรรมทั้งสามภาพ และให้ร่วมกันวิเคราะห์ว่า เพราะเหตุใดทุกคนจึงร่วมกันทำด้วยความเต็มใจ มีอะไรเป็นแรงจูงใจในการทำงานครั้งนี้ สุ่มนักเรียนตอบ 2-3 คน

3. ขั้นหมั่นทัศนเชิงนามธรรม (25 นาที)

3.1 ครูถามคำถามนักเรียนว่าถ้าหากนักเรียนพบกับสถานการณ์ต่อไปนี้ นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร

➤ สถานการณ์ที่ 1 ขณะที่นักเรียนเข้าแถวซื้อบัตรรับประทานอาหารมีคนมาขวางคิวด้านหน้านักเรียน

➤ สถานการณ์ที่ 2 ขณะที่นักเรียนกำลังจะข้ามถนนเห็นคนตาบอดกำลังเดินข้ามถนนเช่นกัน

➤ สถานการณ์ที่ 3 ขณะนักเรียนเดินอยู่ริมถนน และได้รับแจกใบปลิวโฆษณาสินค้าจากห้างสรรพสินค้า เมื่ออ่านเสร็จแล้วและไม่ต้องการใช้ต่อ

➤ สถานการณ์ที่ 4 นักเรียนซื้อขนมที่ร้านสะดวกซื้อ และร้านสะดวกซื้อใส่ถุงพลาสติกให้

➤ สถานการณ์ที่ 5 ขณะนักเรียนโดยสารรถประจำทาง ที่มีผู้ให้บริการทั้งขึ้นและลงมาก

3.2 นักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับความหมาย และความสำคัญของการมีจิตสาธารณะโดยที่ครูคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือตามสถานการณ์ ต่อจากนั้นครูแจกใบความรู้ที่ 1 เรื่องจิตสาธารณะ

4. ขั้นทดลองลงมือปฏิบัติในสถานการณ์ใหม่ (35 นาที)

4.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้ แล้วนำเอาความรู้ ความเข้าใจที่ได้ศึกษาร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องจิตสาธารณะ ให้ร่วมกันคิด

ประเด็นของการปฏิบัติตนเป็นผู้มี จิตสาธารณะ และร่วมกันสร้างเป็นบทละครสั้นที่สะท้อนประเด็นที่กลุ่มตนเองคิดไว้ แล้วออกมาแสดงให้เพื่อนๆ และคณะครู ได้ชม กลุ่มที่แสดงสะท้อนประเด็นได้ดีที่สุดจะได้รับการประกาศยกย่องชมเชย

4.2 ครูให้นักเรียนทุกคนเข้ากลุ่มเดิม และให้เลือกประธานกลุ่มและเลขา กลุ่มใหม่เพื่อหมุนเวียนให้นักเรียนเป็นผู้นำผู้ตามและร่วมปรึกษากันว่าจะนำเสนอประชาสัมพันธ์เรื่องจิตสาธารณะ เพื่อเชิญชวนผู้อื่นให้เห็นความสำคัญและมีความตระหนักได้อย่างไร โดยมีเนื้อหาสาระในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เขียนสรุปเป็นคำขวัญ

กลุ่มที่ 2 ทำแผ่นพับ

กลุ่มที่ 3 เขียนเรียงความ

กลุ่มที่ 4 วาดภาพ

โดยให้ตัวแทนกลุ่มออกมาจับฉลาก ว่ากลุ่มใดจะได้ทำเรื่องใด ร่วมกันคิด และนำความรู้ที่ได้ จัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์ตามที่จับฉลากได้ แล้วมานำเสนอหน้าห้องเรียน

4.3 ครูให้นักเรียนส่งตัวแทนของกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน โดยการจับฉลาก ใครจะนำเสนอ ก่อน – หลัง สมาชิกคนอื่นร่วมกันวิจารณ์ ครูคอยสรุปให้ใจความสำคัญเสนอแนะ แสดงชื่นชม และนำผลงานติดบอร์ดหน้าชั้นเรียน

4.4 ครูให้นักเรียนศึกษาเอกสารเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง จิตสาธารณะ สรุปความรู้ที่ได้รับเขียนคำตอบลงในใบงานที่ 1.1 (หน้า 6)

4.5 ครูแจกแบบบันทึกการทำงานด้านจิตสาธารณะ (หน้า 12) เกี่ยวกับเรื่องการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ให้กับนักเรียนทุกคนพร้อมทั้งครูอธิบายการเขียนรายงานให้นักเรียนเข้าใจ ต่อจากนั้นให้นักเรียนบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมจิตสาธารณะให้ได้มากที่สุด ลงในใบรายงานการปฏิบัติกิจกรรมจิตสาธารณะที่ครูมอบให้แล้วให้นักเรียนทุกคนนำมาส่งครูในช่วงโมงสรุปสิ้นสุดกิจกรรม

4.6 ครูเดินตรวจสอบขณะนักเรียนเขียนรายงานพร้อมกับให้คำแนะนำถ้าในกรณีนักเรียนมีปัญหาและคัดเลือกผลงานของนักเรียนทุกคนที่มีความถูกต้องหรือเป็นตัวอย่งที่ดีเพื่อ ชมเชย และให้นักเรียนนำไปติดบอร์ดหน้าชั้นเรียน

❖ สื่อ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้

1. วิดีทัศน์ และภาพกรณีศึกษา
2. ใบความรู้ที่ 1.1 เรื่องจิตสาธารณะ
3. ใบงานที่ 1.1 เรื่องจิตสาธารณะ
4. ใบงานที่ 1.2 แบบบันทึกการทำงานด้านจิตสาธารณะ
5. แบบรายงานตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมจิตสาธารณะด้านการช่วยเหลือผู้อื่น

❖ การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การประเมินผล
1. ซักถามขณะบรรยายและ หลังการบรรยาย	1. คำถามตามเนื้อหา	ตอบถูก-ผิด
2. สังเกตพฤติกรรมกร ช่วยเหลือผู้อื่น	2. แบบบันทึกการทำงาน ด้านจิตสาธารณะ	ดีมาก ดี พอใช้ ปรับปรุง ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80
3. สังเกตพฤติกรรมจิต สาธารณะ	3. แบบรายงานตนเอง เกี่ยวกับพฤติกรรมจิต สาธารณะด้านการ ช่วยเหลือผู้อื่น	ระดับการปฏิบัติ สม่่าเสมอ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง น้อยที่สุด

❖ ระยะเวลา 1.30 ชั่วโมง

ภาพกรณีศึกษา

ภาพที่ 1 นักเรียนร่วมกันพัฒนาโรงเรียน

ภาพที่ 2 นักเรียนร่วมกันพัฒนาชุมชนและวัด

ใบความรู้ 1.1 เรื่องจิตสาธารณะ (Public mind)

✘ จิตสาธารณะ

การปลูกฝังจิตใจให้บุคคลมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เป็นการสร้างคุณธรรมจริยธรรมซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดจากภายใน “จิตสาธารณะ” เป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญในการปลูกจิตสำนึกให้คนรู้จักเสียสละ ร่วมแรง ร่วมใจ มีความร่วมมือในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อเป็นหลักการในการดำเนินชีวิต ช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคม

✘ ความหมายของจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะ (Public mind) หมายถึง จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม เพราะคำว่า “สาธารณะ” คือ สิ่งที่มีได้เป็นของผู้หนึ่งผู้ใด จิตสาธารณะจึงเป็นความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของในสิ่งที่เป็นสาธารณะ ในสิทธิและหน้าที่ที่จะดูแลและบำรุงรักษาร่วมกัน เช่น การช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยการไม่ทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ การดูแลรักษาสาธารณะสมบัติ เช่น โทรศัพท์สาธารณะ หลอดไฟฟ้าให้แสงสว่างตามถนนหนทาง แม้แต่การประหยัดน้ำประปา หรือไฟฟ้า ที่เป็นของส่วนรวม โดยให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าตลอดจนช่วยดูแลรักษาให้ความช่วยเหลือผู้ทุกข์ได้เอียงยาก หรือ ผู้ที่ร้องขอความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ ตลอดจนร่วมมือกันกระทำเพื่อให้เกิดปัญหาหรือช่วยกันแก้ปัญหา แต่ต้องไม่ขัดต่อกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม

✘ จิตสาธารณะเพื่อส่วนรวม

จิตสำนึกเพื่อส่วนรวมนั้นสามารถกระทำได้ โดยมีแนวทางเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. โดยการกระทำตนเอง ต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง เพื่อไม่ให้เกิด

ผลกระทบและเกิดความเสียหายต่อส่วนรวม

จิตสาธารณะเพื่อส่วนรวมคือต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม

2. มีบทบาทต่อสังคมในการรักษาประโยชน์ของส่วนรวม เพื่อแก้ปัญหา
สร้างสรรค์สังคม ซึ่งถือว่าเป็นความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

ช่วยกันเก็บขยะ วิธีหนึ่งแสดงถึงการมีจิตสาธารณะส่วนรวม

✘ ความสำคัญของจิตสาธารณะ

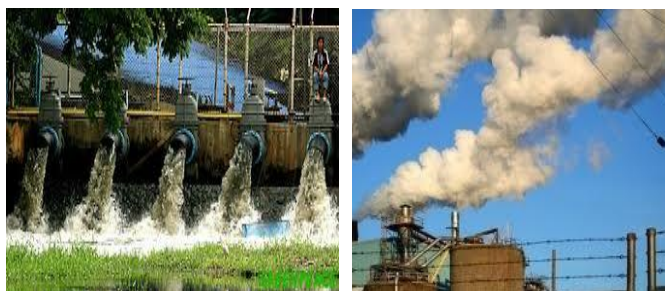
จิตสาธารณะเป็นความรับผิดชอบต่อที่ที่เกิดจากภายใน คือ ความรู้สึกนึกคิด จิตใต้
สำนึกตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งอยู่ในจิตใจ และส่งผลมาสู่การกระทำภายนอก
ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น จะเห็นว่าเกิดจากการขาดจิตสำนึกของคนส่วนรวมในสังคมเป็น
สำคัญ เช่น

1. **ปัญหายาเสพติด** ซึ่งเกิดจากความเห็นแก่ตัวของผู้ชาย ไม่นึกถึงปัญหาที่
เกิดขึ้นต่อไปกับสังคม

ผู้ขาดจิตสำนึกค้าขายยาเสพติดถูกตำรวจจับดำเนินคดี

2. **ปัญหามลพิษต่างๆ** ที่เกิดจากความไม่รับผิดชอบต่อ ขาดจิตสำนึก เช่น การ
จอดรถยนต์โดยไม่ดับเครื่องยนต์ ทำให้เกิดควันพิษ โดยเฉพาะในเมืองใหญ่

การปล่อยน้ำและควันพิษ ของโรงงานอุตสาหกรรม

ทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลาย ปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง การใช้ทางเท้าสาธารณะเพื่อประโยชน์ส่วนตัว โดยไม่คำนึงถึงส่วนรวม การทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลอง การฉีดสารเร่งเนื้อแดงในสัตว์เลี้ยง โดยเฉพาะสุกร ซึ่งมีผลต่อโรคภัยไข้เจ็บในมนุษย์ เช่น โรคมะเร็ง เป็นต้น จิตสาธารณะจึงเป็นสิ่งสำคัญในสังคม เยาวชนต้องให้ความสำคัญและตระหนักในสิ่งนี้

✘ ความรับผิดชอบต่อตนเอง

จิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง นับว่าเป็นพื้นฐานต่อความรับผิดชอบต่อสังคม ตัวอย่างความรับผิดชอบ ต่อตนเอง ดังนี้

1. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนหาความรู้
2. รู้จักการออกกำลังกายเพื่อให้สุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์
3. มีความประหยัดรู้จักความพอดี
4. ประพฤติตัวให้เหมาะสม ละเว้นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสีย
5. ทำงานที่รับมอบหมายให้สำเร็จ
6. มีความรับผิดชอบ ตรงเวลา สามารถพึ่งพาตนเองได้

✘ ความรับผิดชอบต่อสังคม

เป็นการช่วยเหลือสังคม ไม่ทำให้ผู้อื่นหรือสังคมเดือดร้อนได้รับความเสียหาย เช่น

1. มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว เช่น เชื้อฟุ้งพ่อแม่ ช่วยเหลืองานบ้าน ไม่ทำให้พ่อแม่เสียใจ
2. มีความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ครูอาจารย์ เช่น ตั้งใจเล่าเรียน เชื้อฟุ้งคำสั่งสอนของครู อาจารย์ ปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยของโรงเรียน ช่วยรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน
3. มีความรับผิดชอบต่อบุคคลอื่น เช่น ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ไม่เอาเปรียบเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน
4. มีความรับผิดชอบในฐานะพลเมือง เช่น ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของสังคม ปฏิบัติตามกฎหมาย รักษาสมบัติของส่วนรวม ให้ความร่วมมือต่อสังคมในฐานะพลเมืองดี

✘ แนวทางการสร้างจิตสาธารณะ

การสร้างจิตสาธารณะ เป็นความรับผิดชอบในตนเอง แม้ว่าจะได้รับการอบรมสั่งสอน ถ้าตนเองไม่ยอมรับ จิตสาธารณะก็ไม่เกิด ฉะนั้น คำว่า “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” จึงมีความสำคัญส่วนหนึ่งในการสร้างจิตสาธารณะถ้าตนเองไม่เห็นความสำคัญแล้วคงไม่มีใครบังคับได้

นอกจากใจของตนเองแล้ว แนวทางที่สำคัญในการมีจิตสาธารณะยังมีอีกหลายประการ ถ้าปฏิบัติได้ก็จะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้

1. **สร้างวินัยในตนเอง** ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตย รู้ถึงขอบเขตของสิทธิ เสรีภาพหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
2. **ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม** ตระหนักเสมอว่าตนเอง คือส่วนหนึ่งของสังคม ต้องมีความรับผิดชอบในการรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นเรื่องส่วนรวม ทั้งต่อประเทศชาติและโลกใบนี้
3. **ตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคม** ให้ถือว่าเป็นปัญหาของตนเองเช่นกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ต้องช่วยกันแก้ไข เช่น ช่วยกันดำเนินการให้โรงงานอุตสาหกรรมสร้างบ่อพักน้ำทิ้งก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ
4. **ยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต** เพราะหลักธรรมหรือคำสั่งสอนในศาสนาที่นับถือ สอนให้คนทำความดีทั้งสิ้น ถ้าปฏิบัติได้จะทำให้ตนเองมีความสุข

นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมด้วย ทำให้เราสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

★ ตัวอย่างหลักธรรมทางศาสนาที่เกี่ยวข้องกับตนเอง

❖ พระพุทธศาสนา

หลักคำสอนในการช่วยเหลือ หรือพึ่งพาตนเอง ที่ พุทธศาสนิกชนได้ยืมจากพุทธสุภายัตถุสุมมอ คือ อุตตาทิ อุตตานิ นาถิ หรือตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

❖ คริสต์ศาสนา

หลักคำสอนในศาสนาคริสต์ คือ ต้องรู้จักช่วยเหลือตนเองก่อน แล้วพระเจ้าจะช่วยท่าน

❖ ศาสนาอิสลาม

หลักคำสอนจะคล้ายกับคริสต์ศาสนา ก็คือ ให้รู้จักช่วยตนเอง และรู้จักเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทางที่ดีเสียก่อนแล้วพระเจ้าจะช่วยท่าน

ที่มา : www.kasetyaso.ac.th (สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2556)

ใบงานที่ 1.1

คำชี้แจง ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มศึกษาใบความรู้เรื่องจิตสาธารณะร่วมกันแล้ว
อภิปรายสรุปและตอบคำถามต่อไปนี้

กลุ่ม.....

1. จงบอกความหมายของ “จิตสาธารณะ “

.....

2. ถ้าคนในสังคมขาดจิตสาธารณะ นักเรียนคิดว่าสังคมนั้นจะมีสภาพเป็นอย่างไร

.....

3. จงยกตัวอย่างปัญหาที่เป็นอันตรายต่อสังคมในปัจจุบันที่เกิดจากการไม่มีจิตสาธารณะ

.....

4. เรามีวิธีการที่จะสร้างจิตสาธารณะให้กับตนเองได้อย่างไรบ้าง

.....

5. จงบอกพฤติกรรมในการปฏิบัติตนเป็นผู้มีจิตสาธารณะ

.....

ใบงานที่ 1.2 แบบบันทึกการทำงานด้านจิตสาธารณะ

ชื่อชั้น.....ได้ทำงานด้านจิตสาธารณะ ดังรายการต่อไปนี้

ที่	วัน/เดือน/ปี	รายการ	เวลา	ลงชื่อผู้รับรอง

รวมเวลาทำงานด้านจิตสาธารณะจำนวน.....ครั้ง และขอรับรองว่าเป็นความจริง

ลงชื่อ.....

(นางสาวภาวิณี รุณธาตุ)

สรุปผลการปฏิบัติกิจกรรมภายใน 1 เดือน

ดีเยี่ยม	ดี	ผ่าน	ไม่ผ่าน
35-40 ครั้ง	24-34 ครั้ง	15-23 ครั้ง	ต่ำกว่า 15 ครั้ง

แบบรายงานตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมจิตสาธารณะด้านการช่วยเหลือผู้อื่น

คำชี้แจง

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างท้ายข้อความที่ตรงตามการปฏิบัติ
ที่แท้จริงของนักเรียนหรือใกล้เคียงมากที่สุด

	ระดับพฤติกรรมจิตสาธารณะด้านการช่วยเหลือผู้อื่น				
	ปฏิบัติ สม่ำเสมอ	ปฏิบัติ บ่อยครั้ง	ปฏิบัติ บางครั้ง	ปฏิบัติ น้อยครั้ง	ปฏิบัติ น้อยครั้ง ที่สุด
การช่วยเหลือผู้อื่น					
1. เมื่อเพื่อนมีปัญหาในการเรียนฉันให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อน					
2. ฉันมักจะแบ่งอาหารและขนม ให้น้องแลเพื่อนๆ ได้รับประทานด้วย					
3. เมื่อฉันเห็นคนแก่ สตรีมีครรภ์ และเด็กขึ้นมาบนรถประจำทางฉันสละที่นั่งให้กับคนเหล่านั้น					
4. เมื่อฉันเห็นคนตาบอดข้ามถนนฉันเข้าไปช่วยเหลือพาเขาข้ามถนนไปอย่างปลอดภัย					
5. ฉันสมัครใจอำนวยความสะดวกให้กับผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน					
6. ฉันปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์และมีความสุข					
7. ฉันมีความยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดี					
8. เมื่อฉันเห็นน้องหรือเพื่อนทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องฉันมักจะให้คำแนะนำและชักจูงไปในทางที่ถูกต้อง					
9. ฉันไม่เอาเปรียบผู้อื่น					
10. ฉันสละกำลังกายกำลังทรัพย์ และเวลาเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น					

2 กิจกรรมการเรียนรู้เป็นผู้มีจิตสาธารณะกันเถอะ

❖สาระสำคัญ

การอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขนั้นจะต้องรู้จักการเข้าใจตนเองและผู้อื่น รวมถึงการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลอื่น ซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนให้เป็นคนดีมีจิตสาธารณะ

❖วัตถุประสงค์ทั่วไป

นักเรียนมีความตระหนักรู้ เข้าใจตนเอง สามารถแสดงบทบาท หน้าที่ รับผิดชอบ ของตนเองและการปฏิบัติต่อบุคคลอื่นได้โดยนำเอาหลักคุณธรรมด้านสังคม วัตถุประสงค์ 4 มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

❖วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม

1. สามารถอธิบายและ วิเคราะห์พฤติกรรมของตนและบุคคลอื่นได้
2. สามารถเสนอแนวทางในการแสดงออกถึงบทบาท หน้าที่และการปฏิบัติที่เหมาะสมต่อบุคคลอื่นได้
4. สามารถปฏิบัติตนต่อบุคคลอื่นโดยการร่วมแสดงความเห็นใจ,ห่วงใย, สงสาร เมื่อเห็นคนอื่นมีความเดือดร้อนและ มีความทุกข์โดยใช้หลักจิตสาธารณะได้

❖เนื้อหา

1. ลักษณะของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ
2. แนวทางการปฏิบัติตนเป็นผู้มีจิตสาธารณะ

❖กิจกรรมการฝึกอบรม

1. ชั้นสร้างประสบการณ์ (15 นาที)

1.1 ครูกล่าวชมเชย ให้กำลังใจกับนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมมีจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นความต้องการในการยอมรับ ความใส่ใจ สนใจ ที่สม่ำเสมอจากการวิเคราะห์ พฤติกรรมของตนเองแล้วครูสนทนาถึงความสำคัญของการเป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะนั้นมีความสำคัญและจำเป็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างไร

1.2 ครูให้นักเรียนเล่นเกม “ห้วงเสนาหา” เพื่อแบ่งกลุ่มๆ ละ 6-10 คน ต่อจากนั้นสมาชิกแต่ละกลุ่มให้พบครูพี่เลี้ยงประจำกลุ่มย่อยตามสถานที่ที่แบ่งให้ เมื่อพบครูพี่เลี้ยงแล้วให้จัดที่นั่งเป็นวงกลม

1.3 ครูพี่เลี้ยงกล่าวนำ “เรามีของอย่างหนึ่งจะให้นักเรียนดู ขอให้นักเรียนหยิบไปคนละ 1 ก้อน”

1.4 ครูพี่เลี้ยงให้คำสั่ง ดังนี้

1.4.1 “ขอให้นักเรียนทุกคนใช้เวลา 1 นาที พิจารณาดูและทำความเข้าใจกับ ก้อนหินก้อนนี้ จนจำมันได้”

1.4.2 “ขอให้ทุกคนหลับตาคลำก้อนหินพยายามจำมันให้ได้”

1.5 “ขอให้ทุกคนแนะนำก้อนหินข้างตนเองให้ผู้อื่นรู้จักด้วย”

1.6 เก็บก้อนหินมารวมกัน คละกันอีกครั้งแล้วให้ทุกคนหลับตาหยิบก้อนหินที่ละคนจนหมด

2. ขั้นสังเกตปฏิบัติการตอบสนอง (15 นาที)

2.1. ขั้นการวิเคราะห์ ครูพี่เลี้ยงซักถามนักเรียน ดังต่อไปนี้

“ในเมื่อได้หยิบก้อนหินครั้งแรก นักเรียนรู้สึกหรือคิดอย่างไร”

“ในตอนนี้นักเรียนรู้สึก หรือมีความคิดต่อก้อนหินของนักเรียนอย่างไร”

“อะไร เป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกต่อก้อนหินอย่างนั้น”

“นักเรียนคิดว่าเราระบายสีคำที่ก้อนหินทำไม” “นักเรียนคิดว่าเราจัด

กิจกรรมนี้ขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์อะไร”

2.2 ครูสรุปข้อคิดที่สำคัญจากกิจกรรมดังนี้

ก้อนหินนั้นดูแต่แรกก็คือก้อนหินทั่วๆ ไป ไม่มีความสลักสำคัญอะไร มันเหมือนๆ กันไปหมด แต่เมื่อเราพิจารณาอย่างถี่ถ้วน ใช้เวลาสักเล็กน้อย ทำความรู้จักกับมัน เราก็พบว่า มันเป็นก้อนหินลักษณะพิเศษไม่เหมือนกับก้อนหินอื่นเลย เปรียบเทียบกับคนทุกคนดูเป็นคนเหมือนๆ กันหมด แต่ถ้าเราพิจารณาศึกษาแต่ละคน เราก็จะพบว่าแต่ละคนมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัว ซึ่งไม่เหมือนกับคนอื่น ก้อนหินแต่ละก้อนมีส่วนสว่าง ส่วนมืด เปรียบเหมือนคนที่มีส่วนสว่างและส่วนมืด กล่าวคือ บางมุมเรามองไม่เห็นส่วนสว่างเลย บางมุมเรามองไม่เห็นส่วนมืดเลย และบางมุมเรามองเห็นทั้งส่วนสว่างและส่วนมืดดังนั้นเรา

2.3 ไม่ด่วนตัดสินคนว่าเป็นอย่างไร ก่อนที่จะทำความรู้สึกกับเขาหรือศึกษาจากเขาเสียก่อน

2.4 มองคนทั้งสองด้าน ไม่มองคนว่าดีไปเสียทุกอย่าง จนกระทั่งเชื่อเขาทุกอย่างโดยไม่ได้ไตร่ตรอง โดยคิดว่าทุกคนไม่ดีไปเสียหมด จนกระทั่งเกลียด โกรธเขาจนไม่เห็นความดีของเขาบ้างเลย

2.4 ยินดีว่าคนเราแตกต่างกัน เพราะความแตกต่างกันตลอดจนความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละคน เป็นสิ่งที่น่าศึกษา

3. ชั้นมโนทัศน์เชิงนามธรรม (25 นาที)

3.1 ครูแจกใบความรู้เรื่อง คุณลักษณะของผู้มีจิตสาธารณะ ให้แต่ละกลุ่มๆ ละหนึ่งชุด แล้วให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษา และร่วมกันสรุปเป็น แผนที่ความคิด (Mind Mapping)

3.2 คัดเลือกตัวแทนกลุ่มออกมารายงาน เสนอแนวความคิดจากการศึกษา

3.3 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปโดยการถามนักเรียนว่า “แนวทางการปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีจิตสาธารณะนั้นเราสามารถจะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองในอนาคตได้อย่างไร”

3.4 ครูเสนอว่าในการอยู่ร่วมกันในสังคมนั้นต้องมีเราจำเป็นต้องนำเอาคุณธรรมมาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจซึ่งประกอบ 4 ประการได้แก่

3.4.1 ทาน หมายถึง คุณธรรมด้านการให้ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันช่วยเหลือกันด้วยเงินสิ่งของและความรู้

3.4.2 ปิยวาจา หมายถึง คุณธรรมด้านการพูด การกล่าวคำสุภาพการชี้แจงแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ พูดแสดงความเห็นใจ ให้กำลังใจ และการพูดให้เกิดความเข้าใจดีต่อกัน

3.4.3 อุตถจริยา หมายถึง คุณธรรมด้านการทำประโยชน์แก่ผู้อื่นการช่วยเหลือด้วยแรงกายและปัญญา ในระดับบุคคลและกลุ่ม

3.4.4 สมานัตตา หมายถึง คุณธรรมด้านการเป็นผู้ไม่ถือตัว การปฏิบัติตนสม่ำเสมอต่อผู้อื่น และไม่เอาเปรียบผู้อื่น

4. ชั้นทดลองปฏิบัติ (35 นาที)

4.1 ให้นักเรียนทั้งหมดร่วมกัน ระดมความคิดรวบรวม คุณลักษณะของ

จิตสาธารณะที่นักเรียนอยากจะปฏิบัติต่อบุคคลอื่น เช่น ความห่วงใย ความเข้าใจ ความจริงใจ ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความเชื่อมั่นในตนเอง ฯลฯ โดยดูตัวอย่างจากการที่นักเรียนเคยพบเห็นผู้อื่นปฏิบัติอยู่ หรือเป็นสิ่งที่นักเรียนเคยปฏิบัติมาแล้วประมาณ 2-3 ตัวอย่าง

4.2 ให้นักเรียนจับคู่เลือกปฏิบัติคุณลักษณะจิตสาธารณะ จากข้อ 10 จากที่ได้ร่วมกันระดมความคิดไว้มาสัก 1 ตัวอย่าง พร้อมทั้งแสดงรายละเอียดด้วยว่านักเรียนจะมุ่งมั่นสำเร็จด้วยวิธีโดยการทำเป็นไปสเตอร์เตือนใจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ตัวอย่าง ข้าพเจ้าสามารถแสดงออกถึงความ “ห่วงใยและเข้าใจผู้อื่น” ได้ด้วยการถามว่า “มีอะไรจะให้ช่วยหรือไม่” และยินดี รับฟังปัญหา

ข้าพเจ้า สามารถ ได้ด้วยการ.....

.....

❀ สื่อ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้

1. สื่อวีดิทัศน์ / สถานการณ์ที่ดังนี้
2. ใบความรู้ที่ 2.1 เรื่อง คุณลักษณะของผู้มีจิตสาธารณะ (หน้า 19)
3. ใบงานที่ 2.1 การช่วยเหลือผู้อื่น (หน้า 22)
4. การพูดที่เห็นใจ ให้กำลังใจผู้อื่นที่กำลังเดือนร้อน ใบงานที่ 2.2 (หน้า 23)
5. ก้อนหินระบายสีดำ
6. กระดาษชาร์ท
7. ปากกาเคมี

❀ วิธีการวัดผล

วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การประเมินผล
1. สังเกตพฤติกรรมการช่วยเหลือผู้อื่น	1. แบบสังเกตพฤติกรรมการช่วยเหลือผู้อื่น	ดีมาก ดี พอใช้ ปรับปรุงผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80
2. ตรวจผลงาน	1. ใบงานที่ 2.1 2. ใบงานที่ 2.2 3. ใบงานที่ 2.3	

🕒 ระยะเวลา 1.30 ชั่วโมง

ใบความรู้ที่ 2

เรื่อง คุณลักษณะของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ

(Public Mind)

P+U+B+L+I+C = PUBLIC = สาธารณะ

- ◆ **P = Positive (คิดเชิงบวก)** เพราะคนที่คิดบวกมีโอกาสประสบความสำเร็จมากกว่า คนคิดลบ Positive in-positive out (คิดทางบวก ผลก็จะออกมาทางบวก)
- ◆ **U = Useful (เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น)** ต่อสาธารณะต่อสังคมไม่มุ่งดูตาย อะไรที่เป็นประโยชน์ อะไรที่ดังมาก็ให้ลงมือทันที แม้สิ่งนั้นจะเป็นสิ่งเล็กน้อยก็ตาม ไม่เห็นแก่ตัว เห็นแก่ส่วนรวม ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน ไม่คอร์รัปชันไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ให้ผู้อื่นเอาเปรียบเช่นกันเคารพสิทธิเสรีภาพผู้อื่นโดยการฝึกเอื้อเพื่อเอื้อแก่ซึ่งกันและกัน แบ่งปัน ทรัพยากรให้กัน การฝึกที่จะให้ทาน ประกอบด้วย วัตถุทานและธรรมทาน ฝึกหัวใจที่มีแต่จะให้เพราะผู้ให้ยอมเป็นที่รัก ตั้งเป้าหมายในชีวิตไว้ว่า หนึ่งวันหรือหนึ่งสัปดาห์ที่ต้องทำ ทานให้ได้ (One day, one donation. Or one week, one donation)
- ◆ **B = (Believe ความเชื่อ)** เด็กไทยจะต้องปฏิบัติตนด้วยความเชื่อ เชื่อในคำสอนของ พระพุทธเจ้า เชื่อในสิ่งที่ถูกต้อง และยึดให้มั่นในความดีตามคำสอนของพุทธศาสนาที่ว่า “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” ถ้าเด็กไทยขาดความแล้วซึ่งความเชื่อ การกระทำการต่างๆ ก็ จะขาดพลัง
- ◆ **L = Love (ความรัก)** เด็กไทยจะต้องหล่อหลอมด้วยความรัก โดยเริ่มสร้างความรักใน ตนเอง ครอบครัว เพื่อน คนรัก ชุมชน สิ่งแวดล้อม ประเทศชาติ และสังคมโลก มีความรัก มนุษยชาติตามหลักพรหมวิหาร 4 คือ เมตตา (ความรัก ความปรารถนาดีให้ผู้อื่นมี ความสุข) กรุณา (ความสงสารเห็นใจ ปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์) มุทิตา (ยินดีเมื่อผู้อื่นได้มี สุข) อุเบกขา (วางเฉยไม่ลำเอียง) และ มี สังคหะวัตถุ 4 คือ ทาน การให้เอื้อเพื่อเอื้อแก่ ปิย วาจา กล่าวด้วยวาจาที่ซาบซึ้ง สุภาพอ่อนหวาน อุตถจริยา ทำดี ประพฤติดี เป็นประโยชน์ ต่อตนเองและผู้อื่น สمانัตตา ทำตัวเสมอต้นเสมอปลาย
- ◆ **I = Integrity (ความซื่อสัตย์)** เป็นคุณสมบัติที่จะต้องมีในเด็กไทย ในการสร้างความ ซื่อสัตย์สุจริต การสร้างค่านิยมที่ยอมรับนับถือคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตมากกว่าคนที่

ชื่อเสียง เงินทอง แต่ได้รับประโยชน์มาจากความไม่ถูกต้อง โดยต้องไม่ถือว่าเป็นเรื่องเพียงเล็กน้อย

◆ **C = Communication (มีการสื่อสารที่ดี)** มโนกรรม (คิดดี คิดทางบวก: positive thinking) วาจกรรม (ปิยวาจา) โดยการฝึกขอบคุณและแสดงความยินดี ฝึกให้กำลังใจและชื่นชมผู้ที่มีจิตสาธารณะ

M+I+N+D = Mind = จิต

◆ **M = Morality (ความถูกต้องด้วยศีลธรรม)** เด็กไทยควรได้รับการปลูกฝังศรัทธา สร้างเสริมปัญญาภีวฒันด้วยศาสนา สถาบันทางศาสนาต้องเป็นผู้นำในการสร้างจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นต้องนำเยาวชนไทยกลับไปสู่คำสอนของพระพุทธองค์ที่ทรงเน้นให้เห็นแก่ประโยชน์สุขของสังคมเป็นใหญ่ไม่บริโภคนิยมความจำเป็นหรือเพราะความอยากมีความสันโดษพอใจที่จะมีกินมีอยู่มีใช้เท่าที่จำเป็นรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เจือจางแก่ผู้อื่นมีความเมตตาอาทรต่อกันเห็นแก่ผู้อื่นเสมือนเห็นแก่ตนเอง รู้จักหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้อง

◆ **I = Innovate (การเปลี่ยนแปลงใหม่)** จากกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้สังคมไทยหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะรับเอาวัฒนธรรมและวิถีปฏิบัติจากสังคมโลก ซึ่งบางสิ่งอาจไม่เหมาะสมกับสังคมไทยและกำลังซึมซับเข้าสู่เด็กและเยาวชนไทยอย่างรวดเร็ว และกลายเป็นวิถีปฏิบัติประจำวันไปแล้ว ดังนั้นเด็กไทยยุคใหม่จะต้องเปลี่ยนแปลงเพื่อกลับไปสู่วิถีปฏิบัติในการสร้างจิตสาธารณะในการรักตนเอง ครอบครัวและประเทศชาติ

◆ **N = Nature (ธรรมชาติ)** เราต้องสร้างความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ โดยฝึกอบรมให้เด็กและเยาวชนมีลักษณะและพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน ที่กินเป็น อยู่เป็น ดูแลเป็น พึ่งเป็น หรือการดำรงชีวิตประจำวัน ที่เข้าใจเหตุผล รู้จักเลือกปฏิบัติในสิ่งที่เกิดประโยชน์ต่อชีวิต ต่อการเรียนรู้ หรือพัฒนาโดยปราศจากโทษหรือไม่ให้เกิดโทษต่อตนเอง ผู้อื่นและธรรมชาติแวดล้อม

◆ **D = Divide (การแบ่งปัน)** เด็กไทยจะต้องประกอบด้วยความรัก และแบ่งปันความรักให้กับคนอื่น ๆ สร้างภูมิคุ้มกันตนเอง ร่วมแบ่งปันบำเพ็ญประโยชน์และช่วยเหลือสังคมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนที่เป็นผลกำไรสร้างสรรค์สังคมไทยให้มีการแบ่งปันความสุขจากคนกลุ่มหนึ่งสู่คนอีกกลุ่มหนึ่งและเติมเต็มสังคมไทยให้เป็นสังคมที่น่าอยู่ และยกระดับจิตใจของ

เยาวชนให้มีความคิดสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมมุ่งเน้นที่การเรียนรู้เปิดใจใน
การทำงานร่วมกับผู้อื่นและตระหนักถึงความปรารถนาดีของคนในสังคมในด้านที่ดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ใบงานที่ 2.1 การช่วยเหลือผู้อื่น

คำชี้แจง: ให้นักเรียนร่วมกันพิจารณาจากภาพแล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็น

กลุ่ม.....

ภาพการบริจาคสิ่งของแก่คนด้อยโอกาส สรุปลักษณะที่เป็นมติของกลุ่ม

1. นักเรียนมีความรู้สึก และความคิดเห็นอย่างไร

.....

2. คุณธรรม จริยธรรม ที่นักเรียนได้จากการทำกิจกรรมตามใบงานนี้ได้แก่อะไรบ้าง

.....

3. นักเรียนคิดว่าการมีจิตสาธารณะ ส่วนช่วยให้การสร้างสรรค์สังคมได้อย่างไรบ้าง

.....

ใบงานที่ 2.2 การพูดที่เห็นใจให้กำลังใจผู้อื่นที่กำลังเดือดร้อน

คำชี้แจง: ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันพิจารณาจากภาพแล้วระดมความคิดเห็นที่เป็นมติของกลุ่มในการเลือกใช้คำพูดที่เหมาะสม เพื่อดำเนินการแก้ไขสถานการณ์นั้นให้เกิดผลดีที่สุด

กลุ่ม.....

ภาพการพูดที่เห็นใจให้กำลังใจเพื่อนที่กำลังรู้สึกเสียกำลังใจ

1. นักเรียนมีความคิดเห็นและมีความรู้สึกอย่างไรจากภาพ

.....

2. คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่นักเรียนได้จากภาพ

.....

3. สรุปการมีจิตสาธารณะมีส่วนช่วยเหลือผู้อื่นที่กำลังเสียกำลังใจได้อย่างไรบ้าง

ใบงานที่ 2.3

คำชี้แจง ให้สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันระดมความคิด วิเคราะห์ และอภิปรายในประเด็น
ปัญหาต่อไปนี้ โดยเขียนลงในกระดาษชาร์ตที่แจกให้

กลุ่ม.....

นักเรียนคิดว่า ชุมชนและสังคมของเราจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรถ้าหากทุกคนมีจิตใจที่
เห็นแก่ประโยชน์ของตนเองเพียงอย่างเดียว โดยแสดงเป็นแบบแผนผังความคิด (Mind
Mapping)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

แบบสังเกตพฤติกรรมการช่วยเหลือผู้อื่น

ชื่อ..... ชั้น.....

ลำดับที่	1. ช่วยเหลือพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ทำงานด้วยความเต็มใจและไม่หวังสิ่งตอบแทน				2. อาสาช่วยแนะนำและอำนวยความสะดวกให้ผู้อื่น ด้วยกำลังกาย กำลังใจและกำลังสติปัญญา				3. แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน อื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น				สรุป
	0	1	2	3	0	1	2	3	0	1	2	3	
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													

📌 เกณฑ์การให้คะแนน

ดีมาก (3) หมายถึง ช่วยเหลือพ่อแม่ผู้ปกครอง ครู ทำงาน อาสาทำงาน ช่วยคิดช่วยแนะนำ ช่วยแก้ปัญหาและ แบ่งปันสิ่งของ ให้ผู้อื่นด้วยความเต็มใจ

ดี (2) หมายถึง ช่วยเหลือพ่อแม่ผู้ปกครอง ครู ทำงาน อาสาช่วยคิด ช่วยทำแนะนำและ แบ่งปันสิ่งของ ให้ผู้อื่นด้วยความเต็มใจ

พอใช้ (1) หมายถึง ช่วยเหลือพ่อแม่ผู้ปกครอง ครู ทำงานและ แบ่งปันสิ่งของ ให้ผู้อื่นด้วยความเต็มใจ

ปรับปรุง (0) หมายถึง ไม่ช่วยเหลือพ่อแม่ผู้ปกครอง ครู ทำงาน

③ หัวใจอาสาสมัครมีความสุข

❖สาระสำคัญ

การบำเพ็ญประโยชน์เป็นกิจกรรมหนึ่งสำหรับอาสาสมัครในการทำงานเพื่อพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพ และครบถ้วนทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญาและด้านจิตใจให้มีความเอื้ออาทรอยู่เสมอ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการสร้างสรรค์สังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขมากยิ่งขึ้น

❖วัตถุประสงค์ทั่วไป

ผู้เรียนตระหนักถึงผลของการมีจิตสาธารณะ ในด้านการแสดงความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น และสามารถอาสาสมัครเป็นผู้บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อ ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ทั้งนี้เพื่อช่วยขัดเกลาจิตใจ ให้มีความเมตตากรุณาและมีความเสียสละ

❖วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1. สามารถอธิบาย วิเคราะห์และเห็นความสำคัญของการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ได้ต่อตนเองและต่อส่วนรวมได้
2. สามารถบอกถึงพฤติกรรมและวิธีการสร้างโอกาสในการพัฒนาตนเอง ในการบำเพ็ญประโยชน์ ให้เต็มตามศักยภาพได้
3. สามารถแสดงความเอื้ออาทรต่อกันได้อย่างเหมาะสมและปฏิบัติกิจกรรมการบำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์ต่อครอบครัว โรงเรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติโดยอาศัยหลักการมีจิตสาธารณะได้

❖เนื้อหา

1. การบำเพ็ญตนให้ประโยชน์
2. การแสดงความเอื้ออาทร

❖กิจกรรมการฝึกอบรม

1. ชั้นสร้างประสบการณ์ (15 นาที)
 - 1.1 ครูให้ผู้เข้าอบรมดูสื่อ วิดีทัศน์ การอาสาทำความดีโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

แทน

จากกรณีตัวอย่าง (ใบความรู้ที่ 3.1 หน้า 29 – 30) วิดีทัศน์ภาพพระราชกรณียกิจของในหลวง , วิดีทัศน์ภาพฝรั่งเก็บขยะบนชายหาดที่ จ.ประจวบคีรีขันธ์ , เรื่องของย่าอิมสร้างฝาย , เรื่องหน่อคำผู้พิการ

2. ชั้นปฏิบัติการตอบสนอง (15 นาที)

ครูให้นักเรียนร่วมกันสนทนา วิเคราะห์ และอภิปรายถึงสิ่งที่คุณค่าเหล่านั้นปฏิบัติ ว่าอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้บุคคลเหล่านั้นปฏิบัติ ทำไมเขาจึงอยากปฏิบัติ และเมื่อเขาปฏิบัติแล้วเขาได้อะไรเป็นสิ่งตอบแทน

3. ชั้นมโนทัศน์เชิงนามธรรม

3.1 ใบงานที่ 3.1 นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น พร้อมกับสะท้อนถึงคุณค่าของการแสดงความเอื้ออาทร และสิ่งที่จะนำไปปฏิบัติ

3.2 ครูฝากข้อคิดให้นักเรียนนำสิ่งที่เรียนรู้จากกิจกรรมนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยครูมอบใบงานที่ 3.2 (หน้า 35) ให้นักเรียน พร้อมทั้งอธิบายวิธีการบันทึก และนัดหมายการส่ง

4. ชั้นทดลองลงมือปฏิบัติในสถานการณ์ (35 นาที)

ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่มแล้วส่งตัวแทนกลุ่มจับฉลากเพื่อปฏิบัติตามคำสั่งดังนี้ (กลุ่มละ 5 นาที)

กลุ่มที่ 1 แสดงบทบาทสมมติเข้าไปตักเตือนเพื่อนที่กำลังจะหนีเรียน

กลุ่มที่ 2 แสดงบทบาทสมมติเข้าไปช่วยคนแก่ เด็ก คนพิการตามหอดในการเดินข้ามถนน

กลุ่มที่ 3 แสดงบทบาทสมมติเข้าไปสอบถามบุคคลที่แปลกหน้าเดินเข้ามาในโรงเรียนโดยทักทายและสอบถามฐานะของเขา

กลุ่มที่ 4 แสดงบทบาทสมมติเข้าไปเยี่ยมเพื่อนที่ป่วยอยู่ในโรงพยาบาล

กลุ่มที่ 5 ให้ช่วยกันคิด และรายงานว่าจะช่วยเหลือรุ่นน้องในโรงเรียนอย่างไรได้บ้าง เมื่อเราเรียนจบจากโรงเรียนนี้ไปแล้ว

❖ สื่อ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้

1. ใบความรู้ที่ 3.1 ตัวอย่างบุคคลที่ปฏิบัติกิจกรรมบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์
2. ใบความรู้ที่ 3.2 แนวทางการทำกิจกรรมบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์
3. ใบงานที่ 3.1 กิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์
4. ใบงานที่ 3.2 การแสดงความเอื้ออาทร

5. แบบสังเกตพฤติกรรมการบำเพ็ญตนที่เป็นประโยชน์
6. กระดาษชาร์ท
7. ปากกาเมจิก

❖ การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การประเมินผล
1. ชักถามขณะบรรยายและ หลังการบรรยาย	1. คำถามตามเนื้อหา	ตอบถูก-ผิด
2. สังเกตพฤติกรรมการทำ กิจกรรมบำเพ็ญ สาธารณประโยชน์	2. แบบสังเกตพฤติกรรม การบำเพ็ญประโยชน์	ดีมาก ดี พอใช้ ปรับปรุง ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80
3. สังเกตการแสดงความเอื้อ อาทร	3. ใบงานการแสดงความ เอื้ออาทร	ตรวจผลการปฏิบัติ

❖ ระยะเวลา 1.30 ชั่วโมง

ใบความรู้ที่

3.1

ตัวอย่างบุคคลที่บำเพ็ญประโยชน์

1. ชีวิตที่มีความหมายของคนสร้างฝาย ... คุณย่ายิ้ม

ใครที่ได้อ่านเรื่องราวของ "ย่ายิ้ม" หรือ "ย่ายิ้ม เย้ยยาก" คงจะอดอมยิ้มตามไปกับแก้มได้แน่นอน เมื่อหญิงชราวัย 80 กว่า ที่ใช้ชีวิตอยู่ในป่าทึบเพียงลำพัง กลับไม่เคยอยู่ห่างจากคำว่า "ความสุข" เลย นั่นเพราะทุก ๆ วัน "ย่ายิ้ม" จะไม่ปล่อยให้เวลาเดินผ่านไปอย่างไร้ค่า และสิ่งมีค่าที่ "ย่ายิ้ม" ทำก็คือ การเดินถือจอบเก่า ๆ 1 อัน ขึ้นเขาไปตัดไม้ไผ่หลายสิบท่อนเพื่อมาสร้างฝาย โดยหวังจะให้ฝายป่าประเทศไทยเป็นฝายที่ชุ่มชื้นอุดมสมบูรณ์ ตามพระราชดำริของพ่อหลวงที่คุณย่ายิ้มเคยได้ยินได้ฟังมานานนับสิบปีแล้ว และตั้งแต่นั้นมา คุณย่ายิ้มก็จำคำสอนของพ่อหลวงใส่เกล้า และปณิธานกับตัวเองว่า จะต้องสร้างฝาย เพื่อสร้างประโยชน์ต่อแผ่นดินไทย อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสังขารของหญิงชราจะร่วงโรยลงไปตามวัย แต่นั่นไม่ใช่อุปสรรคที่ทำให้ "ย่ายิ้ม" หยุด เพราะแกถือคติว่าวันนี้มีแรงแค่ไหนก็ทำเท่านั้น พอตื่นเช้าขึ้นมาในวันรุ่งขึ้น ก็ลุกขึ้นมาทำใหม่ แต่จะมีเพียงวันโกนและวันพระเท่านั้น ที่ "ย่ายิ้ม" จะหยุดพักจากการสร้างฝาย และการหยุดของแกไม่ใช่การหยุดพักผ่อนกาย เพราะในวันดังกล่าววันนั้น ย่ายิ้มจะเดินทางลงจากเขากว่า 8 กิโลเมตร เพื่อไปเข้าวัดเข้าวาทำจิตใจให้สงบผ่อนคลายจิตใจ

หลายคนสงสัยว่า "ย่ายิ้ม" จะมาลำบากทำไม ทั้งที่ลูก ๆ หลาน ๆ ของแกก็มีฐานะและอ่อนนวนอนให้ "ย่ายิ้ม" กลับไปอยู่บ้านด้วยกัน แต่ "ย่ายิ้ม" กลับเลือกที่จะอยู่ที่นั่น นั่นเพราะแกคิดเสมอว่า **"ทางสวรรค์จะเป็นทางที่รก ทางนรกจะเป็นทางที่เรียบ..."** ตลอดหลายปีกับชีวิตกลางป่าเขาเพียงลำพัง ย่ายิ้ม สารภาพว่า เมื่อไหร่ที่ลูกขึ้นมาหาและมานอนด้วย แกก็ดีใจทุกครั้ง แต่พอกลับกันไป แค่เห็นเดินคล้อยหลังก็นั่งใจละลายแล้ว...แต่ถึงอย่างไร แกก็ยังยืนยันหยั่งว่า จะขออยู่ในป่าในเขาอย่างนี้ไปจนตาย และคำขอสุดท้ายที่ฝากไว้กับลูกคือ...ถ้าแม่ตาย ก็ให้เผาให้ฝังไว้ที่ไร่บนเขานี้ **"ย่าไม่อยากตายหรอกหนา แต่ไม่เคยกลัว ถึงเวลาจะต้องละแล้ว ก็ต้องไป..."** ถ้อยคำนี้บอกได้เป็นอย่างดีว่า หญิงชราวัย 80 เข้าใจถึงแก่นแท้ของชีวิตแล้วจริง

2. หน่อคำ สมสวัสดิ์ ผู้ทอแสงแห่งความหวังให้ผู้พิการ

หนุ่มลูกจ้างชั่วคราวของโรงพยาบาลแม่ลาว อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ที่คอยช่วยเหลืองานในโรงพยาบาลอย่างไม่ขาดตกบกพร่อง อย่าง "หน่อคำ สมสวัสดิ์" คนนี้ แต่เดิมเขาเป็นเพียง "จิตอาสา" ของชมรมพัฒนาผู้พิการ ที่มีหน้าที่ลงไปช่วยเหลือและเติมเต็มกำลังใจให้ผู้พิการในพื้นที่ที่มีกำลังใจต่อผู้ชีวิตต่อไปได้ในสังคม แต่เมื่อทางโรงพยาบาลแม่ลาวให้โอกาส "หน่อคำ" จึงได้เข้ามาทำหน้าที่เป็นเลขานุการของชมรมพัฒนาผู้พิการ โรงพยาบาลแม่ลาว แม้ว่าร่างกายของหน่อคำจะไม่ปกติเหมือนใครหลาย ๆ คน แต่สามารถทำกิจวัตรประจำวันของตัวเองได้อย่างไม่ต้องเป็นภาระให้ใคร ทั้งการขี่มอเตอร์ไซด์ ใช้คอมพิวเตอร์ และจัดการการวิทยุชุมชน นอกจากนี้ "หน่อคำ" ยังเป็นคนมองโลกในแง่ดี เพราะไม่เคยรู้สึกเป็นทุกข์กับความพิการของเขาเลย ตรงกันข้าม เขายังมองว่า ตัวเองโชคดีกว่าคนอื่นที่พิการไม่มาก เพราะยังมีอีกหลายชีวิตที่น่าเศร้ากว่าเขา นั่นจึงเป็นแรงบันดาลใจให้ "หน่อคำ" ใช้ความจริงใจลงไปพบปะพูดคุยกับผู้พิการคนอื่น ๆ เพื่อสร้างกำลังใจให้พวกเขา

"คนเราเกิดมาสามารถทำดีได้ทุกคน ไม่จำเป็นต้องว่าคุณจะต้องมีการศึกษาสูง มีฐานะร่ำรวย หรือมีสภาพร่างกายปกติ แข็งแรง เราสามารถทำดีได้ทุกเวลา ไม่จำกัดเวลา ถ้าเรามีความตั้งใจที่จะทำเพื่อผู้อื่น ชีวิตของเราจะมีค่าหรือด้อยค่าขึ้นอยู่กับตัวเราเอง หากมองตัวเองให้มีค่า มีประโยชน์ต่อคนอื่น ก็เหมือนกับเป็นภารกิจหนึ่งที่เราเกิดมาทำหน้าที่นี้โดยตรง เกิดมาเพื่อให้คนอื่นได้รับการปลดปล่อยความทุกข์" หน่อคำ ว่าไว้

คำว่า "ขอบคุณ" คงไม่ใช่เป็นเพียงคำพูดของผู้พิการที่อยู่ในความดูแลของ "หน่อคำ" เอื้อนเอ่ยออกมาจากใจให้กับชายหนุ่มคนนี้เพียงเท่านั้น แต่สำหรับคนทั่วไปที่รับรู้เรื่องราวชีวิตของ "หน่อคำ" ก็คงต้องกล่าวคำว่า "ขอบคุณ" ให้กับชายหนุ่มคนนี้เช่นเดียวกัน เพราะชีวิตของเขาได้กลายเป็นแรงบันดาลใจให้คนธรรมดา ๆ ที่กำลังหมดแรงจากการล้มลุกคลุกคลานมาหลายต่อหลายครั้ง มีรอยยิ้ม และมีกำลังใจผู้ชีวิตต่อไปได้อีกครั้ง

(<http://highlightkapook.com/view53083> ค้นเมื่อ วันที่ 10 กรกฎาคม 2556)

ใบความรู้ที่ 3.2

กิจกรรมเพื่อบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์

กิจกรรมบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่เกิดจากความตระหนักรู้เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามความสมัครใจ ดังนั้นจึงควรจัดให้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ การตระหนักรู้และเห็นคุณค่า โดยการศึกษาสภาพของชุมชน และวัฒนธรรมของชุมชน รวมทั้งฝึกทักษะเพื่อให้ผู้เรียนนำไปเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1. แนวการเตรียมความพร้อมในการทำกิจกรรมเพื่อบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์

เรื่อง	กิจกรรม
1. ความรู้ ความเข้าใจการตระหนักรู้และเห็นคุณค่า	- กระบวนการให้ความรู้ความเข้าใจ วัตถุประสงค์สร้างความรู้ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าโดยครู
2. สภาพชุมชนและวัฒนธรรม	- วิธีหรือกระบวนการสำรวจสภาพชุมชน สังคม และวัฒนธรรม - กิจกรรมสัมพันธ์ชุมชนการมีส่วนร่วมกับองค์กรอื่นๆ
3. ฝึกทักษะ	- ครูฝึกทักษะให้นักเรียนสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือและกระบวนการในการลงพื้นที่ปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เช่น การสื่อสาร กิริยามารยาท การแต่งกาย และเทคนิคด้านความสามารถในการทำงาน
4. การสรุปหลังปฏิบัติกิจกรรม(AAR : After Action Review)	- ฝึกปฏิบัติกระบวนการ AAR โดยการสะท้อนความคิดเห็น ความรู้สึกในการทำงานร่วมกันการเป็นผู้นำ เมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติงานนั้น เช่น การแสดงความชื่นชมยินดี

2. กระบวนการสรุปหลังปฏิบัติกิจกรรม (AAR : After Action Review) หมายถึง การเปิดใจและการเรียนรู้หลังการทำกิจกรรมบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์เสร็จสิ้นลงเพื่อชื่นชมความสำเร็จและการหาแนวทางทางพัฒนาให้ดีขึ้น

2.1 เป้าหมายของการสรุปหลังปฏิบัติการ (AAR : After Action Review)

เพื่อตรวจสอบว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้บรรลุหรือไม่ ประเมินกระบวนการดำเนินกิจกรรม แก้ไขในสิ่งที่สมควรยกระดับให้ดีขึ้น หาความร่วมมือเพิ่มเติมในกรณีที่ต้องการช่วยในการวางแผนการทำงานครั้งต่อไป โดยมีหลักการสำคัญของกระบวนการสรุปหลังปฏิบัติการคือการ ให้และรับข้อมูลป้อนกลับในบรรยากาศที่เป็นกันเอง โดยพูดเชิงบวก และเปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็น

2.2 ประเภทของการสรุปหลังปฏิบัติการ (AAR : After Action Review) มี 3 แบบได้แก่

2.2.1 แบบเป็นทางการ มีขั้นตอนคือ พบกันทันทีหลังจากสิ้นสุดการปฏิบัติการ สร้างบรรยากาศของความเป็นมิตร ไม่มีการจับผิด ไม่มีการวางอำนาจไม่ตำหนิกัน มีผู้อำนวยการความสะอาด “คุณอำนวย” ในการทำกิจกรรม ทบทวนวัตถุประสงค์ โครงการและวิธีการปฏิบัติ ทำให้มั่นใจได้ว่าทุกคนได้ยินดีทุกอย่างในการทำกิจกรรม บันทึกรูปผลการทบทวน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการทบทวนระหว่างทีมงาน

2.2.2 แบบไม่เป็นทางการมีขั้นตอนคือ ทำเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมย่อยในโครงการขนาดใหญ่ ใช้เวลาสั้น และสามารถตอบคำถามต่อไปนี้

1. อะไรบ้างที่ควรจะมีหรือควรเกิดแต่ไม่มีหรือไม่เกิด
2. สิ่งที่เกิดจริงคืออะไร
3. ทำไมจึงเกิดจริง
4. ทำไมจึงเกิดความแตกต่างนี้ขึ้นมา
5. เราได้เรียนรู้อะไรบ้าง

2.2.3 แบบส่วนตัว คือการไตร่ตรองสิ่งที่ตนทำไปด้วยตนเอง ถามคำถามเหมือนที่ไม่เป็นทางการแล้วบันทึกไว้เป็นบทเรียนของตน

3. ข้อควรตระหนักรับการสรุปหลังปฏิบัติการ (AAR : After Action Review) เป็น การเรียนรู้ ไม่ใช่การวิจารณ์ เป็นการชื่นชม ไม่ใช่การตำหนิหรือจับผิด คุณภาพของการสรุปหลังปฏิบัติการ ขึ้นอยู่กับการเปิดใจ และให้เร็วที่สุดหลังสิ้นสุดกิจกรรม หากทำได้ควรทำเป็นระยะ ไม่มีความเห็นใดถูกหรือผิดในการสรุปหลังปฏิบัติการ

4. คำถามสำหรับการสรุปหลังปฏิบัติการ (AAR : After Action Review)

1. คาดหวังอะไรจากการปฏิบัติการและได้ตามที่คาดหวังหรือไม่
2. ชอบอะไรมากที่สุดในการปฏิบัติการครั้งนี้
3. หากให้คะแนนจาก 1-10 จะให้กี่คะแนน
4. หากจะให้ได้คะแนนเต็ม จะต้องเพิ่มเติมอะไรบ้าง
5. จะนำสิ่งใดที่ได้จากการปฏิบัติการครั้งนี้ไปใช้งาน

ใบงานที่ 3.1 เรื่อง ลักษณะของกิจกรรม การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม

คำชี้แจง : ให้ผู้เข้ารับการอบรมใส่เครื่องหมายถูก (✓) หน้าข้อความที่เป็นลักษณะของ
กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมและส่วนรวม

-1. ทำความสะอาดห้องเรียนตามเวรประจำวัน
-2. บ่อนอาหารคนชราในบ้านสงเคราะห์คนชรา
-3. รดน้ำต้นไม้ในชั่วโมงการเรียนวิชาเกษตร
-4. ช่วยจูงคนตาบอดข้ามถนน
-5. ช่วยทำงานบ้าน เช่น เลี้ยงน้อง ล้างชาม ถูบ้าน
-6. เล่นนิทานให้เด็กในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าฟัง
-7. นวดให้คนชราในชุมชน
-8. บำเพ็ญประโยชน์ในกิจกรรมลูกเสือ
-9. รับผิดชอบระบบข้อมูลสารสนเทศให้โรงเรียนหรือชุมชน
-10. สอนหนังสือให้เด็กด้อยโอกาสในชุมชน

ใบงานที่ 3.2 การแสดงความเอื้ออาทร

คำชี้แจง : แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่มโดยส่งตัวแทนกลุ่มจับฉลากเพื่อปฏิบัติตามคำสั่งกลุ่มละ 5 นาทีดังนี้

กลุ่มที่ 1 แสดงบทบาทสมมติเข้าไปตักเตือนเพื่อนที่กำลังจะหนีเรียน

กลุ่มที่ 2 แสดงบทบาทสมมติ เข้าไปช่วยคนแก่ เด็ก คนพิการตบอดในการข้ามถนน

กลุ่มที่ 3 แสดงบทบาทสมมติ เข้าไปสอบถามบุคคลที่แปลกหน้าที่เดินเข้ามาในโรงเรียนโดยการทักทายและสอบถามฐานะของเขา

กลุ่มที่ 4 แสดงบทบาทสมมติ เข้าไปเยี่ยมเพื่อนที่นอนป่วยอยู่ในโรงพยาบาล

กลุ่มที่ 5 แสดงบทบาทสมมติ ให้นักเรียนช่วยกันคิดและส่งตัวแทนมารายงานว่าเมื่อนักเรียนจบจากโรงเรียนนี้ไปแล้วเราจะสามารถช่วยเหลือรุ่นน้องในโรงเรียนได้อย่างไร

แบบสังเกตพฤติกรรมการบำเพ็ญตนที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

ลำดับที่	1. ดูแลรักษาอาคารณะสมบัติและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ชุมชนและสังคมด้วยความเต็มใจ				2. ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม				3. ทำกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมมือสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น				สรุป
	0	1	2	3	0	1	2	3	0	1	2	3	
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													

เกณฑ์การให้คะแนน

ดีมาก (3) หมายถึง ดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติ สิ่งแวดล้อมของห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน และเข้าร่วม กิจกรรมเพื่อสังคมสาธารณประโยชน์ ของโรงเรียน ชุมชน ด้วยความเต็มใจและกระตือรือร้น

ดี (2) หมายถึง ดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติ สิ่งแวดล้อมของห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน และเข้าร่วม กิจกรรมเพื่อสังคมสาธารณประโยชน์ ของโรงเรียน ชุมชน ด้วยความเต็มใจ

พอใช้ (1) หมายถึง ใช้ข้อมูลข่าวสารในการวางแผนการทำงานและการใช้ชีวิตประจำวัน รับรู้การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในครอบครัว โรงเรียน และ ชุมชน

ปรับปรุง (0) หมายถึง ไม่มีการใช้ข้อมูลข่าวสารวางแผนในการใช้สิ่งของในชีวิตประจำวัน

แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ชุดที่ 1 การช่วยเหลือผู้อื่น

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ข้อใดไม่ใช่จิตสาธารณะ

- ก. บริจาคโลหิต
- ข. รักษาสิ่งแวดล้อม
- ค. ประหยัดพลังงาน
- ง. ใช้โทรศัพท์สาธารณะ

2. บุคคลที่มีจิตสาธารณะต้องไม่มีลักษณะในข้อใด

- ก. มีความรับผิดชอบ
- ข. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- ค. มีสุขภาพจิตไม่สมบูรณ์
- ง. มีความเอื้อเฟื้อ

3. ถ้าประเทศชาติมีผู้จิตสาธารณะจะเป็นอย่างไร

- ก. ปัญหาสังคมลด
- ข. เกิดความร่วมมือร่วมใจ
- ค. สังคมมีคุณภาพ
- ง. ไม่มีข้อผิด

4. เพราะเหตุใดเยาวชนจึงต้องให้ความสำคัญกับจิตสาธารณะ

- ก. เพราะจิตสาธารณะย่อมให้เกิดปัญหาวุ่นวายในสังคม
- ข. เพราะจิตสาธารณะเป็นสิ่งที่ควรระมัดระวังไม่ให้เกิดขึ้น
- ค. เพราะจิตสาธารณะทำให้คนในสังคมลดการเห็นแก่ตัว
- ง. เพราะจิตสาธารณะทำให้คนในสังคมมีสาธารณสมบัติใช้

5. บุคคลใดไม่มีจิตสาธารณะ

- ก. อำนาจใช้ทางเท้า เพื่อประโยชน์ทางการค้า
- ข. เตชชาจอตรรธรับลูกชายในโรงเรียนอนุบาลโดยดับเครื่องทุกครั้ง
- ค. ดวงเดือนเปิดธนาคารขยะในชุมชนหมู่บ้าน
- ง. ประภาอ่านหนังสือเสียงให้กับโรงเรียนสอนคนตาบอด

6. ข้อใดไม่ใช่แนวทางการสร้างจิตสาธารณะ

- ก. เห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมเสมอ
- ข. คิดถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับตัวเองเสมอ
- ค. มีจิตเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่นเสมอ
- ง. รักษาระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมเสมอ

7. ข้อใดคือการไม่มีจิตสาธารณะต่อตนเอง

- ก. เข้าชั้นเรียนและส่งงานอย่างสม่ำเสมอ
- ข. ออกกำลังกายสม่ำเสมอ
- ค. ใช้เวลาว่างเล่นเกมคอมพิวเตอร์เสมอ
- ง. รู้จักใช้จ่ายประหยัดเก็บออมอย่างสม่ำเสมอ

8. ข้อใดคือ “จิตสาธารณะ” ที่ไม่ถูกต้อง

- ก. มีอาการทางจิตได้สำนึก
- ข. ผู้มีจิตสำนึกต่อครอบครัว
- ค. ผู้มีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม
- ง. ผู้มีจิตสำนึกต่อตนเอง

9. เรื่องจิตสาธารณะเกิดขึ้นได้โดยอะไร

- ก. การอบรมขัดเกลา
- ข. พันธุกรรม
- ค. สิ่งแวดล้อม
- ง. ปัญหาสังคม

10. ข้อใดเป็นจิตสาธารณะที่พึงกระทำ

- ก. ติดป้ายประกาศโฆษณาตามกำแพงหรือรั้วเพื่อความเป็นระเบียบ
- ข. โรงงานอุตสาหกรรมปล่อยน้ำเสียสู่แหล่งน้ำสาธารณะเพื่อไหลสู่ทะเล
- ค. ช่วยกันทำอาหารไปให้สัตว์ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเพื่อการอนุรักษ์
- ง. ดูแลการใช้พลังงานในครอบครัวเพื่อช่วยชาติประหยัดพลังงาน

เฉลย ชุดที่ 1

1.ง 2.ค 3.ง 4.ค 5.ก 6.ข 7.ค 8.ก 9.ก 10.ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ชุดที่ 2 การเสียสละต่อสังคม

4 กิจกรรม ความเสียสละและความมีน้ำใจ

❖ สารสำคัญ

จิตสาธารณะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสมัครใจ ความเต็มใจ การตั้งใจทำ และการเสียสละแรงกายแรงใจและทรัพย์สิน ในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำเพื่อนที่มีปัญหาเพื่อเพื่อนจะได้มองปัญหาหรือตัดสินใจได้อย่างสร้างสรรค์ โดยการยึดหลักธรรมเรื่องพรหมวิหาร 4 โดยไม่หวังผลตอบแทน มีความสุขที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น มีส่วนช่วยผลักดันให้เกิดการช่วยเหลือสังคมส่วนรวมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขยิ่งขึ้น

❖ วัตถุประสงค์ทั่วไป

นักเรียนตระหนักในความสำคัญของการเป็นผู้ให้ ตลอดจนสามารถนำหลักธรรมพรหมวิหาร 4 มาเป็นหลักปฏิบัติให้ความช่วยเหลือแนะนำได้ เป็นการแสดงลักษณะของความมีน้ำใจและความเสียสละ

❖ วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1. สามารถอธิบายและวิเคราะห์พฤติกรรมความมีน้ำใจและความเสียสละ ได้
2. สร้างความตระหนักและภาคภูมิใจในตนเอง เมื่อได้ทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่นและสังคมได้
3. สามารถแสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะด้านความเสียสละ ความมีน้ำใจในการให้คำปรึกษาช่วยเหลือ แนะนำ เพื่อนที่มีปัญหาได้

❖ เนื้อหา

1. การใช้หลักธรรมพรหมวิหาร 4 ในการให้คำปรึกษาเพื่อนที่มีปัญหา

❖ กิจกรรมการฝึกอบรม

1. ชั้นสร้างประสบการณ์ (15 นาที)

- 1.1 ครูทักทายนักเรียนและกล่าวชมเชยการปฏิบัติกิจกรรมจิตสาธารณะ

1.2 ครูรับสมัครอาสาสมัครนักเรียนเพื่อออกมาเล่านิทานเรื่อง อุบายเศรษฐี ให้เพื่อนฟัง

เป็นที่รำลือมาก ว่าท่านไสวเป็นคนมั่งมีมากเข้าชั้นเศรษฐี มีลูกชายเพียงคนเดียวที่รักดังหัวแก้วหัวแหวน และท่านเศรษฐีไสวก็ก่แก่เฒ่าลงทุกวันๆ จึงอยากให้ลูกชายได้เป็นฝั่งเป็นฝาแต่งงานเสีย จึงคิดหาหญิงมาเป็นสะใภ้ที่นั่นต้องฉลาดในการครองเรือน มิฉะนั้นจะมาพลาญสมบัติเสียหายหมด ดังนั้นจึงตกลงหาลูกสะใภ้โดยมีการเลือกคุณสมบัติตามที่ต้องการ วิธีการของท่านเศรษฐีไสวแปลกอยู่หน่อย คือ มีการเปิดสอบชิงตำแหน่งลูกสะใภ้โดยต้องการเพียง 1 ตำแหน่งเท่านั้น ส่วนข้อสอบที่ออกนั้นมีคำถามเพียงข้อเดียวโดยที่ท่านเศรษฐีเป็นผู้ออกเอง คือถามว่า **“มีปลาอยู่ตัวเดียว ทำอย่างไรจึงจะกินได้ตลอดปี”**

1.3 ให้นักเรียนช่วยกันหาคำตอบ จากคำถามในนิทานและเขียนคำตอบในกระดาษที่แจกให้จากนั้นครูหาอาสาสมัครออกมาเล่าเรื่องต่อจนจบ

ท่านเศรษฐีโสดก็ให้ลูกชายไปถามผู้หญิงในละแวกหมู่บ้าน เห็นคนไหนเป็นที่ต้องตาต้องใจก็เข้าไปถามดูว่า **“ถ้ามีปลาอยู่ตัวเดียวทำอย่างไรจึงจะกินได้ตลอดปี”** ผู้หญิงส่วนใหญ่ที่ได้รับคำถามก็พากันคิดคำตอบไปต่างๆ นานา บ้างก็ตอบว่าทำปลาร้า บ้างก็ตอบว่าทำปลาเค็ม ที่เข้าทำหนอยก็ตอบว่า ก็เลี้ยงไว้เพื่อให้มันออกลูกสิ แต่คำตอบที่ได้กลับไม่ใช่คำตอบที่ท่านเศรษฐีต้องการผลคือสอบตกทั้งหมด

ลูกชายเศรษฐีตระเวนถามจนเหนื่อยอ่อนและเริ่มท้อใจ สงสัยจะไม่ได้แต่งงานเสียกรรมัง และตัวเองก็ไม่ทราบคำตอบเหมือนกันว่าจะตอบอย่างไรจึงถูก ขณะนั้นเองก็มีหญิงงามนางหนึ่งเดินผ่านมา ลูกชายเศรษฐีเลยสวมเข้าไปถามโดยไม่หวังผลมากนัก หญิงนางนั้นฉลาด มีน้ำใจดีและรู้จักการครองเรือนเพราะได้รับการอบรมสั่งสอนมากก็ตอบว่า **“ให้เอาปลาตัดเป็นท่อนๆ หลายๆ ท่อนแล้วเอาท่อนหนึ่งไปให้บ้านป่า อีกท่อนหนึ่งให้ บ้านอา บ้านเพื่อน บ้านพี่ แจกจ่ายกันไปเราผิวเมียกินท่อนเดียวพอ โดยวิธีนี้ปลาตัวนั้นจะช่วยเราได้กินตลอดปี”** ลูกเศรษฐีได้นำความไปบอกพ่อเมื่อท่านเศรษฐีได้ยินคำตอบก็ปรบมือหัวเราะด้วยความดีใจ ตกหลงหญิงนางนี้สอบผ่านและได้เป็นลูกสะใภ้เศรษฐี

ปลาท่อนเดียวที่ถูกส่งแก่บ้านคนอื่น ๆ นั้นมันเป็นของดี ที่คอยเตือนสติคนนั้นให้นึกถึงคนให้แล้วอยากจะทำให้คืน แล้วผลที่สุดก็เป็นอย่างนั้นจริงๆ เพราะแต่ละบ้านก็นำหมู ไก่ เนื้อกลับมาให้ลูกเศรษฐีและเมียได้กินตลอดปี

2. ชั้นสังเกตปฏิกริยาตอบสนอง (15 นาที)

2.1 ครูให้นักเรียนจับกลุ่มๆ ละ 4-5 คน แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อจากนั้นนักเรียนร่วมกัน ช่วยกันสรุปผลดีของการแบ่งปันแล้วเขียนลงบนกระดาษชาร์ทที่ครูแจกให้ พร้อมกับส่งตัวแทนออกนำเสนอหน้าชั้นเรียน

2.2 ครูสรุปเน้นเพื่อสร้างความตระหนักว่า การให้นั้นเป็นสิ่งที่ดีที่น่าทำจริงๆ เพราะผลของการที่เราแบ่งปันให้ผู้อื่นนั้น ถ้าดูกันให้สุดต้นสุดปลายแล้วก็คือให้ตัวเรานั้นเอง คล้ายๆ กับเราให้น้ำ ให้ปุ๋ยแก่ต้นไม้ ต่อไปต้นไม้จะให้ดอกให้ผลแก่เรา และผลที่ได้

จะออกงามขึ้นอีกเป็นทวีคูณ ดังคำกล่าวที่ว่า “คนโง่ไม่แบ่งปันใครเพราะกลัวจน แต่เพราะกลัวจนคนฉลาดจึงแบ่งปัน”

3. ชั้นมโนทัศน์เชิงนามธรรม (25 นาที)

- 3.1 ครูซักถามนักเรียนด้วยคำถามดังต่อไปนี้
- 3.2 เคยมีเพื่อนมาปรับทุกข์กับนักเรียนบ้างหรือไม่ ถ้าเคยให้เล่าเหตุการณ์
- 3.3 ถ้าเพื่อนมีความทุกข์ เช่น ไม่สบายใจ นักเรียนมีเทคนิควิธีการช่วยเหลือให้เพื่อนสบายใจได้อย่างไร
- 3.4 ถ้านักเรียนมีความทุกข์ใจจะปรึกษาเพื่อน จะเลือกเพื่อนที่มีลักษณะอย่างไร
- 3.5 นักเรียนวิเคราะห์ว่าการช่วยเหลือผู้อื่น โดยการให้คำปรึกษานักเรียนใช้หลักธรรมเรื่องใด เพราะเหตุใด

4. ชั้นทดลองลงมือปฏิบัติในสถานการณ์ใหม่ (35 นาที)

- 4.1 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 3 คน ตามความสมัครใจ
- 4.2 ครูนักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 4.1 เรื่อง การให้คำปรึกษา (หน้า 44)
- 4.3 ครูแจกใบงานที่ 4.1 ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามคำสั่งในใบงาน เรื่อง บทบาทสมมุติ การให้คำปรึกษา (หน้า 47)
- 4.4 ให้นักเรียนที่เป็นผู้ผู้สังเกตการณ์สรุปสิ่งที่สังเกตได้ออกมารายงานหน้าชั้น
- 4.5 ผู้ให้คำปรึกษา และผู้รับความปรึกษา บอกความรู้สึกของการเป็นผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา
- 4.5 นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายสรุปตามแนวทางดังต่อไปนี้

เมื่อบุคคลมีปัญหาจะส่งผลต่ออารมณ์และความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนมีผลกระทบต่อบุคคลรอบข้าง การช่วยเหลือบุคคลใกล้ชิดให้มีภาวะอารมณ์ปกติ ลดความกดดันทางอารมณ์เป็นสิ่งที่ควรกระทำ เพราะผู้ที่กำลังมีปัญหา มักคาดหวังความช่วยเหลือ ความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจจากบุคคลใกล้ชิด การช่วยเหลือในลักษณะนี้ อาจไม่ใช้การร้องขอโดยตรงการรู้จักสังเกตอาการกับกิริยา การเข้าไปพูดคุยและแสดงท่าทีที่อบอุ่น จะช่วยปรับอารมณ์ของผู้กำลังมีทุกข์ให้ผ่อนคลายลงได้ และแก้ไขปัญหาย่างมีเหตุผลต่อไป ทั้งนี้ผู้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและสร้างเสริมกำลังใจ ให้ความจริงใจกับเพื่อน ๆ

นั่นเป็นผู้ที่มีความเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น ช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ซึ่งต้องยึดหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าเรื่องพรหมวิหาร 4 ได้แก่

- 1) เมตตา คือ ความปรารถนาดี
- 2) กรุณา คือ ความอยากให้ผู้อื่นพ้นทุกข์
- 3) มุทิตา คือ พลอยยินดีกับผู้อื่นเมื่อเขาประสบความสำเร็จ
- 4) อุเบกขา คือ การวางเฉยเมื่อมีเหตุสมควร

ถ้าโลกขาดความเมตตา กรุณา ก็จะทำให้เกิดความเดือดร้อน วุ่นวาย

ถ้าลูกไม่ได้รับความเมตตาเสียสละจากพ่อแม่คงไม่อาจมีชีวิตรอดได้ ญาติพี่น้องหรือเพื่อน ถ้าไม่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ก็ยากที่จะสร้างความเจริญได้ เมตตา กรุณา เป็นคุณธรรมที่จะช่วยป้องกันมิให้เกิดความริษยา แข่งแย่ง ชิงดี ทำลายล้างซึ่งกันและกัน เมื่อนักเรียนให้คำปรึกษาเพื่อนไปแล้ว เพื่อนหมดทุกข์ มีความสุข เราก็ยินดีกับความสุขที่เพื่อนได้รับ ในการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาควรสร้างสัมพันธภาพที่ดี รับฟังเรื่องราวและอารมณ์ความรู้สึกของเพื่อน พยายามรักษาอารมณ์ของตนเองให้มั่นคง ไม่หวั่นไหวตามอารมณ์ของผู้รับคำปรึกษา สามารถสรุปเนื้อหาสาระและความรู้สึกของเพื่อนได้ พร้อมทั้งให้กำลังใจ และร่วมกันวางแผนทางในการแก้ปัญหา กับเพื่อน เพื่อให้เพื่อนเกิดความสบายใจ มีสติปัญญาในการแก้ปัญหาได้

❖ สื่อ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้

1. ใบความรู้ที่ 4.1 เรื่องการให้ทานคือความสุข (หน้า 43)
2. ใบความรู้ที่ 4.2 เรื่องการให้คำปรึกษา (หน้า 44)
3. ใบงานที่ 4.1 บทบาทสมมุติการให้คำปรึกษา (หน้า 47)
4. ใบงานที่ 4.2 แบบบันทึกการให้คำปรึกษา (หน้า 48)

❖ การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การประเมินผล
1. ซักถามขณะบรรยายและ หลังการบรรยาย	1. คำถามตามเนื้อหา	ตอบถูก-ผิด
2. สังเกตพฤติกรรมการทำ กิจกรรมบำเพ็ญ สาธารณประโยชน์	2. แบบประเมินพฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	ดีมาก ดี พอใช้ ปรับปรุง ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80
3. เขียนบันทึกการแสดงความคิดเห็น อาหาร	3. แบบบันทึกการให้ คำปรึกษา	ตรวจผลงาน

❖ ระยะเวลา 1.30 ชั่วโมง

ใบความรู้ที่ 4.1

การให้ทานคือความสุข

ทาน หมายถึง การให้หรือการให้ปัน คือการให้โดยไม่หวังผลตอบแทน เพราะการให้โดยไม่หวังผลตอบแทน ถือว่าไม่เป็นการให้ที่แท้จริง ประเภทของการให้ มีสองประเภท คือ

1. ให้สิ่งของ หรือเรียกว่า อามิสทาน เป็นสิ่งที่หยิบจับได้เป็นรูปธรรม การให้โดยไม่เจาะจงผู้รับจะได้านิสงส์มากกว่าระบุตัวบุคคล เนื่องจากว่าไม่หวังผลตอบแทน เช่นการบริจาคเงินสร้างวัด สร้างโรงเรียน การใส่บาตรโดยไม่เจาะจงรูป
2. ความรู้ หรือที่เรียกว่า ธรรมทาน **เช่น** การแนะนำสั่งสอนให้เป็นคนดี การที่พระสอนธรรมะให้กับประชาชน ครูให้ความรู้กับนักเรียนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน รวมถึงการให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา เป็นต้น

ใบความรู้ที่ 4.2

เรื่องการให้คำปรึกษา

การให้คำปรึกษา คือ การช่วยเหลือบุคคลที่มีความคับข้องใจในปัญหาต่าง ๆ ได้เข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหา และหาทางเลือกที่เหมาะสมกับตนเองได้ ในการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาต้องใช้เทคนิควิธีการบางอย่างที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้การให้คำปรึกษาประสบความสำเร็จ คือ ผู้รับคำปรึกษา ลดความกดดันทางอารมณ์ เข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหา และหาทางเลือกที่เหมาะสมกับตนเอง

😊 เทคนิคที่ใช้ในการให้คำปรึกษา ได้แก่

- 1. การสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น** เป็นมิตร เชื่อมมั่น จริงใจ ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาสามารถแสดงออกได้หลายรูปแบบ เช่น คำพูด ที่แสดงความเอื้ออาทร น้ำเสียงที่อ่อนโยน กิริยาท่าทางที่อบอุ่น เช่น จับมือ โอบไหล่ ตั้งใจฟัง พยักหน้า รักษาความลับ เป็นต้น
- 2. การยอมรับ** มิใช่การเห็นด้วยเสมอไป แต่หมายถึงการยอมรับให้เกิดยติในความคิดเห็น ความรู้สึกนึกคิด และอารมณ์ของผู้รับคำปรึกษาว่าอยู่ในภาวะกดดัน และยอมรับในความเป็นตัวของเขาโดยปราศจากเงื่อนไข
- 3. การให้คำถามปลายเปิด** เพื่อให้แสดงอารมณ์เต็มที่ และผ่อนคลายลงในที่สุด เมื่อได้แสดงออก โดยระบายอารมณ์ความรู้สึกนึกคิด ที่คับข้องใจออกมา อาทิเช่น เธอเล่า เรื่องที่ไม่สบายใจเมื่อวานให้เธอฟังซิ “มีเรื่องอะไรที่ทำให้เธอไม่สบายใจ” เป็นต้น
- 4. การฟัง** ผู้ให้คำปรึกษาควรฟังอย่างตั้งใจ เอาใจใส่กับคำพูดและท่าทางของผู้รับคำปรึกษาทั้งสาระและความรู้สึกที่แท้จริงของเขา เช่น ผู้รับคำปรึกษาเล่าว่า “อยากไปก็ไปเลย ไปแล้วไม่ต้องกลับมา” ซึ่งสิ่งที่เขาไม่ได้บอกก็คือ แท้จริงเขาไม่อยากจะให้อีกฝ่ายหนึ่งไป นั่นคือ สิ่งที่เขาบอกกับสิ่งที่อยู่ในใจไม่ตรงกัน ซึ่งผู้ให้คำปรึกษา สามารถรับรู้ความรู้สึกและความคิดที่แท้จริงของเขาได้
- 5. การสังเกต** อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดที่แท้จริงของผู้รับคำปรึกษาโดยสังเกตจาก กิริยา ท่าทาง คำพูด แววตา และพยายามจับประเด็นที่สำคัญ อันเป็นปมของอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดที่แท้จริง

6. การสะท้อนความรู้สึก คืออาการที่ผู้ให้คำปรึกษาบอกถึงการรับรู้อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดของผู้รับคำปรึกษา เพื่อสื่อสารให้เจ้าตัวรับทราบ ย้ำความมั่นใจ ว่า สื่อสารตรงกันหรือไม่ และตรวจสอบอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดที่แท้จริงของผู้รับคำปรึกษา เช่น ผู้รับคำปรึกษา พูดว่า “ฉันน้ำตาไหล เมื่อเขาเอาของขวัญมาคืน” ผู้ให้คำปรึกษา สะท้อนความรู้สึกว่า “เธอรู้สึกเสียใจที่เขาปฏิเสธของขวัญของเธอ” เป็นต้น

7. การให้กำลังใจ ใช้ได้ทั้ง ภาษาพูด ท่าทาง น้ำเสียง โดยเสนอ แนวคิดใน ทางบวก ผู้ให้คำปรึกษา ควรพยายามหลีกเลี่ยงไม่สอดแทรกเรื่องของตนมาปะปนกับ ผู้รับคำปรึกษา และผู้ให้คำปรึกษาต้องพยายามรักษาอารมณ์ของตนให้มั่นคง ไม่หวั่นไหว ตามอารมณ์ของผู้รับคำปรึกษา เช่น ผู้รับคำปรึกษา ร้องไห้ ก็ร้องไห้ตาม โกรธก็โกรธ ตาม เป็นต้น ควรเสนอทางเลือกหลายๆ ทาง ให้ผู้รับคำปรึกษาได้หยุดคิด และใช้เหตุผล ในการตัดสินใจ และไม่ควรตัดสินใจแทนผู้รับคำปรึกษา เช่น “ฉันไม่รู้ว่าจะเลิกคบกับเขา ดีไหม” ผู้ให้คำปรึกษาไม่ควรพูดว่า “เลิกคบไปเลย คนเลวๆ แบบนั้น” เพราะนั่นคือการ ตัดสินใจแทนคนอื่น ควรใช้คำพูดที่ให้กำลังใจได้แก่ ฉันสนใจว่าเธอทำได้นะ ไม่มีใครรอก ไม่เคยทำผิด ค่อยๆ คิดนะ ไม่จำเป็นต้องตัดสินใจตอนนี้ก็ได้ เรื่องมันยังอีกนาน กังวลไป ทำไม เป็นต้น

8. การผ่อนคลาย อาจใช้กิริยาท่าทาง คำพูด น้ำเสียง เพื่อตรวจสอบอารมณ์ ของผู้รับคำปรึกษา ว่าเข้าสู่ภาวะปกติหรือไม่ เช่น ถามว่า...ตอนนี้เธอรู้สึกอย่างไร...ผ่อนคลายไหม...สบายใจไหม... เป็นต้น

9. การติดตามผล ประเมินผล ผู้ให้คำปรึกษาประเมินตนเอง ประเมินผู้รับ คำปรึกษาว่าเขาผ่อนคลาย เป็นปกติหรือไม่ ประเมินอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ประเมิน ความสำเร็จของการให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาตนเองต่อไป และเพื่อประเมินสถานการณ์ว่า ควรให้การช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาต่อไป และเพื่อประเมินสถานการณ์ว่าควรให้การ ช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาต่อไป หรือต้องปรับเปลี่ยนวิธีการช่วยเหลือหรือควรยุติการให้ คำปรึกษา

10. การยุติการให้คำปรึกษา เมื่อผู้รับคำปรึกษา อยู่ในภาวะปกติดีแล้ว สามารถจัดการกับตนเอง และปัญหาของตนเองได้ ผู้ให้คำปรึกษาก็ควรยุติการให้ คำปรึกษา และไม่ควรก้าวก่ายเรื่องส่วนตัวของผู้อื่น เมื่ออีกฝ่ายหนึ่งไม่ต้องการ และไม่ ควรสนับสนุนให้ผู้รับคำปรึกษา ผูกติดอยู่กับผู้ให้คำปรึกษาตลอดไป เพราะการช่วยให้

บุคคลรู้จักตนเอง ฟังพาดตนเองได้ เป็นสิ่งที่ควรกระทำและการรักษาความลับของผู้รับ
คำปรึกษาเป็นจรรยาบรรณที่สำคัญที่สุด

ใบงานที่ 4.1 บทบาทสมมุติการให้คำปรึกษา

คำชี้แจง

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน 1 ใน 3 เป็นผู้สังเกตการณ์อีก 2 คน เป็นผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา
2. ผู้รับคำปรึกษายกสถานการณ์ที่เป็นปัญหาของตน เล่าให้ผู้ให้คำปรึกษาฟัง เพื่อให้ช่วยคลี่คลายความคับข้องใจ
3. ผู้ให้คำปรึกษาให้คำปรึกษาโดยใช้เทคนิควิธีการในใบความรู้กับผู้รับคำปรึกษา จนเสร็จสิ้นกระบวนการ คือสามารถช่วยให้ผู้รับคำปรึกษา รู้สึกผ่อนคลายมีภาวะอารมณ์ เป็นปกติ
4. ผู้สังเกตการณ์ จดบันทึกอากัปกริยา การสื่อสารของผู้ให้คำปรึกษา และคำรับปรึกษาว่ามีรายละเอียดอย่างไร ประสบความสำเร็จหรือไม่ เพราะเหตุใด ผู้ให้คำปรึกษา ให้เทคนิควิธีการได้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ เรื่องราว บุคคล หรือไม่ เพราะเหตุใดและอภิปรายสรุป
5. แต่ละกลุ่มรายงานผลการปฏิบัติงานตามแบบรายงาน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

ที่	รายการพฤติกรรม	คุณภาพการปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติปรับปรุง
		ดี	ปานกลาง	พอใช้	
1	มีการปรึกษาและวางแผนร่วมกันก่อนทำงาน				
2	มีการแบ่งหน้าที่อย่างเหมาะสมและสมาชิกทำหน้าที่ทุกคน				
3	มีการปฏิบัติงานตามขั้นตอน				
4	มีการให้ความช่วยเหลือกัน				
5	ผลงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด				
6	ผลงานเสร็จทันตามกำหนดเวลา				
7	ผลงานแสดงถึงการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์				
8	ผลงานแสดงถึงการนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้				
9	สามารถให้คำแนะนำกลุ่มอื่นได้				
10	มีหลักฐานการศึกษาข้อมูลชัดเจน				

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน	เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
	ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
พฤติกรรมที่ชัดเจน ถือว่า ดี = 3 คะแนน	31-40	ดี
พฤติกรรมเทียบเท่าคนทั่วไป ถือว่า ปานกลาง = 2 คะแนน	21-30	ปานกลาง
พฤติกรรมต่ำกว่าคนทั่วไป ถือว่า พอใช้ = 1 คะแนน	11-20	พอใช้
ไม่ปฏิบัติ ถือว่า ต้องปรับปรุง = 0 คะแนน	0-10	ปรับปรุง

5 กิจกรรมความสะอาดคือความสุข

❖ สารสำคัญ

ขยะ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของเชื้อโรค และหรืออีกทางหนึ่งเป็นแหล่งที่จะก่อเกิดรายได้ เพราะวัสดุสิ่งของต่างๆ ที่เราใช้แล้วบางอย่างถ้าเราสามารถนำมาแปรรูปเป็น สิ่งของเครื่องใช้ของอย่างอื่นได้ ดังนั้นเราจะต้องร่วมกันหาวิธีการนำขยะบางส่วนมาทำให้เกิด ประโยชน์ เพื่อกำจัดขยะบางส่วนให้หมดไปซึ่งจะส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมที่น่าอยู่และสวยงาม

❖ วัตถุประสงค์ทั่วไป

นักเรียนมีทักษะการสำรวจ การสังเกต การคิดแก้ปัญหา และการเห็น ความสำคัญของตนเองต่อการมีส่วนร่วมในการร่วมแก้ปัญหาที่ชุมชน ตลอดจนจนถึงมี ความตระหนักต่อคำว่า **Recycle, Repair และ Reuse**

❖ วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1. สามารถอธิบายความสำคัญ และมี ความตระหนักต่อการปฏิบัติตนต่อขยะ และสิ่งแวดล้อมได้
2. สามารถวิเคราะห์ และสรุปเป็นข้อปฏิบัติตนเกี่ยวกับการจัดการขยะ สิ่งแวดล้อมอย่างถูกวิธีได้
3. สามารถปฏิบัติตนในการเปลี่ยนขยะให้เกิดประโยชน์โดยใช้ความคิด สร้างสรรค์ได้

❖ เนื้อหา

Recycle, Repair และ Reuse

❖ กิจกรรมการฝึกอบรม

1. ชั้นสร้างประสบการณ์ (15 นาที)

- 1.1 ให้นักเรียนดู วิดีทัศน์ สถานที่ที่มีสภาพแวดล้อมที่ สะอาดสวยงามและ สถานที่ที่มีแหล่งเสื่อมโทรม

1.2 ครูให้นักเรียนเล่นเกม แล้วแบ่งกลุ่มนักเรียน โดยใช้กลุ่มบ้านเป็นเกณฑ์ เพื่อปฏิบัติกิจกรรมในชุมชนได้สะดวก

2. ชั้นสังเกตปฏิกริยาตอบสนอง (15 นาที)

2.1 ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายหาข้อสรุปตามประเด็นต่อไปนี้โดยเขียนคำตอบลงในกระดาษชาร์ตที่ครูแจกให้

2.1.1 ทำไมคนชอบทิ้งขยะ

2.1.2 ขยะที่ทิ้งลงไปตามที่ต่างๆ นั้นจะมีผลสะท้อนกลับสู่ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และตัวเราในด้านใดบ้าง

2.1.3 เราจะช่วยกันทำอย่างไรจึงจะให้คนทิ้งขยะถูกที่ (ถังขยะ)

2.1.4 เราจะมีวิธีการใดที่ใช้สิ่งใดแล้ว สามารถเก็บมาปรับปรุงใช้ได้อย่างสะดวกอีก

3. ชั้นมโนทัศน์เชิงนามธรรม (25 นาที)

3.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันออกไปทำกิจกรรมสำรวจขยะ เก็บขยะ และทำการคัดแยกประเภทขยะใส่ในภาชนะที่จัดไว้ให้ได้อย่างเหมาะสม

3.2 ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาค้นคว้าใบงานที่ 5.1 (หน้า 54) จากเว็บไซต์เกี่ยวกับเรื่องราวของบุคคลหรือนักประดิษฐ์ และสิ่งประดิษฐ์ที่นำขยะที่ใช้แล้วนำมาทำใหม่ให้เกิดประโยชน์ โดยเขียนในประเด็นที่ศึกษา

3.2.1 ใช้วัสดุอะไร

3.2.2 เป็นสิ่งประดิษฐ์อะไร

3.2.3 ใช้ประโยชน์ในเรื่องใด

สรุปด้วยข้อความร้อยแก้ว แล้ววาดภาพประกอบเขียนลงในกระดาษรูปแผ่นใหญ่

4. ชั้นทดลองลงมือปฏิบัติในสถานการณ์ใหม่ (35 นาที)

4.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มวางแผนการทำงานเกี่ยวกับเรื่อง ขยะที่อยู่ในกองขยะ นำกลับมาทำให้เกิดประโยชน์

❖ สื่อ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้

1. วิดีทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
2. กระดาษบรูฟ
3. สีเมจิก

4. ใบบงานที่ 5.1 หนูทำได้

❖ การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การประเมินผล
1. ซักถามขณะบรรยาย และหลังการบรรยาย	1. คำถามในกิจกรรม	ตอบถูก-ผิด
2. สังเกตพฤติกรรมกลุ่ม ในการปฏิบัติงาน	2. แบบสังเกตพฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	ดีมาก ดี พอใช้ ปรับปรุง ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80
3. ตรวจผลงาน	3. เขียนรายงานการทำ กิจกรรม	

❖ ระยะเวลา 1.30 ชั่วโมง

ใบงานที่ 5.1 หนูทำได้

คำชี้แจง : ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันคิดถึงประดิษฐ์จากการเอานำขยะที่ใช้แล้วนำมาทำใหม่ให้เกิดประโยชน์

ชื่อสิ่งประดิษฐ์.....

ประเภทวัสดุที่ใช้	วิธีการทำ	ประโยชน์

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

ที่	รายการพฤติกรรม	คุณภาพการปฏิบัติ			ไม่ ปฏิบัติ ปรับปรุง
		ดี	ปาน กลาง	พอใช้	
1	มีการปรึกษาและวางแผนร่วมกันก่อนทำงาน				
2	มีการแบ่งหน้าที่อย่างเหมาะสมและสมาชิกทำ หน้าที่ทุกคน				
3	มีการปฏิบัติงานตามขั้นตอน				
4	มีการให้ความช่วยเหลือกัน				
5	ผลงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด				
6	ผลงานเสร็จทันตามกำหนดเวลา				
7	ผลงานแสดงถึงการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์				
8	ผลงานแสดงถึงการนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้				
9	สามารถให้คำแนะนำกลุ่มอื่นได้				
10	มีหลักฐานการศึกษาข้อมูลชัดเจน				

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน	เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
	ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
พฤติกรรมที่ชัดเจน ถือว่า ดี = 3 คะแนน	31-40	ดี
พฤติกรรมเทียบเท่าคนทั่วไป ถือว่า ปานกลาง = 2 คะแนน	21-30	ปานกลาง
พฤติกรรมต่ำกว่าคนทั่วไป ถือว่า พอใช้ = 1 คะแนน	11-20	พอใช้
ไม่ปฏิบัติ ถือว่า ต้องปรับปรุง = 0 คะแนน	0-10	ปรับปรุง

6 กิจกรรมคนดีของชุมชน

❖ **สาระสำคัญ**

เยาวชนที่ดีของชาติ ควรประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรม เป็นผู้มีความประพฤติดี จริยธรรมรู้จักการพัฒนาตนเอง และร่วมมือกันพัฒนาสังคมย่อมส่งผลทำให้ประเทศชาตินั้นมีความเจริญรุ่งเรืองไปในวิถีทางที่เหมาะสม ตลอดจนถึงการปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาทและหน้าที่เป็นพลเมืองดี ตามวิถีประชาธิปไตย

❖ **วัตถุประสงค์ทั่วไป**

เยาวชนคนดีที่นั่นต้องมีความประพฤติดี 5 ประการคือ คิดดี พูดดี ทำดี คบเพื่อนที่ดี และไปสู่สถานที่ดีเพื่อการมีชีวิตที่ดีมีความสุขอย่างมีคุณภาพ

❖ **จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม**

1. สามารถอธิบาย ความหมาย วิเคราะห์บทบาทหน้าที่ และเกิดความตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาตนเองเป็นเยาวชนที่ดีและมีคุณภาพของชุมชนได้
2. สามารถเสนอแนวทางการปฏิบัติตนเป็นเยาวชนที่ดีของชุมชนได้
3. สามารถประพฤติหรือการปฏิบัติตนเป็นเยาวชน 5 ดีของชุมชนได้

❖ **เนื้อหา**

1. ความหมายของเยาวชนที่ดี
2. 5 ดีเพื่อชีวิตเพื่อการปฏิบัติตนเป็นเยาวชนที่ดีของชุมชน

❖ **กิจกรรมการฝึกอบรม**

ครูให้นักเรียนเล่น “เกม จ๊ะเอ๋” เพื่อช่วยสร้างบรรยากาศให้แก่นักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรม

1. **ขั้นสร้างประสบการณ์ (15 นาที)**
 - 1.1 ครูเกริ่นนำ ให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเป็น เยาวชนที่ดีของชุมชน และให้ดูวิดีโอเกี่ยวกับ ตัวอย่างเยาวชนดีเด่นระดับประเทศ
 - 1.2 ครูให้นักเรียนอาสาบอกชื่อบุคคลที่รู้จัก และให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเยาวชนดีเด่น คนไทยตัวอย่าง บุคคลดีเด่น ที่นักเรียนรู้จัก มาสัก 3 คน

1.3 ครูซักถามความคิดเห็นของนักเรียนว่าเพราะเหตุใดจึงคิดว่าบุคคลนั้นจึงได้รับการยกย่องแล้วสรุปร่วมกันว่าเพราะเขาเป็นผู้ประพฤติดีและทำคุณประโยชน์ต่อส่วนรวม และช่วยกันสรุปความหมายของเยาวชนที่ดีของชุมชน

2. ชั้นสังเกตปฏิบัติการตอบสนอง (15 นาที)

2.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาใบงานที่ 6.1 เรื่อง เยาวชนคนดี (หน้า 61) กิจกรรมความดีต่างๆ ของเยาวชนและร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงลักษณะของบุคคลที่จัดได้ว่าเป็นเยาวชนที่ดีจะต้องเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติตนอย่างไรบ้าง

2.2 ให้ร่วมกันสรุปเป็น Mind Mapping ว่าเยาวชนที่ดีมีหน้าที่ 4 ประการ คือ รักษาดี เคารพศาสนา เทิดทูนพระมหากษัตริย์ และซื่อสัตย์ซื่อตรง ทั้งปวง ใบงานที่ 6.1 หน้า (66)

3. ชั้นมนทนาสนทนาธรรม (25 นาที)

3.1 ครูอธิบายให้นักเรียนมีความเข้าใจถึงแนวทางการปฏิบัติตนที่ถูกต้องตามหลัก 5 ดีเพื่อชีวิตและครูซักถามนักเรียนในประเด็นต่อไปนี้

- คิดดี คือ การคิดอย่างไร และ คิดอย่างไรจึงจัดได้ว่าเป็นคนที่คิดดี

3.2 ครูเล่านิทานเรื่อง คนหัวล้านบ้ายอ เสร็จแล้วครูให้นักเรียนยกตัวอย่างการทำความดีมาสัก 3-4 ตัวอย่าง ต่อจากนั้นครูอธิบายพร้อมกับยกตัวอย่างประกอบ ในการคบเพื่อนดี

3.3 ครูให้นักเรียนศึกษาสถานที่ที่แตกต่างกัน ภาพที่หนึ่งเป็นสถานที่คนไปสู่ความเจริญ เช่น วัด และภาพที่สองเป็นสถานที่แหล่งการพนันมั่วสุม สถานบันเทิง คนไปสู่ความเสื่อม แล้วให้นักเรียนเลือกว่าชอบภาพไหนและบอกเหตุผล

3.4 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า บุคคลที่คิดดี พูดดี ทำดี คบเพื่อนดี และไปสู่สถานที่ดีนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชน สังคมอย่างไร

4. ชั้นทดลองลงมือปฏิบัติในสถานการณ์ใหม่ (35 นาที)

4.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 5-7 คน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดวิเคราะห์แนวปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเองตามใบงานที่ 6.1 เรื่อง แนวปฏิบัติตามหลัก 5 ดี เพื่อการพัฒนาตนเองแล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายและสรุปลงในใบงานและส้อมตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น และให้กลุ่มอื่นที่มีผลงานที่แตกต่างออกไปเสนอผลงานเพิ่มเติม

4.2 นักเรียนวางแผนการพัฒนาตนเองโดยการเลือกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาตนเองตามข้อที่คิดว่าตนเองสามารถปฏิบัติได้ โดยเขียนลงในใบงานที่ 6.2 เรื่อง แนวปฏิบัติ เพื่อพัฒนา (หน้า 67)

4.3 นักเรียนหาเพื่อนที่พอใจแล้วจับคู่สัญญากัน นำใบงานที่ 6.3 (หน้า 68) ได้เขียนไว้แลกเปลี่ยนกันตรวจและขอคำแนะนำจากคู่สัญญาเพิ่มเติม

4.4 คู่สัญญากำหนดแนวปฏิบัติ เพื่อตรวจสอบซึ่งกันและกัน เช่น นัดหมาย เวลา เพื่อประเมินผลการปฏิบัติ ให้คำแนะนำการปฏิบัติซึ่งกันและกันและให้กำลังใจซึ่งกันและกัน

4.5 ให้ทำใบงาน ตอนที่ 2 ให้คู่สัญญานัดหมายประเมินผู้ ซึ่งกันและกัน ทุกสัปดาห์ แล้วนำเสนอผลการประเมินให้คุณครูรับทราบ เพื่อแสดงความชื่นชมและให้กำลังใจ

4.6 ให้ทุกคนร่วมกันอภิปรายสรุปได้ว่า การคิดดีทำดีจะส่งผลดีต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม

4.7 คู่สัญญาและครู กำหนดเวลาที่ตกลงกัน ตามความประเมินผลการปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเอง ลงในแบบสังเกตพฤติกรรมการพัฒนาตนเอง

4.8 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 10 คนปฏิญาณตนร่วมกันว่าจะปฏิบัติตนเป็นเยาวชนที่ดีของชุมชนและสังคมประเทศชาติด้วยการ คิดดี พูดดี ทำดี คบเพื่อนดี และไปสู่วิสัยทัศน์ที่ดี

❖ สื่อ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้

1. วิดีทัศน์ พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและตัวอย่างของเยาวชนดีเด่นของชาติ
2. ใบความรู้ที่ 6.1 เรื่องเยาวชนคนดี
3. ใบความรู้ที่ 6.2 เรื่อง 5 ดีเพื่อชีวิต
4. ใบความรู้ที่ 6.3 เพลงเราสู้
5. ใบงานที่ 6.1
6. ใบงานที่ 6.2 แนวปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเอง
7. ใบงานที่ 6.3 สัญญากับตนเอง

❖ การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การประเมินผล
1. ซักถามขณะบรรยายและ หลังการบรรยาย	1. คำถามตามเนื้อหา	ตอบถูก-ผิด
2. สังเกตพฤติกรรมในการเข้า ร่วมกิจกรรม	2. แบบประเมินพฤติกรรม	ดีมาก ดี พอใช้ ปรับปรุง ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80
3. ตรวจผลงาน	3. ใบงาน	

❖ ระยะเวลา 1.30 ชั่วโมง

ใบความรู้ที่ 6.1

เรื่อง“เยาวชนคนดี”

ความหมายของคำว่า “เยาวชน” มี 2 ความหมาย

1. ความหมายตามพจนานุกรม ตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายของเยาวชนไว้ว่า เยาวชน คือ “บุคคลอายุ 14 ปี บริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปี บริบูรณ์”(ราชบัณฑิตยสถาน 2525, หน้า 679)

2. ความหมายตามธรรมเนียม ความหมายของคำว่า “เยาวชน” ตามธรรมเนียมคือ คนหนุ่ม คนสาว ที่ประกอบพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรม

ท่านพุทธทาสภิกขุ ได้ให้ความหมายของ “ธรรมะ” ไว้ว่า คือ การทำหน้าที่ของตนเองให้ถูกต้อง การทำหน้าที่คือการปฏิบัติธรรม ทุกคนต้องมีหน้าที่ประจำตัว เยาวชนก็ต้องมีหน้าที่

หน้าที่ของเยาวชนต่อประเทศชาติมี 4 ประการ ดังนี้ คือ 1. รักชาติ 2. เคารพศาสนา 3. เติบโตจนพระมหากษัตริย์ 4. ขจัดอบายมุขทั้งปวง

1. รักชาติ ชาติ หมายถึง สถาบันที่มีประชาชนพลเมืองอยู่ร่วมกันเป็นหมู่พวกด้วยความสงบและสันติสุข โดยมีภาษา มีวัฒนธรรม ประเพณี ที่เป็นเอกลักษณ์อันหนึ่งเดียวกัน

ตัวอย่างของความรักชาติที่คนไทยต้องจดจำและสั่งสอนลูกหลานสืบไปได้แก่ ชาวบ้านบางระจันตั้งค่ายต่อสู้พม่าเมื่อครั้งที่กรุงศรีอยุธยากำลังจะแตก ชาวบ้านบางระจันมีความรักชาติ มีความสามัคคี และมีความอดทนพม่าตีถึง 7 ครั้ง จึงเอาชนะได้ ถ้าในครั้งนั้นคนไทยทั่วไปเป็นอย่างเช่นชาวบ้านบางระจัน กรุงศรีอยุธยาอาจไม่เสียกรุงแก่พม่าก็เป็นได้ คนสมัยโบราณรักชาติบ้านเมือง เอาเลือด เอาเนื้อเข้าแลก คนรุ่นหลังจึงมีแผ่นดินอยู่อาศัย คนไทยในอดีตติกลงเพื่อจะขอกรบ คนในปัจจุบันติกลงเพื่อความสนุกสนาน จะเห็นว่าการปฏิบัติอย่างเดียวกันที่มีจุดประสงค์ต่างกันยอมให้คุณค่าที่ต่างกัน การติกลงขอกรบให้คุณค่าในด้านรักษาแผ่นดิน รักษาชาติ เป็นคุณค่าที่คงทนยืนยาว ส่วนการติกลงเพื่อความสนุกสนานให้คุณค่าในความเพลิดเพลินเพียงแค่ชั่วยามแล้วก็หมดไป นักเรียนพึงตระหนักถึงความสำคัญและจงช่วยกันรักษาแผ่นดิน และปฏิบัติตนเป็นคนดีให้สมกับที่บรรพบุรุษได้รักษาแผ่นดินไว้ให้เรา และจงทำแต่สิ่งที่มีคุณค่าต่อแผ่นดิน

2. เคารพศาสนา ศาสนาทุกศาสนาสอนให้คนประพฤติปฏิบัติดี ทุกคนจึงต้องมีศาสนา ไม่มีศาสนาของใครดีกว่าใคร ดังนั้นเยาวชนที่ดีของชาติจะไม่ดูถูกเหยียดหยามศาสนาอื่น ศาสนาเป็นที่พึงพอใจเสมือนเป็นโรงพยาบาลรักษาผู้เจ็บป่วยทางใจ รักษาโรคหุดหู่ เคร่าสร้อย เหงาหงอย เป็นทุกข์ และคอยให้กำลังใจแก่ทุกคน ศาสนาช่วยให้บ้านเมือง

สงบสุขร่มเย็น เขาวชนจึงต้องปฏิบัติหน้าที่ เคารพศาสนาด้วยการปฏิบัติตามหลักกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ

3. เทิดทูนพระมหากษัตริย์ ประเทศไทยของเราปกครองด้วยระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข พระมหากษัตริย์เป็นผู้ทรงคุณอันยิ่งใหญ่ต่อปวงชนชาวไทย ยามที่ประเทศชาติเดือดร้อน คนในชาติแตกความสามัคคี พระมหากษัตริย์ไทยมีบทบาทสำคัญในการบรรเทาความเดือดร้อน และทำให้คนไทยสามัคคีปรองดองกัน คนไทยทุกคนจึงเทิดทูนพระกษัตริย์ (ตัวอย่างพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ทรงมีคุณูปการต่อชาวไทย เช่น โครงการเกี่ยวกับพัฒนาดินและน้ำเพื่อการยังชีพของเกษตรกร โครงการเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง และโครงการตามพระราชดำริ และอื่นๆ อีกมากมาย)

4. ขจัดอบายมุขทั้งปวง อบายมุขเป็นทางแห่งความเสื่อม ทำให้สมองเสื่อม สุขภาพเสีย จิตใจเศร้าหมอง เขาวชนที่ดีของชาติต้องไม่ตกเป็นทาสของอบายมุข และมุ่งไปสู่ความเจริญด้วยการประพฤติปฏิบัติที่ดี

ดังนั้นถ้านักเรียนปฏิบัติหน้าที่ทั้ง 4 ประการ ที่กล่าวมานี้ได้จะเป็นที่รักของทุกคน เป็นบุคคลที่น่าคบหาสมาคมด้วย ถ้าประเทศชาติมีบุคคลเช่นนี้จำนวนมาก ประเทศชาติจะสงบสุขและจะเจริญรุ่งเรือง มีคำกล่าวต่อไปนี้

อยู่บ้าน ช่วยงานพ่อแม่	เป็นลูกที่ดีแท้ พ่อแม่ก็ชื่นใจ
อยู่บ้าน ไม่ช่วยงานพ่อแม่	เป็นลูกที่แย พ่อแม่ก็เศร้าใจ
อยู่โรงเรียน เชื่อฟังคุณครู	เราได้รับความรู้ คุณครูก็ชื่นใจ
อยู่โรงเรียน ไม่เชื่อฟังคุณครู	เราขาดความรู้ คุณครูก็เศร้าใจ
อยู่ประเทศไทย ต้องเคารพพระ	เรามีธรรมะ พระก็ชื่นใจ
อยู่ประเทศไทย ไม่เคารพพระ	เราขาดธรรมะ พระก็เศร้าใจ

ที่กล่าวมานี้คือสิ่งที่เขาวชนพึงปฏิบัติ พึงรักตัวเองและครอบครัว มีจิตเมตตาให้ความรัก ความเอื้ออาทรต่อกัน เริ่มต้นตั้งแต่ในบ้าน ขยายออกไปรอบข้าง ออกไปยังชุมชน สังคม และประเทศชาติ ทุกคนก็จะมีความสุข

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ใบความรู้ที่ 6.2

เรื่อง 5 ดีเพื่อชีวิต

พระธรรมโกศาจารย์ (หลวงปู่ญาณันทิกขุ) บัดนี้ อายุ 90 กว่าปีแล้ว ท่านทำงานเพื่อพระพุทธศาสนามาตลอดและจะยังทำต่อไป ท่านได้นำธรรมที่เป็นแก่นของพระพุทธศาสนามาประมวลไว้ให้เยาวชนได้ประพฤติปฏิบัติ เรียกว่า 5 ดี เพื่อชีวิต คือ คิดดี พูดดี ทำดี คบเพื่อนดี ไปสู่สถานที่ดี

1. คิดดี คิดดีต้องมาก่อนสิ่งอื่น เพราะถ้าคิดดีก็จะทำดี คิดดีคือการคิดที่ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ไม่คิดฆ่าใคร หรือคิดทำร้ายใคร ไม่อาฆาตพยาบาทจองเวร คิดที่จะช่วยเหลือผู้อื่น เป็นนักเรียนก็คิดที่จะเรียนหนังสือ คิดจะทำหนังสือทำให้สอบได้ เห็นเพื่อนได้ดีกว่าก็ไม่อิจฉา นักเรียนเมื่อคิดดีก็จะทำดี จะทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิตทำให้เจริญรุ่งเรือง

2. พูดดี คำพูดเป็นสิ่งสำคัญ ก่อนพูดต้องมีสติ คิดให้ดีก่อนแล้วจึงพูด และพูดแต่สิ่งดี พูดดี คือไม่ประทุษร้ายผู้อื่นด้วยวาจา มี 4 อย่าง คือ พูดโกหก พูดล้อเสียด พูดคำหยาบ พูดเพื่อจ้อ คนบางคนตายเพราะพูด จึงมีคำสำนวนที่ว่า “ปลาหมอตายเพราะปาก” “พูดดีเป็นศรีแก่ปาก พูดมากปากมีลี” การพูดดีในมงคลสูตรว่า “สุภาสิตา จะ ยา วาจา เอตัมมัง คละมุตะมัง” แปลว่า กล่าววาจาสุภาสิตเป็นมงคลยิ่ง

มีนิทานเรื่องหนึ่ง เรื่องตาหัวล้านบ้ายอ เรื่องมีอยู่ว่า มีชายคนหนึ่งไม่มีผม จึงเป็นคนใจน้อย รู้สึกว่าตนมีปมด้อย และขี้ระแวง ตาหัวล้านเลี้ยงวัวไว้คู่หนึ่ง วัวที่แกเลี้ยง อ้วนพีดี จึงคิดจะขายวัวแต่ก็ขายไม่ได้สักที เพราะคนซื้อแต่ละรายทำให้แกคิดไม่อยากขาย เนื่องจากพูดไม่ประทับใจ ต่อมาชายหนุ่มคนหนึ่งพูดจาดี ชายหนุ่มพูดว่า “พ่อผมดกปก ไหล่หน้าไล่เฉลิมทอง วัวทั้งสองนี้ท่านจะเอาเท่าไร” ตาหัวล้านจึงว่า “ลูกเอ๋ย ลูกกู เจ้าช่างพูดถูกหูวัวทั้งคู่พ่อยกให้” ชายหนุ่มคนนั้นจึงได้วัวฟรีไป แล้วจึงวัวเดินไปพบกับหญิงซึ่งเป็นลูกสาวของตาหัวล้าน หญิงสาวจำได้จึงถามว่า “จะเอาวัวของพ่อเข้าไปไหน” ชายหนุ่มตอบว่า “เออ วัวพ่อแก่ที่ไหน ฉันซื้อมาจากตาหัวล้านรูปชั่วบ้ายอ ที่กระต๊อบชายทุ่งโน้น พูดถูกใจเลยไม่เสียสักสตางค์” หญิงสาวจึงไปบอกพ่อ ตาหัวล้านได้ทราบความจากลูก กล่าวจึงโกรธว่า ต่อหน้าว่าหน้าไล่เฉลิมทอง ลับหลังว่าหัวล้านรูปชั่ว จึงคว่ำปากไปจะไล่แทงให้สมแค้น พอไปใกล้ชายหนุ่มก็ทัก “พ่อผมดกปกหลัง ริ่งละล้าละลึงนี่จะไปทางไหน”

ตาหัวล้านได้ยินคำพูดที่ถูกต้องใจ จึงบอกว่า “ลูกเอ๋ย ลูกรัก พ่อเห็นเจ้าไม่มีปฏัก เลยรีบวิ่งเอามาให้” ยกปฏักให้ชายหนุ่มไปอีก

พอตาหัวล้านกลับถึงบ้านลูกสาวถามว่า “ไหนวัวละพ่อ” ตาหัวล้านตอบว่า “ก็เห็นมันดีนี่ลูก พุดจาเรียบร้อยก็เลยยกให้มัน แถมปฏักไปอีกเล่ม ” ลูกสาวเถียงว่า “ดีที่ไหน ก็ดีแต่ต่อหน้าละสิ ลับหลังแอบนิทาเหยียบย่ำ” พ่อจึงมือลูกสาวไปยืนยัน รีบเดินตามไป เจ้าหนุ่มก็มาทักอีก “พ่อผมตกปกเกล้า เดินจูงมือลูกสาวนี่พ่อจะไปไหน” ตาหัวล้านก็ตอบ “ลูกเอ๋ยลูกแก้ว พ่อนี้มันแก่แล้ว เลยเอาลูกสาวมายกให้” ชายหนุ่มเลยได้วัวฟรี ปฏักฟรี และได้เจ้าสาวฟรี

อีกคน ☺

3. ทำดี เมื่อคิดดี พุดดี ก็ทำดี ทำดี คือการทำบุญ ทำบุญคือการทำดี การทำดีมี 3 ทาง ดังนี้ ทานมัย ศีลมัย และภาวนามัย

การให้วัตถุสิ่งของ การให้โอกาสให้โอกาสในการทำความดีสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นความดีด้วยกันทั้งนั้น การรักษาศีลของตนไม่ให้ต่างพร้อยความดีก็จะเกิดขึ้น การเจริญภาวนาเป็นการทำความดีที่สุดด้วยการหมั่นตรวจสอบตัวเอง พิจารณาตัวเอง มองตัวเอง จนมีสติอยู่กับตัวทำอะไรก็มีสติอยู่เสมอ เรียกว่าการทำดี และการทำความดีต้องทำทั้งสามระยะ คือ ก่อนทำต้องมีจิตใจที่บริสุทธิ์ ขณะทำก็มีจิตใจที่พร้อมที่จะทำ หลังทำก็มีจิตใจที่ไม่เสียดายวัตถุหรือสิ่งของที่ให้ไป

4. คบเพื่อนดี การคบเพื่อนดีเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะวัยรุ่นการคบเพื่อนดีสำคัญมากเพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่เห็นเพื่อนสำคัญกว่าใครถ้าคบเพื่อนดีก็จะพากันทำความดี ถ้าคบเพื่อนชั่วก็จะชักชวนกันกระทำความชั่ว เพื่อนดีคือเพื่อนที่สามารถแนะนำเราไปทางที่ถูกต้องตั้งค้ำกลอนต่อไปนี้

เพื่อนดี มีหนึ่ง ถึงจะน้อย ดีกว่าร้อยเพื่อนคิดริษยา

ถึงมีเกลื่อนนิตหนอยด้วยราคา ยังดีกว่าน้ำเค็มในทะเล

“เพื่อนกินหาง่าย เพื่อนตายหายาก” ดังนั้นจะคบเพื่อนต้องดูให้ดีว่าคนๆ นั้นเป็นอย่างไรน่าคบหรือไม่เพื่อนดี เรียกว่า “กัลยาณมิตร” คือ คนที่พาเราทำสิ่งที่ดี พากันไปสู่ความเจริญ

5. ไปสู่สถานที่ดี สถานที่ดี หมายถึง สถานที่ที่มีบัณฑิตอยู่ บัณฑิตในที่นี้ไม่ใช่คนที่ได้รับปริญญา บัณฑิตคือคนที่มีคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม สถานที่มีบัณฑิต ได้แก่ วัด สถานศึกษา บ้านที่มีคนที่มีคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรมก็เป็นสถานที่ดี ฉะนั้นจึงสมควรชักชวนกันไปสู่สถานที่ดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ใบความรู้ที่ 6.3

เพลงเราสู้

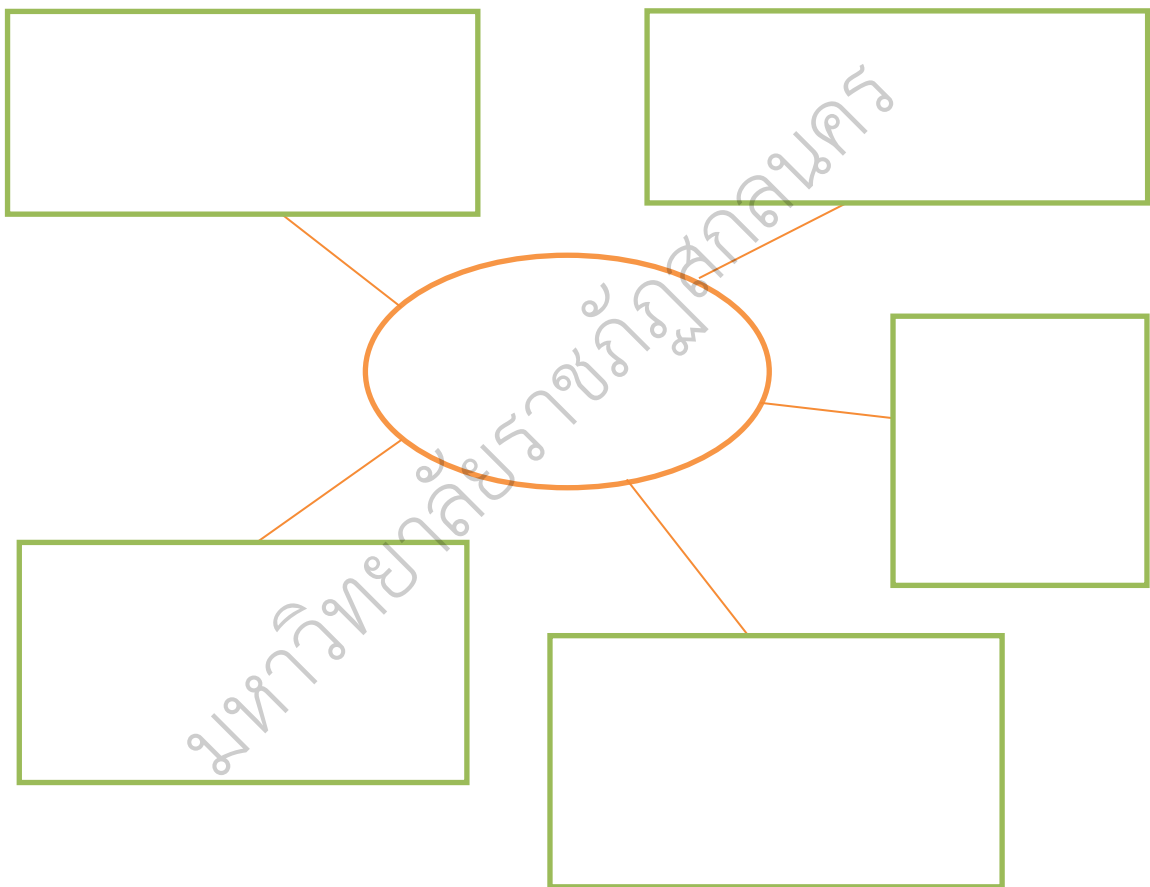
บรรพบุรุษของไทยแต่โบราณ
 เสียเลือดเสียเนื้อไม่ใช่เบา
 ลูกหลานเหลนโหลนภายหน้า
 อนาคตจะต้องมีประเทศไทย
 ถึงชูฆ่าล้างโคตรก็ไม่หวั่น
 สู้ตรงนี้ สู้ที่นี่ สู้จนตาย
 บ้านเมืองเราเราต้องรักษา
 เกียรติศักดิ์ของเราเราเชิดชู

ปกป้องเมืองคุ้มเกล้า
 หน้าที่เรารักษาสืบไป
 จะได้มีพสุธาอาศัย
 มียอมให้ผู้ใดมาทำลาย
 จะสู้กันไม่หลบหนีหาย
 ถึงเป็นคนสุดท้ายก็ลองดู
 อยากรทำลายเชิญมาเราสู้
 เราสู้ไม่ถอยจนก้าวเดียว

ใบงานที่ 6.1

คำชี้แจง : ให้สมาชิกภายในกลุ่มระดมความคิดและร่วมกันวางแผนออกแบบทำแผนที่ความคิด (Mind Mapping) ว่าอยากทำอะไรบ้างที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม ภายในระยะเวลา 1 เดือน

ใบงานที่ 6.2 แนวปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเอง

คำชี้แจง : ให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดวิเคราะห์และหาแนวทางการปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเองแล้วนำไปปฏิบัติจริง

การปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเอง	
<u>การพัฒนาตนเองทางกาย</u>	
1
2
3
4
<u>การพัฒนาตนเองทางจิตใจ</u>	
1
2
3
4
<u>การพัฒนาตนเองทางสติปัญญา</u>	
1
2
3
4

ใบงานที่ 6.3 สัญญากับตนเอง

สัปดาห์ที่.....วันที่.....เดือน..... พ.ศ.

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกสิ่งที่สามารถปฏิบัติได้ พร้อมทั้งบอกวิธีการปฏิบัติและผลของการปฏิบัติ พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติให้เป็นไปตามความเหมาะสม

หลักการ พัฒนาตนเอง	การปฏิบัติ	ตัวอย่าง การปฏิบัติ	ผลจากการ ปฏิบัติ	เกณฑ์การตรวจสอบ		
				ดี	ปาน กลาง	ผ่าน
1. พัฒนาทาง กาย	1. รักษาสุขภาพ 2. 3.	1. ออกกำลังกาย ทุกวัน 2. 3.	1. ร่างกาย แข็งแรง 2. 3.			
2. พัฒนา จิตใจ	1. การเสียสละ 2. 3.	1. ช่วยเพื่อน ทำงาน 2. 3.	1. สบายใจ 2. 3.			
3. พัฒนา สติปัญญา	1. อ่านหนังสือ 2. 3.	1. เลือกอ่าน หนังสือที่มี ประโยชน์ 2. 3.	1. ผลการเรียน ดีขึ้น 2. 3.			

ลงชื่อ.....ลงชื่อคู่สัญญา.....ลงชื่อคุณครู.....

แบบสังเกตพฤติกรรมการเสียสละต่อสังคม

คำชี้แจง : ให้คู่สัญญา / ครู สังเกตพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของผู้ถูกสังเกต โดยใส่
เครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความคิดเห็น

ที่	รายการพฤติกรรม	ระดับความคิดเห็น				
		ดีมาก (5)	ดี (4)	ปานกลาง (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1	มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่					
2	มีความสามัคคีต่อหมู่คณะ					
3	มีความรับผิดชอบ					
4	ยอมรับฟังความคิดเห็น					
5	มีจิตสำนึกที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม					
6	ตั้งใจพัฒนาการเรียน					
7	ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง					
8	รู้จักคิดสร้างสรรค์และมีวิสัยทัศน์					
9	รู้จักคิด วิเคราะห์ วิจัยอย่างมีเหตุผล					
10	วางแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอนมี ประสิทธิภาพ					
11	รักษาสุขภาพร่างกาย					
12	ขยันหมั่นเพียร					
13	งดเว้นอบายมุข					
14	มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่					
15	มีระเบียบวินัย					
รวม						
รวมทั้งสิ้น	 คะแนน				

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต ลงชื่อ.....ครูที่ปรึกษา

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 61 – 75	หมายถึง ดีมาก
คะแนน 46 – 60	หมายถึง ดี
คะแนน 31 – 45	หมายถึง ปานกลาง
คะแนน 16 – 30	หมายถึง พอใช้
คะแนน 0 – 15	หมายถึง ปรับปรุง

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

1. เยาวชนที่มีจิตสาธารณะ หมายถึงข้อใด
 - ก. เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น
 - ข. มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม
 - ค. กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ
 - ง. รักษาสมบัติของส่วนรวม
2. ข้อใด ไม่ใช่ ลักษณะของความเป็นพลเมืองดี
 - ก. มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
 - ข. มีส่วนร่วมพัฒนาชุมชน
 - ค. มีจิตสาธารณะ
 - ง. ยึดถือประโยชน์ของพวกพ้อง
3. คุณครูและนักเรียนในโรงเรียน ร่วมกันปลูกป่าชายเลนในวันพืชมงคลแห่งชาติ แสดงถึงการมีจิตสาธารณะด้านใด
 - ก. อนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชน
 - ข. สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - ค. รักษาสิ่งแวดล้อม
 - ง. รักษาสาธารณสมบัติ
4. บทบาทและหน้าที่ของเยาวชนข้อใดถือว่ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม
 - ก. งดใช้เสียงในห้องสมุด
 - ข. ทิ้งขยะลงถังขยะ
 - ค. เป็นอาสาสมัครจราจร
 - ง. ชำมถนนตรงทางม้าลาย
5. วินัยไปทำฝายกั้นน้ำเพื่อป้องกันการขาดแคลนน้ำร่วมกับชาวบ้านตามคำชักชวนของลุงที่เป็นผู้ใหญ่บ้าน ถ้านักเรียนเป็นวินัยนักเรียนจะไปร่วมด้วย เพราะเหตุผลใด
 - ก. กลัวถูกตำหนิว่าไม่มีน้ำใจ
 - ข. ชาวบ้านและตนเองจะมีน้ำใช้ตลอด
 - ค. เป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ของหมู่บ้าน
 - ง. เป็นหลานของผู้นำชุมชนต้องปฏิบัติเป็นตัวอย่าง

6. กลมชอบเปิดอินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนในวิชาต่างๆอยู่เสมอ การกระทำของกลมสอดคล้องกับหน้าที่ของเยาวชนในเรื่องใด
- ใฝ่เรียนรู้
 - มีจิตสาธารณะ
 - มีระเบียบวินัย
 - ขยันหมั่นเพียร
7. บุษกรไปโรงเรียนทันเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติทุกวันและถ้าลืมปากกาหรืออุปกรณ์การเรียน เธอจะขอยืมจากเพื่อน การกระทำของบุษกรแสดงถึงการปฏิบัติตนเป็นเยาวชนที่ดีในข้อใด
- มีความละเอียด มีระเบียบวินัย
 - มีความรับผิดชอบ มีความละเอียด
 - มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย
 - มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์สุจริต
8. ชมรม “รักโรงเรียน” พากันลอกคลองข้างโรงเรียน เพื่อนำขยะในคลองออกไป ส่งผลให้คลองไม่ตื้นเขิน การกระทำดังกล่าวสอดคล้องกับข้อใด
- มีระเบียบวินัย
 - มีคุณธรรมจริยธรรม
 - รักษาสาธารณะสมบัติ
 - อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
9. การกระทำในข้อใด ที่แสดงว่า เป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะ
- อันไปชมคอนเสิร์ตกับเพื่อน
 - เฝ้าตั้งใจฟังบทวิเคราะห์ข่าวสังคม
 - ก๊อซึกเสื้อผ้าและทำงานบ้านทุกวัน
 - ต้อมไปช่วยโรงเรียนปลูกต้นไม้รอบโรงเรียน
10. การกระทำในข้อใด แสดงถึงการเคารพศักดิ์ศรีการเป็นมนุษย์ของผู้อื่น
- ก้องพูดจากับผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความสุภาพ
 - เกียรติแจกเงินขทานมากกว่าให้ลูกจ้างในบ้าน
 - แก้วประกาศให้ผู้ร่วมงานทุกคนเคารพผู้จัดการบริษัท
 - กล้าประกาศให้ทุกคนในบริษัทรู้ถึงความบกพร่องในการทำงานของมานิช

เฉลย ชุดที่ 2

1. ข 2. ง 3. ค 4. ค 5. ค 6. ก 7. ง 8. ง 9. ง 10. ก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ชุดที่ 3 การมุ่งมั่นพัฒนาสังคม

7 กิจกรรมร่วมมือร่วมใจ

❖ สารสำคัญ

การตระหนักในบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองไทย เป็นการสร้างเสริมให้เกิดความร่วมมือและการพัฒนาสังคม ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสังคมและวัฒนธรรมเป็นหน้าที่ของคนในสังคมไทยและสังคมโลก

❖ วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้ตระหนักในบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองไทยในการร่วมมือกันพัฒนาชาติและสามารถเลือกรับวัฒนธรรมต่างชาติมาปรับใช้กับวัฒนธรรมไทยได้อย่างเหมาะสม

❖ วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1. เพื่อให้เกิดความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของพลเมืองไทย และวัฒนธรรมไทยได้
2. สามารถระบุและเสนอแนวทางในการร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมสัมพันธภาพและร่วมแก้ปัญหาสังคมและวัฒนธรรมได้
3. สามารถปฏิบัติตนในการให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาของสังคมและการเลือกรับวัฒนธรรมต่างชาติมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

❖ กิจกรรมการเรียนรู้

ให้นักเรียนเล่นเกมที่สะท้อนให้เห็นถึงประโยชน์ที่เกิดจากความร่วมมือกัน เช่น เกมเกลิยวเชือกสัมพันธ์ (ใบความรู้ที่ 7.1 หน้า 74) จับมือเพื่อแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 5-7 คน แล้วร่วมกันอภิปรายข้อคิดเห็นที่ได้จากการเล่นเกมพร้อมยกตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการทำประโยชน์ให้ส่วนรวมแก่ประโยชน์ส่วนรวม

1. ขั้นสร้างเสริมประสบการณ์ (15 นาที)

1.1 ให้นักเรียนดู วิดีทัศน์เกี่ยวกับภาพเหตุการณ์การชุมนุมต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในประเทศต่างประเทศ

1.2 นักเรียนร่วมกันอภิปรายตามหัวข้อในใบงานที่ 7.1 เรื่อง ประโยชน์ส่วนรวม (หน้า 75) ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอความคิดเห็นของกลุ่ม แล้วร่วมกันสรุปความสำคัญที่ทุกคนต้องร่วมมือกันทำประโยชน์เพื่อสังคมส่วนรวม

2. ชั้นสังเกตปฏิบัติการตอบสนอง (15 นาที)

2.1 ครูให้นักเรียนร่วมกันจัดกิจกรรมที่แสดงออก ถึงการรู้จักสามัคคีในห้องเรียน ชุมชน และครอบครัว ตามหัวข้อและบันทึกผลการดำเนินงาน ลงในใบงานที่ 7.2 เรื่อง รู้จักสามัคคี (หน้า 76) แล้วหาอาสาสมัครออกนำเสนอหน้าชั้นเรียน

2.2 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงการปฏิบัติตนให้เป็นพลเมืองดีของชุมชนและประเทศชาติในเรื่องของการร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมสัมพันธภาพอันดีระหว่างบุคคลคนในชุมชน ก่อให้เกิดความรักความสามัคคี เพื่อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม และนำไปสู่การพัฒนาชาติ

3. ชั้นมโนทัศน์เชิงนามธรรม (25 นาที)

3.1 ครูนำภาพเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมต่างชาติมาให้นักเรียนดู วิดีทัศน์ เช่น มารยาท ภาพการแต่งกาย และการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการแต่งกาย เครื่องใช้ และให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกันโดยครูตั้งคำถามนำ เช่น นักเรียนสนใจภาพใด นักเรียนไม่สนใจภาพใด บอกเหตุผล นักเรียนคิดว่าภาพใดที่ไม่ใช่วัฒนธรรมไทย แต่ควรจะนำมาปรับใช้ในวิถีชีวิตไทย บอกเหตุผล

3.2 ให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างวัฒนธรรมต่างชาติที่เป็นที่นิยมแพร่หลายในหมู่คนไทยและอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้

1. ทำไมจึงเป็นที่นิยม
2. มีผลดีหรือผลเสียอย่างไร อธิบายเหตุผล
3. สมควรปรับปรุงหรือไม่ อย่างไร อธิบายเหตุผล
4. ในกรณีที่สมควรปรับปรุงหรือพัฒนานั้น จะมีแนวทางการปฏิบัติ

อย่างไร

4. ชั้นทดลองทำในสถานการณ์ใหม่ (35 นาที)

4.1 ให้นักเรียนเลือกจับคู่เพื่อค้นหาข้อมูลเรื่อง วิถีชีวิตของคนไทยกับการเลือกรับ วัฒนธรรมต่างชาติ โดยค้นหาการกระทำของคนไทยที่แสดงว่าได้นำ วัฒนธรรมต่างชาติมาใช้ผสมผสานจนกลมกลืนกันอย่างเหมาะสม และให้อภิปรายร่วมกันในหัวข้อในใบงานที่ 7.3 เรื่องการเลือกรับวัฒนธรรม (หน้า 77)

4.2 ให้นักเรียนรวมกลุ่มๆ ละ 3 คู่ นำผลงานที่แต่ละคู่ร่วมกันวิเคราะห์ใน
ใบงานมานำเสนอแลกเปลี่ยนกัน และให้เลือกตัวอย่างที่ดีที่สุดออกมานำเสนอในกลุ่ม

4.3 นักเรียนรวมกลุ่มกันประมาณ 5-7 คน วางแผนร่วมกันในการเลือกรับ
วัฒนธรรมแห่งชาติมาปรับใช้กับวัฒนธรรมไทยอย่างเหมาะสมตามหัวข้อที่กำหนดให้ใน
แบบบันทึกการปฏิบัติตนส่งครูและนำไป ปฏิบัติจริงใช้เวลาตามเหมาะสม

4.4 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปในการเลือกรับวัฒนธรรมต่างชาติมาปรับใช้
ให้เข้ากับวัฒนธรรมไทยได้อย่างเหมาะสม

❖ สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้

1. วิดีทัศน์และรูปภาพเกี่ยวกับเหตุการณ์ชุมนุมต่างๆ
2. วิดีทัศน์เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมต่างชาติ
2. ใบความรู้ที่ 7.1 เกมเกลียวเชือกสัมพันธ์
3. ใบงานที่ 7.1 เรื่องประโยชน์ส่วนรวม
4. ใบงานที่ 7.2 เรื่องรู้รักสามัคคี
5. ใบงานที่ 7.3 เรื่องเลือกรับวัฒนธรรม
6. แบบสังเกตการนำเสนอผลงานหน้าชั้น

❖ การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การประเมินผล
1. ซักถามขณะบรรยายและ หลังการบรรยาย	1. คำถาม	ตอบถูก-ผิด ดีมาก ดี พอใช้ ปรับปรุง ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80
2. ตรวจผลงาน	2. ใบงาน	
3. รายงานการพฤติกรรมจิต สาธารณะด้านการมุ่งมั่น พัฒนาสังคม	4. แบบรายงานพฤติกรรม จิตสาธารณะด้านการ มุ่งมั่นพัฒนาสังคม	ปฏิบัติ สม่ำเสมอ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง น้อยครั้ง ที่สุด

❖ ระยะเวลา 1.30 ชั่วโมง

ใบความรู้ที่ 7.1

เกมเก็ลยวเชือกสั้มพัันธ์

❖ วัตถุประสงค์เพื่อ

1. เสริมสร้างพลังแห่งความสมัครสมานสามัคคี
2. การรวมพลังกันทำงานและความร่วมมือ
3. การวางแผนแก้ไขปัญหาาร่วมกัน
4. เสริมสร้างภาวะผู้นำ – ภาวะผู้ตาม

❖ จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม 50 – 100 คน แบ่งเป็นกลุ่มๆ ละ 8-10 คน

❖ อุปกรณ์ เส้นเชือกสำหรับคล้องมือยาวประมาณ 1 เมตร 5-6 เส้น

❖ สถานที่ ในห้องอบรมหรือสนามหญ้าที่มีร่มไม้

❖ ระยะเวลา 5 นาที

❖ วิธีดำเนินการเล่น

1. ผู้นำเกมหรือผู้นำกิจกรรมจะต้องแจ้งขั้นตอนของกิจกรรมตามลำดับดังนี้คือ เกมนี้สอนผู้ร่วมทีมให้แก้ปัญหาาร่วมกัน แต่ต้องฟังกติกาให้ดีก่อนนะ

ก. ให้ทุกท่านหันหน้าเข้ามาเป็นวงกลม

ข. คล้องเชือกให้มือซ้ายไว้กับมือของเพื่อนข้างๆ เรา

ค. ส่วนมือขวาให้คล้องเชือกกับเพื่อนที่อยู่ตรงข้าม

ง. ทุกคนจะได้คล้องมือเพื่อน 2 คน คนละข้าง (อย่าไปจับกับผู้อื่น) เราจะเห็นว่ามือของเพื่อนเราในกลุ่มคล้องกัน เสร็จแล้วฟังคำสั่ง (ปัญหา) ของวิทยากร

2. คำสั่งของวิทยากรหรือผู้นำกิจกรรม คือ “ให้ทุกท่านทำอย่างไรก็ได้โดยไม่ให้เชือกหลุดจากแขนทั้งสองข้างแล้วแปรรูปของกลุ่มให้เป็นวงกลมเหมือนที่หันหน้ามาเป็นวงกลมครั้งแรก”

3. ผู้นำเกมหรือผู้นำกิจกรรม สังเกตการแก้ไขปัญหาแล้วบันทึกคะแนนแต่ละทีมภายในเวลา 5 นาที

4. เตรียมข้อมูลสรุปผลของกิจกรรม

ใบงานที่ 7.1 การทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

คำชี้แจง : ให้สมาชิกภายในกลุ่มช่วยกันยกตัวอย่างการกระทำที่เป็นการร่วมมือกัน
ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและส่วนรวม และบันทึกตามหัวข้อที่กำหนด

ที่	การปฏิบัติที่เป็น ประโยชน์ต่อชุมชนและ ส่วนรวม	หลักธรรมที่ เป็น แนวปฏิบัติ	ผลของการ กระทำ	ความรู้สึกลง นักเรียน

2. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าในสังคมที่มีสมาชิกเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมนั้นจะมีความเจริญก้าวหน้าอย่างไร

.....

3. นักเรียนสามารถรวมกลุ่มกันกระทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติได้อย่างไร

.....

ใบงานที่ 7.2 รู้รักสามัคคี

คำชี้แจง : ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมที่แสดงถึงการกระทำที่รู้รัก สามัคคี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาประเทศชาติ โดยให้นำเสนอในหัวข้อต่อไปนี้

1. ชื่อกิจกรรม

.....

2. วัตถุประสงค์

.....

3. หลักธรรมที่เป็นแนวปฏิบัติ

.....

4. ขั้นตอนการทำงาน

.....

5. ระยะเวลา

.....

6. ผลการจัดกิจกรรม

.....

7. ข้อคิดที่ได้จากการจัดกิจกรรม

.....

ใบงานที่ 7.3 การเลือกรับวัฒนธรรม

คำชี้แจง : ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกรับนวัตกรรมทางวัฒนธรรมต่างชาติที่เหมาะสม แล้วอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้

1. วัฒนธรรมที่นำมาเสนอนั้นจัดอยู่ในด้านใด หรือเกี่ยวกับเรื่องอะไร

.....

.....

.....

2. นักเรียนจะมีวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อเป็นตัวอย่างได้อย่างไร

.....

.....

.....

3. นักเรียนมีการปรับปรุงในการปฏิบัติเพื่อการพัฒนาได้อย่างไร โดยให้นักเรียนนำเสนอวิธีการ แนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา

.....

.....

.....

4. นักเรียนคิดว่าตนเองสามารถมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนาอย่างไร

.....

.....

.....

แบบรายงานตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมจิตสาธารณะด้านการมุ่งมั่นพัฒนาสังคม
คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างท้ายข้อความที่ตรงตามการปฏิบัติที่
 แท้จริงของนักเรียนหรือใกล้เคียงมากที่สุด

ที่	พฤติกรรมที่ปฏิบัติ	ระดับพฤติกรรมจิตสาธารณะ				
		ปฏิบัติ สม่ำเสมอ	ปฏิบัติ บ่อยครั้ง	ปฏิบัติ บางครั้ง	ปฏิบัติ น้อยครั้ง	ปฏิบัติ น้อยครั้ง ที่สุด
1	ฉันตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ ทุกครั้ง					
2	ฉันเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาชุมชน โรงเรียนทุกครั้งที่จัดขึ้น					
3	ทุกครั้งที่มีปัญหาเกิดขึ้นในโรงเรียน ชุมชน ฉันมักเข้าร่วมเสนอความคิดเห็นในการ แก้ปัญหา					
4	ฉันให้ความร่วมมือกับชุมชน ในการพัฒนา เรื่องความสะอาด					
5	ฉันปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนทุก ครั้ง					
6	ฉันไม่ละเมิด สิทธิ ส่วนตัวของเพื่อนๆ และ ผู้อื่น					
7	ฉันมักเป็นผู้นำทีมเพื่อนๆ ไปทำกิจกรรมที่ เป็นประโยชน์ต่อสังคม					
8	ฉันสามารถช่วยเพื่อนแก้ปัญหาเพื่อให้การ ปฏิบัติกิจกรรมสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี					
9	ทุกครั้งที่มีการจัดงานกิจกรรมวันสำคัญ ต่างๆ ที่ชุมชน โรงเรียนฉันจะช่วยเก็บสิ่งของ ให้เรียบร้อยทุกครั้ง ก่อนกลับบ้าน					
10	ฉันริเริ่มคิดทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน เพื่อ สร้างจิตสำนึกที่ดีต่อการพัฒนาชุมชน สังคม					

๘ กิจกรรมสร้างวินัยสร้างจิตสาธารณะ

❖ สารสำคัญ

ความมีวินัย คือ ลักษณะของบุคคลที่สามารถควบคุมการกระทำของตนเอง และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ปฏิบัติจากความเคยชิน เพื่อความเป็นระเบียบอันดีงามของสังคม ซึ่งประกอบด้วย ความอดทน ความเชื่อมั่น ในตนเอง และความรับผิดชอบ

❖ วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้ตระหนักรู้คุณค่าของการมีระเบียบวินัย การยอมรับตลอดจนการปฏิบัติตนอยู่ให้อยู่ในระเบียบวินัย

❖ วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1. สามารถอธิบายความสำคัญ ความจำเป็นและเกิดความตระหนักของการมีวินัยต่อตนเอง ต่อบุคคล และต่อสังคมได้
2. สามารถวิเคราะห์หาสาเหตุของการเกิดการขัดแย้ง และบอกความรู้สึกของอารมณ์ของตนเอง เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ได้
3. สามารถแสดงพฤติกรรมการมีวินัยในตนเอง และรู้จักการเข้าแถวเพื่อรอรับการบริการได้

❖ เนื้อหา

1. วินัยและความอดทน
2. การจัดการความขัดแย้ง

❖ กิจกรรมการเรียนรู้

ครูชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ของกิจกรรมนี้เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในการปฏิบัติ

1. ขึ้นสร้างประสบการณ์ (15 นาที)

1.1 ครูเล่าเรื่องเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เกี่ยวกับการเข้าแถวซื้อบัตรชมภาพยนตร์ และระบุปัญหาที่เกิดขึ้น (ใบงานที่ 8.1 เรื่องบทบาทสมมติวินัยการเข้าแถวซื้อบัตรชมภาพยนตร์ หน้า 83)

1.2 หาอาสาสมัครที่จะแสดงบทบาทสมมติ 9 คน โดยครูนำใบงานที่ 8.1 บทบาท แต่ละคนที่เตรียมไว้ให้ผู้แสดง อ่าน วิเคราะห์ และทำความเข้าใจในบทบาทของแต่ละคน

1.3 แจกใบงานเกี่ยวกับประเด็นสังเกตและวิธีการบันทึกข้อมูลโดยครูอธิบายเพื่อความเข้าใจและมอบหมายหน้าที่สังเกตการณ์จำนวน 3-5 คน พร้อมทั้งชี้แจงวิธีการชมบทบาทสมมติแก่นักเรียนคนอื่นๆ ด้วย

2. ชั้นสังเกตปฏิบัติการตอบสนอง (15 นาที)

2.1 อาสาสมัครแสดงบทบาทสมมติตามใบงานที่ฝึกซ้อม

2.2 เมื่อชมการแสดงจบแล้ว ร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

2.2.1 ผู้แสดงบอกความรู้สึกในการแสดง เช่น สิ่งที่น่าพอใจหรือสิ่งที่ไม่พอใจ

2.2.2 ให้ผู้แสดงบอกความรู้สึกในฐานะที่เป็นผู้ที่ตนเองสวมบทบาท และให้ผู้สังเกตการณ์รายงานสิ่งที่สังเกตได้ เช่น

- คนยืนเข้าแถวเป็นคนแรกรู้สึกอย่างไร เหตุใดจึงรับฝากบัตรซื้อ
- คนที่มาทีหลังและแทรกฝากซื้อบัตรรู้สึกอย่างไร เหตุใดจึงทำ

อย่างนั้น

- คนที่ยืนอยู่ในแถวคนที่ 2 และคนต่อไปท้ายแถว มีความรู้สึกอย่างไรเมื่อมีคนมาแทรกฝากซื้อบัตร

- ผู้สังเกตการณ์เห็นท่าทาง ความรู้สึกของผู้แสดงแต่ละคน

อย่างไร

- นักเรียนมีความคิดเห็นเช่นไรต่อการกระทำของหญิงชายคู่นี้ การกระทำเช่นนั้น มีผลกระทบต่อใคร มีผลดีผลเสียอย่างไรทั้งต่อบุคคลอื่นและต่อส่วนรวม

3. ชั้นมนต์ศรัทธาเชิงนามธรรม (25 นาที)

3.1 ครูแจกใบความรู้ 8.1.1 เรื่อง ยุทธวิธีในการขจัดความขัดแย้ง (หน้า 82) ให้แต่ละกลุ่มศึกษาร่วมกันแล้วอภิปรายสรุปเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติร่วมกันในกลุ่ม

3.2 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเชื่อมโยงเหตุการณ์เข้าสู่สภาพความเป็นจริง เช่น ถ้าในสังคมมีคนอย่างหญิงชายคู่นั้นมากๆ สังคมจะเป็นเช่นไร ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์ จะแสดงอาการอย่างไรบ้าง เหตุใดจึงแสดงออกเช่นนั้น

4. ขั้นตอนทดลองปฏิบัติในสถานการณ์ใหม่ (35 นาที)

4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมในการเข้าแถวซื้อบัตรชมภาพยนตร์ และเชื่อมโยงไปสู่เรื่องการเข้าแถวในการรอรับบริการอื่นๆ ด้วย เพราะการมีวินัยนั้นจำเป็นต้องเริ่มจากตนเองก่อนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลอื่นโดยให้แต่ละกลุ่มสรุปวิธีการปฏิบัติตนเองในการเป็นคนมีวินัย แล้วส่งตัวแทนออกมานำเสนอความรู้สึกของกลุ่ม

❖ สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้

1. ใบความรู้ที่ 8.1 เรื่องยุทธวิธีขจัดความขัดแย้ง
2. ใบงานที่ 8.1 เรื่อง บทบาทสมมติเรื่องวินัย
3. แบบสังเกตการแสดงบทบาทสมมติ

❖ การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การประเมินผล
1. ซักถามขณะบรรยายและหลังการบรรยาย	1. คำถามในเนื้อหากิจกรรมการอบรม	ตอบถูก-ผิด
2. สังเกตพฤติกรรมขณะแสดงบทบาทสมมติ	2. แบบสังเกตการแสดงบทบาทสมมติ	ดีมาก ดี พอใช้ ปรับปรุงผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

❖ ระยะเวลา 1.30 ชั่วโมง

ใบความรู้ที่ 8.1

เรื่องยุทธวิธีในการขจัดความขัดแย้ง

1. เมื่อมีเรื่องระหองระแหง ขอให้พูดจากันให้รู้เรื่อง อย่าละเลย หากเห็นฝ่ายหนึ่งกำลังไม่สบายใจ ขอให้รอไว้ระยะหนึ่ง
2. เมื่อต่างฝ่ายต่างใจเย็นแล้วเริ่มพูดกันเสียเลย พูดอย่างเป็นกันเอง ในอิริยาบถที่สบายใจอย่างซึ่งซึ่งเอาจริงเอาจัง
3. ก่อนที่จะตำหนิ ควรยกย่องชมเชยก่อน และควรจะระบุความขัดแย้งให้ตรงจุด อย่าเพิ่งไปตัดสินว่าถูกผิด หรือวิจารณ์
4. เมื่อฝ่ายตรงข้ามใช้ถ้อยคำรุนแรงขอให้ใช้ความอดทน และรอให้อีกฝ่ายใจเย็น แล้วจึงชี้ช่องความผิดพลาดและหาทางแก้ไข
5. อย่าตำหนิ ต่ำ เยาเย้ยและกระทบกระทั่งกับผู้อื่นให้เสียหาย หากจะตำหนิ ขอให้เป็นไปด้วยความสร้างสรรค์อย่าใช้การตำหนิเป็นการแก้แค้นและลงโทษซึ่งกันและกัน
6. เมื่อทำผิด ขอให้ตรวจสอบสาเหตุแห่งการทำผิดและหาทางแก้ไข
7. เมื่อเกิดข้อผิดพลาด ต้องพยายามมองส่วนที่ดีและค้นพบส่วนที่ต้องแก้ไข เพื่อให้อีกฝ่ายทราบถึงความผิดพลาดนั้นๆ
8. หากจำเป็นต้องตักเตือนหรือแก้ไขพฤติกรรม ของคนที่รู้จักควรทำอย่างรวดเร็ว รวบรัด และหากมีโอกาสอยู่ตามลำพัง ควรทำความเข้าใจให้ได้
9. ก่อนที่จะล่าลากันไปขอให้ต่างฝ่ายได้พูดในสิ่งที่คับข้องใจ เพื่อจะได้ทราบมูลเหตุของปัญหา และเกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน
10. การใกล้ชิดเพื่อให้คน 2 คนมีความรู้สึกที่ดีต่อกันด้วยการเผชิญหน้าพยายามฟังให้มาก เพื่อเขาได้ระบายความรู้สึกอัดอั้น อารมณ์ที่ร้อนจะดีขึ้น
11. เมื่อใช้ยุทธวิธีทุกอย่างเพื่อขจัดความขัดแย้งแล้ว พยายามติดตามพฤติกรรมของคนๆ นั้น ว่าเปลี่ยนไปในทางดีมากขึ้นเพียงใด

ใบงานที่ 8.1 เรื่อง บทบาทสมมติวินัย การเข้าแถวซื้อบัตรชมภาพยนตร์

1. **สถานการณ์** ประกอบด้วย ที่โรงภาพยนตร์แห่งหนึ่ง มีผู้เข้าแถวรอซื้อบัตรชมภาพยนตร์อย่างเป็นระเบียบ เนื่องจากเป็นวันหยุดจึงมีผู้สนใจรอซื้อบัตรเป็นจำนวนมาก และจู่ซึ่งแสดงที่นั่งเหลือในรอบดังกล่าวระบุว่า เหลือเพียง 4 ที่นั่งเท่านั้น แสดงว่าผู้รอซื้อบัตรส่วนใหญ่อะต้องซื้อบัตรรอบต่อไป มีหญิงสาวคนหนึ่งมาทีหลัง เห็นแถวผู้รอซื้อบัตรชมภาพยนตร์ยาว และเหลือที่นั่งเพียง 4 ที่ จึงรีบเดินไปผู้ที่อยู่คนแรกแถวซึ่งกำลังจะซื้อบัตรและฝากซื้อ 2 ใบ

2. **บทบาท** ประกอบด้วย บทบาทของผู้ที่ยืนอยู่เป็นคนแรกแถวผู้รอซื้อบัตรชมภาพยนตร์

นักเรียนแสดงเป็นผู้ที่ยืนอยู่เป็นคนแรกแถวผู้รอซื้อบัตรชมภาพยนตร์ มีหญิงสาวคนหนึ่งมาทีหลัง เห็นแถวผู้รอซื้อบัตรชมภาพยนตร์ยาว และเหลือที่นั่งเพียง 4 ที่ จึงรีบเดินมาที่นักเรียนซึ่งกำลังจะซื้อบัตรและฝากซื้อ 2 ใบ นักเรียนลังเลไม่แน่ใจว่าจะซื้อหรือไม่ เพราะเกรงใจผู้ที่ยืนอยู่ในแถวคนถัดไป แต่เมื่อชายหญิงคู่นั้นอ่อนวอนมากๆ จึงใจอ่อนยอมซื้อให้

บทบาทของผู้ที่เข้าแถวซื้อตัวภาพยนตร์อย่างเป็นระเบียบ 3 คน (ใช้บทบาทเดียวกัน)

นักเรียนแสดงเป็นผู้ที่กำลังเข้าแถวกับเพื่อนๆ อีก 4 คน อย่างเป็นระเบียบเพื่อซื้อบัตรชมภาพยนตร์ มีหญิงสาวคนหนึ่งเดินมาที่นักเรียนผู้ที่กำลังจะซื้อบัตรชมภาพยนตร์ และพูดขอฝากซื้อ 2 ใบ พร้อมกับยื่นเงินให้นักเรียนผู้ที่กำลังจะซื้อตัวแสดงอาการลังเลและยอมซื้อให้ และให้ผู้ที่ยืนรอคิวแสดงความไม่พอใจ โดยแสดงออกด้วยท่าทาง สีหน้าและพูดบ่น

บทบาทของนักเรียนที่แสดงเป็นชายและหญิงที่มาขอฝากซื้อบัตรชมภาพยนตร์ 2 คน

นักเรียนแสดงเป็นหญิงชายที่มาทีหลัง สังเกตเห็นแถวผู้รอซื้อบัตรชมภาพยนตร์ยาว และเหลือที่นั่งเพียง 4 ที่ รู้ว่าหากไปต่อแถวด้านหลังต้องซื้อบัตร ไม่นับดูภาพยนตร์รอบนี้แน่นอน จึงรีบเดินมาที่ผู้ที่ยืนคนแรกของแถว ซึ่งกำลังจะซื้อบัตรและฝากซื้อ 2 ใบ เมื่อเห็นเขาแสดงอาการลังเลไม่แน่ใจ จึงพูดอ่อนน้อมจนใจอ่อนและยอมซื้อให้

3. ปัญหาหรืองานที่กำหนดให้แต่ละบทบาท

- งาน คือ การแสดงตามบทบาทที่กำหนดให้

4. กติกาการเล่นบทบาทสมมติ

- แสดงตามบัตรบทบาทที่กำหนดให้
- แสดงภายในเวลาที่กำหนด

๑ กิจกรรมชีวิตพัฒนาได้ถ้าใจพร้อม

❖ สารสำคัญ

ทักษะชีวิต คือ ความสามารถพื้นฐานที่ทุกคนต้องใช้ในการดำเนินชีวิตให้ปลอดภัยจากยาเสพติดประกอบด้วย ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการปฏิเสธ สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

❖ วัตถุประสงค์ทั่วไป

ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจทักษะในดำเนินชีวิตและการป้องกันยาเสพติด สามารถปฏิเสธได้เมื่อถูกผู้ชักชวนให้เสพยาเสพติดมีความตระหนักและเห็นคุณค่าในการหลีกเลี่ยงปัญหายาเสพติดโดยใช้ทักษะชีวิตเป็นเกราะในการป้องกัน

❖ วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1. เพื่อให้เกิดทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการปฏิเสธ
2. สามารถระบุความจำเป็น ในการเรียนรู้และบอกวิธีการปฏิบัติตนด้านการตัดสินใจแก้ปัญหา การจัดการกับอารมณ์และความเครียดตลอดจนการปฏิบัติตนในการปฏิเสธ ด้วยวิธีที่เหมาะสมได้
3. สามารถแสดงพฤติกรรมในการปฏิบัติตน ให้ดำเนินชีวิตปลอดภัยจากยาเสพติดได้

❖ เนื้อหา

1. ทักษะชีวิต
2. ทักษะการปฏิเสธ

❖ กิจกรรมการเรียนรู้

1. ชั้นสร้างประสบการณ์ (15 นาที)
 - 1.1 ครูแจ้งวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ในกิจกรรมนี้เพื่อสร้างความเข้าใจ
 - 1.2 ครูให้นักเรียนดูวิดีโอที่สัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่อง ปัญหาที่เกิดจากยาเสพติดให้โทษ

ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น วัยเรียน

2. ชั้นสังเกตปฏิกริยาตอบสนอง (15 นาที)

2.1 นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่มเลือกประธานกลุ่ม รองประธาน เพื่อปฏิบัติกิจกรรมตามเนื้อหาสาระในใบงานที่ 9.1 เรื่องทักษะชีวิต (หน้า 88) ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ศึกษาเรื่องทักษะชีวิต

กลุ่มที่ 2 องค์ประกอบของทักษะชีวิต

กลุ่มที่ 3 กลวิธีในการสร้างทักษะชีวิต

2.2 ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน ประธานและรองประธานอภิปรายสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ร่วมกันในเรื่องทักษะชีวิต

3. ชั้นมโนทัศน์เชิงนามธรรม (25 นาที)

3.1 ประธานร่วมกับสมาชิกในกลุ่มสรุปทักษะชีวิตในการป้องกันภัยยาเสพติด

4. ชั้นทดลองปฏิบัติในสถานการณ์ใหม่

4.1 ประธานแจกบทบาทสมมติให้สมาชิกของกลุ่ม เพื่อให้ทุกคนได้ฝึกในเรื่องทักษะการปฏิเสธ 8 วิธี ดังนี้

สมาชิกคนที่ 1 บอกไปตรงๆ “ไม่หรอก ขอบใจนะ”

สมาชิกคนที่ 2 ให้เหตุผลหรือข้ออ้าง

สมาชิกคนที่ 3 พุดปฏิเสธซ้ำซาก

สมาชิกคนที่ 4 เดินหนี

สมาชิกคนที่ 5 เปลี่ยนเรื่องสนทนาในบางสถานการณ์

สมาชิกคนที่ 6 หลีกเลี้ยงสถานการณ์

สมาชิกคนที่ 7 ทำเป็นไม่สนใจ

สมาชิกคนที่ 8 เลือกคบเพื่อนดี

❖ **สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้**

1. ใบงานความรู้ที่ 9.1 เรื่องทักษะชีวิต
2. ทักษะการปฏิเสธ (ใบความรู้ที่ 9.2)
3. กระดาษชาร์ท
4. ปากกาเคมี

❖ การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การประเมินผล
1. สังเกตพฤติกรรมในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	1. แบบสังเกตพฤติกรรมในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม	ดีมาก ดี พอใช้ ปรับปรุง ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80
2. รายงานการทำงานจิตสาธารณะ	2. แบบบันทึกการรายงานการทำงานจิตสาธารณะ	

❖ ระยะเวลา 1.30 ชั่วโมง

ใบความรู้ที่ 9.1

เรื่องทักษะชีวิต

ทักษะชีวิต คือ ความสามารถพื้นฐานที่ทุกคนต้องใช้ในการเลือกทางดำเนินชีวิตให้มีประสิทธิภาพ ใครบ้างที่ควรมีทักษะชีวิต ทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ **ทำไมต้องมีทักษะชีวิต** ทุกคนต้องมีทักษะชีวิตเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การสร้างหรือการถ่ายทอดทักษะชีวิต ทำได้โดยวิธีใด

1. โดยการถ่ายทอดประสบการณ์
2. โดยการฝึกอบรมให้เกิดความชำนาญ จนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

ทักษะชีวิตได้แก่

1. การประเมินสถานการณ์และระบุปัญหา
2. การประเมินศักยภาพของตนเองในสถานการณ์เฉพาะหน้า
3. การคิดทางเลือกและจัดลำดับทางเลือก
4. การตัดสินใจเลือกทางที่เหมาะสม
5. การสื่อสารแจ้งความคิดและการตัดสินใจ
6. การปฏิเสธและการต่อรองเพื่อรักษาหัวใจและประโยชน์ของตนเอง
7. การสื่อสาร โน้มน้าวใจไปสู่ทางที่ถูกต้อง
8. การควบคุมอารมณ์
9. การพัฒนาและปรับเปลี่ยนอารมณ์

ทักษะชีวิตที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตได้แก่

1. ทักษะการคิด
2. ทักษะการแก้ปัญหา
3. ทักษะการสื่อสาร

ทักษะการคิดประกอบด้วย

1. หาปัญหา
2. เห็นปัญหา
3. หาแนวทางแก้ไข

4. หาทางเลือกให้ตนเอง

ความคิดได้มาจากไหน

1. สังเกต
2. การส่งเสริมประสบการณ์
3. การเรียนรู้
4. จุดจำเกี่ยวกับชีวิตเราเอง

จินตนาการได้คาดการณ์ได้ว่า สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องใกล้ตัว ได้ฝึกคิดในช่วงเวลาชีวิตแต่ละวัน

ทักษะการสื่อสาร

สื่อสารด้วยมือ ท่าทาง วาจา เพื่อถ่ายทอดความคิดและความรู้สึก การตัดสินใจเลือกทางเลือกของตนที่เหมาะสมกับสถานการณ์ การยื่นข้อเสนองานของตน และการสรุปเรื่องราว

ใบความรู้ที่ 9.2

ทักษะการปฏิเสธ

การปฏิเสธเป็นสิทธิส่วนบุคคล ที่ทุกคนควรเคารพและยอมรับ การปฏิเสธที่ใช้ได้ผล มักเป็นการปฏิเสธในสถานการณ์ที่ถูกชวนไปทำในสิ่งที่ไม่เกิดประโยชน์หรือเกิดผลกระทบในแง่ลบตามมา

การปฏิเสธที่ดี จะต้องปฏิเสธอย่างจริงจังทั้งท่าทาง คำพูด และน้ำเสียง เพื่อแสดงความตั้งใจอย่างชัดเจนที่จะปฏิเสธ

ขั้นตอนการปฏิเสธ

1. ใช้ความรู้สึกเป็นข้ออ้างประกอบเหตุผล เพราะใช้เหตุผลอย่างเดียวมักถูกโต้เถียงด้วยเหตุผลอื่น การอ้างความรู้สึกจะทำให้โต้แย้งได้ยากขึ้น เช่น “ฉันกลัวคุณพ่อคุณแม่จะเป็นห่วงถ้ากลับบ้านช้า”
2. การขอปฏิเสธ เป็นการบอกปฏิเสธให้ชัดเจนเป็นคำพูด เช่น “ขอไม่ไปนะเพื่อน”
3. การขอความเห็นชอบ เพื่อรักษาน้ำใจของผู้ชวน และควรกล่าวขอบคุณเมื่อผู้ชวนยอมรับ เช่น “ขอบคุณไม่ว่าอะไรใช้ไหม”

การหาทางออกเมื่อถูกเข้าชี้หรือสบประมาท

บางครั้งผู้ชวนพูดเข้าชี้ต่อเพื่อชวนให้สำเร็จ ผู้ถูกชักชวนไม่ควรหวั่นไหวไปกับคำพูด เพราะจะทำให้ขาดสมาธิในการหาทางออก ควรยืนยันการปฏิเสธด้วยท่าที่มั่นคงและหาทางออกโดยเลือกวิธีต่อไปนี้

1. ปฏิเสธซ้ำโดยไม่ต้องใช้ข้ออ้าง พร้อมทั้งบอกไปแล้วเดินจากไปทันที เช่น “ไม่ไปดีกว่า เราขอกลับก่อนนะ” (เดินออกไปทันที)
2. การต่อรอง โดยการชวนไปทำกิจกรรมอื่นที่ดีกว่ามาทดแทน เช่น “เอาอย่างนี้ดีไหม เธอไปดูหนังสือที่บ้านเราก็ก็นะ”
3. การผัดผ่อน โดยการขออีกระยะเวลาออกไปเพื่อให้ผู้ชวนเปลี่ยนความตั้งใจ เช่น “ฉันต้องไปแล้ว ไว้วันหลังก็แล้วกันนะ” (เดินออกจากเหตุการณ์)

ทักษะการปฏิเสธ 8 วิธี เมื่อถูกชักชวนเสพยาเสพติด

1. บอกไปตรงๆ “ไม่หรอก ขอบอใจนะ” แม้วิธีปฏิเสธเช่นนี้อาจดูว่าแสนธรรมดา แต่ทว่าเป็นคำพูดที่หลายคนมักจะมองข้าม คำว่า “ไม่หรอก ขอบอใจนะ” จะใช้ได้ผลทั้งเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์ที่ถูกเพื่อนชวนอย่างเป็นทางการเป็นมิตรหรือถูกกดดัน อย่างไรก็ตาม ใจดี ต้องตระหนักอยู่เสมอว่า คำปฏิเสธเช่นนี้อาจใช้ไม่ได้ผลเสมอไป ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีวิธีการปฏิเสธรูปแบบอื่นเตรียมรองรับไว้ด้วย

2. ให้เหตุผลหรือข้ออ้าง บ่อยครั้งที่เด็กๆ มักจะลำบากใจที่จะบอกปฏิเสธเพื่อน ดังนั้นเด็กต้องรู้เท่าทันที่จะหลีกเลี่ยงการถูกกดดันจากกลุ่มหรือแก๊งที่ชักชวนให้เสพยา โดยการให้เหตุผลหรือข้ออ้างเพียงแต่ต้องระลึกเสมอว่าเหตุผลหรือข้ออ้างนี้จะต้องทำให้ผู้ชักชวนยอมแพ้ไปเองได้ เช่น ไม่มีเงิน สุขภาพไม่ดี ไม่อยากทำให้แม่เสียใจ เป็นต้น

3. พูดยุติข้ออ้างจากการยื่นกระดาษตายขาดเดียว “ไม่” อย่างซ้ำซากนับเป็นวิธีการปฏิเสธที่ได้ผล เมื่อต้องการบอกจุดยืนของตัวเอง และอาจใช้เทคนิคปฏิเสธแบบอื่นร่วมด้วยได้

4. เดินหนี วิธีการนี้นับว่าเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ใช้ได้ผลมากที่สุด ทั้งนี้จะต้องตระหนักว่า เรามีสิทธิเต็มที่จะปฏิเสธสิ่งไม่ดีที่มีผู้หยิบยื่นให้

5. เปลี่ยนเรื่องสนทนาในบางสถานการณ์ เราอาจไม่สามารถเดินหนีหรือหลีกเลี่ยงสภาวะถูกกดดันได้ ดังนั้นให้ลองเปลี่ยนหัวข้อการสนทนาเพื่อเบี่ยงเบนความสนใจของผู้ชักชวน เมื่อคุยจนเบื่อแล้วให้หาโอกาสเดินหันออกมาทันที

6. หลีกเลี่ยงสถานการณ์ สามัญสำนึกของมนุษย์จะบอกว่าสถานที่ใด เวลาใด สุ่มเสี่ยงต่อการเกิดเหตุการณ์รุนแรง หรือต้องตกอยู่ในสภาวะกดดัน ดังนั้นพยายามหลีกเลี่ยงสถานการณ์เหล่านี้ให้มากที่สุด เพื่อความไม่ประมาทควรแจ้งให้พ่อแม่ ทราบว่า เราทำกิจกรรมใดบ้าง และไปกับใคร

7. ทำเป็นไม่สนใจ หากต้องเผชิญหน้ากับผู้ชักชวนให้เสพยา พยายามอย่าคุยด้วย ให้หันไปคุยกับคนอื่นที่เหลือ เป็นการซื้อเวลาก่อนที่จะนำทักษะปฏิเสธอื่นๆ มาใช้

8. เลือคบเพื่อนดี วิธีการนี้นับได้ว่าเป็นทักษะการปฏิเสธ (การเสพยา) ที่สำคัญที่สุด การคบเพื่อนที่ดีจะทำให้เราไม่ต้องตกอยู่ในวังวนของการสุ่มเสี่ยง ถูกชักนำให้ริลองเสพยา ตรงกันข้าม หากเราคบเพื่อนที่มีปัญหา ปัญหาที่จะมาถึงตัวเราไม่ช้าก็เร็ว

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

ที่	รายการพฤติกรรม	คุณภาพการปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติปรับปรุง
		ดี	ปานกลาง	พอใช้	
1	มีการปรึกษาและวางแผนร่วมกันก่อนทำงาน				
2	มีการแบ่งหน้าที่อย่างเหมาะสมและสมาชิกทำหน้าที่ทุกคน				
3	มีการปฏิบัติงานตามขั้นตอน				
4	มีการให้ความช่วยเหลือกัน				
5	ผลงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด				
6	ผลงานเสร็จทันตามกำหนดเวลา				
7	ผลงานแสดงถึงการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์				
8	ผลงานแสดงถึงการนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้				
9	สามารถให้คำแนะนำกลุ่มอื่นได้				
10	มีหลักฐานการศึกษาข้อมูลชัดเจน				

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน	เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
	ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
พฤติกรรมที่ชัดเจน ถือว่า ดี = 3 คะแนน	31-40	ดี
พฤติกรรมเทียบเท่าคนทั่วไป ถือว่า ปานกลาง = 2 คะแนน	21-30	ปานกลาง
พฤติกรรมต่ำกว่าคนทั่วไป ถือว่า พอใช้ = 1 คะแนน	11-20	พอใช้
ไม่ปฏิบัติ ถือว่า ต้องปรับปรุง = 0 คะแนน	0-10	ปรับปรุง

10 กิจกรรมถอดบทเรียนจากการพัฒนาจิตสาธารณะ

☸ สารสำคัญ

กิจกรรมสร้างสรรค์ประโยชน์ (CAS: Creative , Action, Service) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองและพัฒนาซึ่งกันและกัน ได้ปฏิบัติกิจกรรมได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง (Action) และให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือผู้อื่นโดยการให้บริการเป็นอาสาสมัคร (Service) ควบคู่ไปกับการฝึกทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) และทักษะการคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking)

☸ วัตถุประสงค์ทั่วไป

นักเรียนสามารถเขียนโครงการและการรายงานการปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์ประโยชน์ (CAS : Creativity ,Action, Service) เพื่อการพัฒนาตนเองและพัฒนาสังคม

☸ วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1. ตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับการทำกิจกรรมสร้างสรรค์ประโยชน์
2. สามารถพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ และทักษะการคิดวิเคราะห์จากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงในการทำกิจกรรมได้
3. สามารถแสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์ประโยชน์ จากการนำเสนอความคิดสร้างสรรค์ด้วยตนเองได้

☸ กิจกรรมการฝึกอบรม

1. ขั้นสร้างประสบการณ์ (15 นาที)
 - 1.1 ให้นักเรียนดู วิดีทัศน์ ภาพการทำประโยชน์แก่สังคมของบุคคลในด้านต่างๆ เช่น
 - พระนักพัฒนา หลวงพี่ช้าง แห่งพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก
 - กิจกรรมสร้างสรรค์ประโยชน์เพื่อสังคมขององค์กร และหน่วยงานต่างๆ
2. ขั้นสังเกตปฏิกริยาตอบสนอง (15 นาที)
 - 2.1 ครูถามคำถามนักเรียนง่ายๆ เช่น

- ตัวเรา เพื่อนๆ วางแผนจะทำอะไร
 - ตัวเรา เพื่อนๆ ทำอะไร คิดอย่างไรกับกิจกรรมที่จะทำ
 - ตัวเรา เพื่อนๆ รู้สึกอย่างไร ได้เรียนรู้อะไร และกิจกรรมที่ทำมีคุณค่าอย่างไร

- ผลที่เกิดกับตัวเรา เพื่อน และเพื่อนคนอื่นๆ คืออะไร ได้เรียนรู้อะไร จากกิจกรรมสร้างสรรค์ประโยชน์ และสิ่งที่ได้เรียนรู้นำไปใช้ในชุมชน สังคมได้อย่างไร

3. ชั้นมโนทัศน์เชิงนามธรรม (25 นาที)

3.1 แจกใบความรู้ที่ 10.1 การเสนอแผนปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์ประโยชน์ (หน้า 96) แบบการเขียนโครงการสร้างสรรค์ให้แต่กลุ่มร่วมกันศึกษา โดยมีครูและพี่เลี้ยง ควบคุมดูแลกำกับติดตามให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

4. ชั้นทดลองทำในสถานการณ์ใหม่ (35 นาที)

4.1 ให้สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันคิดและปรึกษาหารือเพื่อกำหนดโครงการ และกิจกรรมสร้างสรรค์ประโยชน์ตามความสนใจของกลุ่ม โดยมีการวางแผน และ ดำเนินการตามโครงการร่วมกัน แล้วนำเสนอต่อครูพี่เลี้ยง ใบงานที่ 10.1 แบบบันทึกการทำกิจกรรมสร้างสรรค์ประโยชน์ (CAS)

❁ สื่อ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้

1. วิดีทัศน์เกี่ยวกับบุคคลที่เป็นนักพัฒนาตัวอย่าง
2. ใบความรู้ที่ 10.1 แบบเสนอแผนการปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์ประโยชน์
3. ใบงานที่ 10.1 แบบบันทึกรายงานกิจกรรมสร้างสรรค์ประโยชน์ (หน้า 102)

❖ การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การประเมินผล
1. ซักถาม	1. ข้อคำถามตามเนื้อหา	คำตอบถูก ผิด
2. รายงานการทำกิจกรรม สร้างสรรค์ประโยชน์	2. แบบรายงาน	

❖ ระยะเวลา 1.30 ชั่วโมง

ใบความรู้ที่ 10.1

การเสนอแผนปฏิบัติการสร้างสรรค์ประโยชน์
(CAS : Creativity, Action, Service)

แบบบันทึกการทำกิจกรรมสร้างสรรค์ประโยชน์(CAS)

ผู้ปฏิบัติ ชื่อสกุล ชั้น.....

ครูที่ปรึกษา

ครั้งที่	ว/ด/ป	รายการกิจกรรม	ความคิดเห็น ของครูที่ปรึกษา	C	A	S	รวม	ผลลัพธ์

ความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา

.....
.....

..... (ลายมือชื่อครูที่ปรึกษา)

**การเสนอแผนปฏิบัติการในรูปแบบของโครงการกิจกรรมสร้างสรรค์
ประโยชน์ CAS**

คำชี้แจง : นักเรียนจะต้องนำเสนอแบบฟอร์มนี้ต่อครูที่ปรึกษาก่อนทำกิจกรรม

ชื่อสกุลชั้นกลุ่ม

1. ชื่อกิจกรรม/โครงการ

.....

2. ลักษณะกิจกรรม/โครงการ ()งานเดี่ยว ()งานกลุ่ม

3. ประเภทกิจกรรมและจำนวนชั่วโมง

() Creativity คือ..... จำนวน..... ชั่วโมง

() Action คือ..... จำนวน..... ชั่วโมง

() Service คือ..... จำนวน..... ชั่วโมง

4. หลักการและเหตุผล

.....
.....
.....
.....

5. วัตถุประสงค์

.....
.....
.....
.....

6. ความสำเร็จที่นักเรียนคาดหวัง

เชิงปริมาณ (จำนวน)

.....

เชิงคุณภาพ

.....

7. วิธีดำเนินงานสู่เป้าหมายความสำเร็จ

ขั้นเตรียม (Plan)

.....
.....

ขั้นดำเนินการ (Act)

.....
.....

ขั้นสังเกต (Observe)

.....
.....

ขั้นสะท้อนความคิด (Reflect)

.....
.....

ขั้นการนำไปใช้ (Apply)

.....
.....

8. ระยะเวลา

.....
.....

9. สถานที่ในการปฏิบัติกิจกรรม

.....
.....

10. งบประมาณ

.....

11. นักเรียนจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดในการทำกิจกรรม ระบุปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น

.....
.....

12. นักเรียนหวังว่าจะได้เรียนรู้อะไรบ้างในการทำกิจกรรมนี้ ได้รู้จักตนเองและผู้ร่วมงานในด้านใดบ้าง มากน้อยเพียงใด นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพและเจตคติของตนเองอย่างไรบ้าง

.....

13. มีใครคอยให้ความช่วยเหลือในระหว่างการทำกิจกรรมหรือไม่ ถ้ามี เป็นใคร และได้รับความช่วยเหลืออย่างไรบ้าง

.....

14. กิจกรรมมีประโยชน์อย่างไรแก่ผู้อื่น

.....

15. ผู้รับผิดชอบ

.....

16. กำหนดวันแสดงผลงาน

.....

.....ลายมือชื่อผู้เรียน

(.....)

...../...../.....

.....ลายมือชื่อครูที่ปรึกษา

(.....)

...../...../.....

แบบสอบถามเพื่อการทบทวนตนเอง

คำชี้แจง : ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้เมื่อเริ่มต้นทำกิจกรรมสร้างสรรค์ประโยชน์

(CAS)

	คำถาม	คำตอบ
1	ลักษณะของกิจกรรมเป็นอย่างไร	
2	กิจกรรมที่คิดขึ้นจะให้ประสบการณ์อะไร	
3	ทำไมจึงเป็นกิจกรรมสร้างสรรค์	
4	กิจกรรมสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงหรือ	
5	กิจกรรมอาสาสมัครช่วยสังคมได้อย่างไร	
6	บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของข้าพเจ้าที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมคืออะไร	
7	ได้วางแผนวัดและประเมินกิจกรรมไว้อย่างไร	
8	ทักษะและความรอบรู้ที่ต้องการให้เกิดเป็นผลสัมฤทธิ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมคืออะไร	
9	จะได้เรียนรู้อะไรบ้างจากการทำกิจกรรม	
10	ใครเป็นผู้ช่วยเหลือให้การสนับสนุน	
11	ได้คะแนนหรือคำตอบแทนจากการทำกิจกรรมนี้หรือไม่	
12	เป็นกิจกรรมที่เกิดผลอย่างแท้จริงกับตัวข้าพเจ้าและผู้อื่นหรือไม่	
13	กิจกรรมที่สร้างขึ้นให้ประโยชน์อะไรแก่ผู้อื่นและอย่างไร	

ใบงานที่ 10.1 แบบบันทึกการทำกิจกรรมสร้างสรรค์ประโยชน์ (CAS)

ชื่อกิจกรรม

ประเภทของกิจกรรมฯ () Creativity ... ชั่วโมง () Action ... ชั่วโมง () Service ชั่วโมง

ผู้ปฏิบัติ ชื่อนามสกุล ชั้น กลุ่ม

ครูที่ปรึกษา.....

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	วิธีดำเนินการ	หลักฐานประกอบ	บุคคลอ้างอิง (ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่ง ลายเซ็น)

ผลที่ได้รับ

.....

.....

ความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา.....

.....

แบบการทำกิจกรรมสร้างสรรค์ประโยชน์ (CAS)

	รายการประเมิน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางและวิธีการทำกิจกรรม CAS					
2	นักเรียนเข้าใจว่าจะต้องทำกิจกรรม CAS ครอบคลุมกิจกรรมทั้ง 3 ลักษณะ					
3	นักเรียนจะต้องพบครูที่ปรึกษาหารือเกี่ยวกับกิจกรรมเป็นระยะๆ					
4	นักเรียนกำหนดกิจกรรมตามความสนใจของตนเอง					
5	นักเรียนกำหนดเป้าหมายในการทำกิจกรรม CAS ของตนเอง					
6	นักเรียนมีการวางแผน ดำเนินการตามแผน ตามสิ่งที่ตนได้เรียนรู้					
7	นักเรียนมีการปรึกษาหารือครูที่ปรึกษา					
8	นักเรียนคิดกิจกรรม/ โครงการเองหรือเข้าร่วมกิจกรรม/ โครงการกับผู้อื่น					
9	นักเรียนต้องแสดงหลักฐานที่เป็นความสำเร็จให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง					
10	นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับประเภทและชนิดของหลักฐานที่นักเรียนสามารถใช้ประกอบการรายงาน					

	รายการประเมิน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11	นักเรียนรับทราบเกี่ยวกับชั่วโมงที่จะต้องทำกิจกรรม					
12	นักเรียนพบครูที่ปรึกษาเพื่อร้องขอให้ประเมินผลการทำงานของตนเอง					
13	นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างรายงานสำหรับเป็นแนวทางในการเขียนรายงาน					
14	นักเรียนต้องเขียนรายงานตามเค้าโครงการเขียนรายงาน รวมทั้งกล่าวถึงแผนการดำเนินงานและผลการทำกิจกรรมและผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม แบบบันทึกการทำกิจกรรม CAS รายการกิจกรรม สถานที่ วัน/เดือน/ปี ประเภทกิจกรรม จำนวนชั่วโมง ผลลัพธ์					

แบบรายงานตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์ประโยชน์ (CAS)

ชื่อสกุลชั้นกลุ่ม.....

ชื่อกิจกรรมที่ปฏิบัติ.....

ประเภทของกิจกรรมฯ () Creativity ...ชั่วโมง () Action ...ชั่วโมง () Service ชั่วโมง

1. สรุปว่านักเรียนได้ทำอะไรบ้างในกิจกรรมนี้ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างไร

.....

2. อธิบายว่านักเรียนหวังที่จะประสบผลสำเร็จในด้านใดบ้างตลอดการทำกิจกรรมนี้

.....

3. นักเรียนประสบความสำเร็จเพียงใดจากเป้าหมายที่วางไว้ ต้องเผชิญกับความยากลำบากอะไรบ้าง และเอาชนะความยากลำบากนั้นได้อย่างไร

.....

4. นักเรียนได้เรียนรู้อะไรเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่นจากการร่วมกิจกรรมนี้ นักเรียนได้พัฒนาความสามารถ เจตคติ และคุณค่าในตนเองอย่างไรบ้าง

.....

5. มีใครช่วยเหลือนักเรียนบ้างระหว่างทำกิจกรรมนี้ ถ้ามี ใครเป็นผู้ช่วย และช่วยอย่างไร

.....

6. กิจกรรมนี้ก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้อื่นอย่างไร

.....

7. นักเรียนจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอะไรบ้างในครั้งต่อไปเพื่อให้กิจกรรมที่ทำดีขึ้น

.....

8. นักเรียนจะประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้เรียนรู้สู่ชีวิตจริงของนักเรียนในสถานการณ์อื่นได้อย่างไร

.....

ลงชื่อ วัน เดือน ปี

หัวหน้ากิจกรรมเป็นผู้กรอกข้อมูลต่อไปนี้

การตรงต่อเวลาและการเข้าร่วมกิจกรรมนี้.....

ความพยายามและความมุ่งมั่นในการดำเนินงานให้สำเร็จดังที่ตั้งเป้าหมายไว้

ความคิดเห็นอื่นๆ

สรุปกิจกรรมนี้ : (ให้วงกลมรอบคำตอบที่ต้องการ)

(ก) ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

(ข) ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ

ลงชื่อ.....ครูที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

แบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน ชุดที่ 3 การมุ่งมั่นพัฒนาสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. การที่ประชาชนของประเทศส่วนใหญ่มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมจัดว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศด้านใด
 - ก. สังคม
 - ข. เศรษฐกิจ
 - ค. การเมือง
 - ง. การปกครอง
2. อมรยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่มที่มีข้อเสนอแนะในการทำงานกลุ่มที่แตกต่างกับความคิดของเขา แสดงถึงคุณลักษณะของอมรในข้อใด
 - ก. มีความกล้าหาญ
 - ข. มีคุณธรรม จริยธรรม
 - ค. เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น
 - ง. มีเหตุผล ใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
3. การพัฒนาสมาชิกในครอบครัวให้เป็นคนดี มีความรู้ ปฏิบัติตามกฎหมายกติกาของสังคม มีผลดีในด้านใดมากที่สุด
 - ก. สถาบันครอบครัวมีความมั่นคง
 - ข. ทำให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
 - ค. เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม
 - ง. ครอบครัวได้รับการยกย่อง มีชื่อเสียงเป็นที่ปรากฏต่อคนทั่วไป
4. การที่นักเรียนตั้งใจศึกษาเล่าเรียนทุกวิชาให้ได้ความรู้และประสบการณ์มากที่สุด แสดงว่านักเรียนเป็นพลเมืองดีด้านใด
 - ก. สังคมและวัฒนธรรม
 - ข. เศรษฐกิจ
 - ค. การปกครอง
 - ง. การเมือง

5. หลักธรรมของพระพุทธศาสนา ข้อใดส่งผลให้การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
- ความไม่ยึดมั่น การละเว้นอบายมุข
 - ความขยัน ความอดทน ความเสียสละ
 - การประกอบกิจการที่ไม่เป็นโทษ ความซื่อสัตย์
 - ความรัก การให้อภัย ความเสียสละ พึงเอาชนะความชั่วด้วยความดี
6. นายสุตเขตช่วยกันรักษาความสะอาดสถานศึกษา ไม่ขีดเขียนโต๊ะเรียน ผนังห้องเรียน ห้องน้ำห้องส้วม แต่งเครื่องแบบ ตรงกับความรับผิดชอบในข้อใด
- ความรับผิดชอบต่อสังคม
 - ความรับผิดชอบต่อตนเอง
 - ความรับผิดชอบต่อครอบครัว
 - ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา
7. นางสาวดา มีความสามารถบังคับควบคุมจิตใจตนเองไม่ให้หลงใหลมัวเมาในอบายมุข ไม่ตกเป็นทาสของกิเลส ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรม ตรงกับความรับผิดชอบในข้อใด
- ความรับผิดชอบต่อสังคม
 - ความรับผิดชอบต่อตนเอง
 - ความรับผิดชอบต่อครอบครัว
 - ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา
8. ข้อใดต่อไปนี้ไม่ใช่จิตสาธารณะ
- เด็กชายสมศักดิ์มีความซื่อสัตย์
 - เด็กหญิงอ้อมมีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
 - เด็กชายปรัชญาเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน
 - เด็กหญิงสมหญิงมีจิตใจเมตตาบริจาคสิ่งของช่วยเหลือภัยน้ำท่วม
9. พลเมืองดี หมายถึง
- พลกำลังของประเทศ ซึ่งมีส่วนเป็นเจ้าของประเทศนั่นเอง
 - สิ่งที่คุณส่วนใหญ่เห็นว่า เป็นหน้าที่ที่จะต้องทำ หรือละเว้นการกระทำ
 - ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่พลเมืองได้ครบถ้วน ทั้งกิจที่ต้องทำ และกิจที่ควรทำ
 - กิจที่ต้องทำ หรือควรทำ เป็นสิ่งกำหนดให้ทำ หรือห้ามมิให้กระทำ

10. ข้อใดคือประโยชน์และความสำคัญของความมีจิตสาธารณะ ได้ถูกต้อง
- ก. นายอภิชาติได้รับการยอมรับและเชื่อถือของเพื่อนๆ ในบริษัท
 - ข. นายสมเกียรติยังไม่ได้รับความไว้วางใจและเชื่อถือในหน้าที่การงาน
 - ค. นายตะวันทะเลาะวิวาทกับเพื่อนร่วมงาน
 - ง. นายขวัญชัยคดโกงบริษัทและประเทศชาติ

เฉลย ชุดที่ 3

1. ก 2. ง 3. ค 4. ก 5. ง 6. ง 7. ข 8. ค 9. ค 10. ก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). การจัดการสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- _____. (2553). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชาตรี สำราญ. (2547). หลากหลายแผนการเรียนรู้เรื่องบทเรียนจากความจริง กรุงเทพฯ.มูลนิธิสวดศรีสฤษดิ์วงศ์
- ชูชีพ เยาวพัฒน์. (2553). *กิจกรรม*.กรุงเทพฯ:โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์
- ทิตินา แคมณี. (2550) *การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*.กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- เนาวนิตย์ สงคราม(ใจมั่น). (2552). *พระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาผู้เรียน*.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รุ่ง แก้วแดง. (2547). ชุดฝึกอบรมหลักสูตรการฝึกอบรมคุณธรรม 2 คืน 3 วัน *ค่ายพุทธบุตร-ค่ายพุทธธรรม*. สิ่งพิมพ์ สกศ.อันดับที่ 02/2547 ISBN 947-91858-3-8 .
- สุคนธ์ ลินธุพานนท์และคณะ. (2554). *วิธีสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรีนติ้ง.
- สุวิทย์ มูลคำและคณะ. (2554). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการคิด*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพการพิมพ์
- อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา. (2554). *ด้วยรักบันดาลนิทานสีขาว*.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ฟรีมายด์.

แบบวัดจิตสาธารณะสำหรับผู้นำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ก่อน-หลังการฝึกอบรม

คำชี้แจง:

1. แบบวัดจิตสาธารณะเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ
2. ใช้เวลาทำแบบวัดจิตสาธารณะ 30 นาที
3. เลือกคำตอบที่ถูกต้องมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

-
1. ผู้นำนักเรียนจำเป็นต้องเรียนรู้หลักการประพฤติปฏิบัติให้เป็นผู้มีจิตสาธารณะเพราะ
 - ก. เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับตนเอง
 - ข. เพื่อเกิดการยอมรับในหมู่เพื่อนๆ
 - ค. เพื่อสร้างความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันในสังคม
 - ง. ใช้เป็นหลักคิดหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคมส่วนรวม
 2. คุณครูมักจะพูดเสมอว่า “นักเรียนทุกคนควรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถ้าเราพบเห็นเพื่อนๆ ของเราที่เขาได้รับความเดือดร้อน เราควรจะช่วยเหลือเขา” ถ้านักเรียนอยู่ในโรงเรียนนี้จะทำตามคำพูดของคุณครู เพราะเหตุใด
 - ก. กลัวถูกคุณครูลงโทษ
 - ข. ต้องการรางวัล
 - ค. การช่วยเหลือคนอื่นเป็นการทำความดี
 - ง. ได้รับการยอมรับในหมู่เพื่อน
 3. สมชายชอบซื้อขนมหน้าโรงเรียนตอนเช้าทุกๆ วัน พอซื้อเสร็จก็จะเดินรับประทานขนม และทิ้งกระดาษห่อขนมลงบนพื้นถนน โดยไม่สนใจที่จะนำไปทิ้งลงถังขยะเลย ถ้านักเรียนเป็นสมชายจะไม่ทำเช่นนั้นเพราะ
 - ก. กลัวครูลงโทษ
 - ข. กลัวว่าจะทำให้โรงเรียนสกปรก
 - ค. เป็นหน้าที่ของนักเรียนที่ดี
 - ง. จะได้รับการยอมรับในหมู่เพื่อน

4. ไบเตยจะได้รับของขวัญจากคนในครอบครัวและคนอื่นๆ ทำให้ไบเตยมีของขวัญเหลือใช้มากมาย ไบเตยทราบว่าโรงเรียนมีโครงการปันรักสานฝันเพื่อให้แก่เด็กยากจน ถ้านักเรียนเป็นไบเตย นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร

- ก. แบ่งของให้เพราะจะได้มีชื่อเสียงได้รับคำยกย่อง
- ข. แบ่งของให้เพราะของใช้จะได้เกิดประโยชน์
- ค. แบ่งของให้เพราะจะได้รับใบประกาศเกียรติคุณ
- ง. แบ่งของให้เพราะจะทำให้ตนเองมีความสุข

5. ดวงดาวมักจะเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชนเสมอ บางครั้งก็ทำความสะอาดบริเวณวัดหรือช่วยขุดลอกคูคลอง ที่ตื่นชื่นเพราะ

- ก. การได้รับความชื่นชมว่าเป็นคนดี
- ข. แสดงให้คนอื่นเห็นว่าเป็นคนมีคุณภาพจากสังคม
- ค. เป็นบทบาทหน้าที่ที่พึงปฏิบัติ
- ง. เต็มใจและมีความสุขทุกครั้งที่ได้ตัดสินใจช่วยเหลือโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

6. ช่วงพักกลางวันนักเรียนเห็นเพื่อนร่วมห้องคนหนึ่งนั่งวาดรูปอยู่ที่ห้องเรียนเพื่อที่จะส่งประกวด ขณะที่เพื่อนคนอื่นๆ พากันไปรับประทานอาหารกลางวันกัน นักเรียนจะพูดกับเพื่อนคนนั้นว่าอย่างไร และจะทำอย่างไรต่อไป

- ก. พูดชมเชย และให้กำลังใจ แล้วแบ่งขนมให้เพื่อนที่กำลังวาดรูป
- ข. พูดชมเชย และให้กำลังใจเพื่อนที่มีความตั้งใจวาดรูปพร้อมทั้งนั่งเป็นเพื่อน
- ค. พูดชมเชย และไปบอกให้เพื่อนๆ มาให้กำลังใจเพื่อนที่กำลังวาดรูป
- ง. ไม่พูดอะไร แต่ไปบอกให้เพื่อนๆ มาให้กำลังใจเพื่อนที่วาดรูป

7. คุณครูสมศรี ขออาสาสมัครมาช่วยเหลืองานในโรงเรียนช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ โดยช่วยครูดกแต่งห้อง และจัดมุมหนังสือ ถ้านักเรียนมีเวลาว่างนักเรียน.....

- ก. ถ้าเพื่อนๆ มาช่วยก็จะไป
- ข. เต็มใจอยากช่วยเหลือครู
- ค. ไม่ต้องการถูกลงโทษ
- ง. มาช่วยครูเพื่อจะได้รับความชื่นชม

8. ขณะที่อภีร์กำลังเล่นฟุตบอลอยู่นั้นปรากฏว่าเพื่อนเขาคนหนึ่งได้รับบาดเจ็บที่ข้อเท้า เดินไม่ได้ถ้านักเรียนเห็นแล้วนักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. คอยดูอยู่ห่างๆจนกว่าจะมีคนมาช่วย
- ข. ไปบอกให้คุณครูทราบ
- ค. เข้าไปช่วยเหลือและพาไปห้องพยาบาล
- ง. ไปบอกเพื่อนๆให้มาช่วยเหลือแล้วกลับบ้าน

9. จิรายุเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนดี ทำกิจกรรมช่วยเหลือชุมชนเป็นประจำ โดยเฉพาะกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด เพื่อนสนิทของจิรายุ ชื่อยุทธนา ซึ่งชอบมั่วสุมกับเพื่อนๆสูบบุหรี่ ถ้านักเรียนเป็นจิรายุจะทำอย่างไร

- ก. เสนอกลุ่มให้ตั้งยุทธนาเป็นผู้นำเยาวชนต่อต้านยาเสพติด
- ข. แนะนำให้ยุทธนาไปชวนเพื่อนกลุ่มเสี่ยงมาร่วมเดินรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด
- ค. ชวนยุทธนาทำกิจกรรมบ่อยๆ เพื่อไม่ให้มีเวลาว่าง
- ง. พาไปหาหมอเพื่อให้หมอแนะนำการปฏิบัติ

10. ในวันแม่แห่งชาติทางโรงพยาบาลมีการรับบริจาคโลหิตเพื่อนำไปช่วยเหลือผู้ป่วย นักเรียนเข้าร่วมบริจาคโลหิตเพราะ

- ก. จะได้รับเข็มผู้บริจาคโลหิต
- ข. เป็นการช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน
- ค. เป็นส่วนหนึ่งของการแสดงออกถึงความมีจิตสาธารณะ
- ง. จะได้รับคำชมเชยจากครู

11. ทุกๆ ครั้งที่มีขยะที่บ้านวันเฉลิมจะแยกขยะที่เป็นกระดาษ พลาสติก และขวดแก้ว ก่อนที่จะนำไปทิ้งตามที่ทางเทศบาลจัดไว้ให้เสมอๆ

- ก. ได้รับความชื่นชมว่าเป็นเยาวชนที่มีจิตสาธารณะ
- ข. ได้รับการยอมรับในชุมชนสังคม
- ค. เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลอื่นในชุมชน
- ง. เกิดความภาคภูมิใจในการปฏิบัติที่ได้มีส่วนร่วมในการดูแลสังคม

12. ในการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นหมู่คณะทุกครั้งที่มีปัญหาเกิดขึ้น นพดล มักเข้าร่วมเสนอความคิดเห็นในการแก้ปัญหาเสมอเพราะ

- ก. เพื่อได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้ากลุ่ม
- ข. ให้ได้รับการยอมรับในหมู่คณะ
- ค. ให้เป็นไปตามกติกาของสังคม
- ง. ให้สามารถบรรลุเป้าหมายร่วมกันและเกิดความสามัคคี

13. ณเดชมักเป็นผู้นำทีมเพื่อนๆ ไปทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและรู้สึกมีความสุขที่ได้ทำงานร่วมกับเพื่อนๆ เพราะ

- ก. การได้รับการยกย่องให้เป็นผู้นำทีม
- ข. ได้รับการยอมรับในหมู่เพื่อนๆ
- ค. การได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
- ง. การได้ร่วมคิดร่วมทำสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์

14. เมื่อโรงเรียนประกาศรับบริจาคสิ่งของและหาอาสาสมัครไปแจกสิ่งของเพื่อช่วยผู้ประสบภัยน้ำท่วมที่หมู่บ้านใกล้เคียง ถ้านักเรียนเป็นผู้ที่มีสุขภาพแข็งแรง วายน้ำแกง และพายเรือเป็นแล้วนักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร

- ก. ร่วมเป็นอาสาสมัครไปแจกสิ่งของตามที่เพื่อนชักชวน
- ข. นำสิ่งของมาร่วมบริจาคก็น่าจะพอแล้ว
- ค. นำสิ่งของมาบริจาค และร่วมเป็นอาสาสมัครไปแจกสิ่งของ
- ง. นำสิ่งของและเงินมาร่วมบริจาคเหมือนคนอื่น ๆ

15. ครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียนทุกคนทำงานเกี่ยวกับการจัดป้ายนิเทศในห้องเรียน ขณะที่นักเรียนทำงานร่วมกับเพื่อนๆ ในกลุ่ม นักเรียนจำเป็นต้องยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลในกลุ่มเพราะ

- ก. ให้สามารถบรรลุเป้าหมายร่วมกัน
- ข. ให้เพื่อนๆ เกิดการยอมรับในหมู่คณะ
- ค. ให้เกิดความสามัคคีกันในกลุ่ม
- ง. เพื่อได้รับการยกย่องเป็นผู้นำกลุ่ม

16. ขณะที่รุ่งทิวาขึ้นต่อแถวรับอาหารกลางวัน แพรวขอแทรกแถวเพื่อยืนอยู่หน้าพลอย ถ้านักเรียนเป็นพลอยนักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไม่ยอมให้แพรวแทรกแถวเพราะกลัวเพื่อนที่อยู่ข้างหลังต่อว่า
- ข. ไม่ยอมให้แพรวแทรกแถวเพราะเป็นการเสียมารยาท
- ค. ยอมให้แพรวแทรกแถวเพราะกลัวแพรวพรณไม่พอใจ
- ง. ยอมให้แพรวแทรกแถวเพราะเป็นเพื่อนสนิท

17. ข่าวสารจากหนังสือพิมพ์หรือทางโทรทัศน์ในแต่ละวันมักจะมีข่าวต่างๆ เกี่ยวกับยาบ้า อยู่บ่อยๆ เช่นตำรวจจับผู้ค้ายาบ้า หรือคนเสพยาบ้าที่คลุ้มคลั่งแล้วทำร้ายคนอื่น ถ้า นักเรียนพบเห็นคนที่มีอาการคล้ายคนเสพยาบ้า แล้วนักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. รีบวิ่งไปบอกเพื่อนๆ มาดู
- ข. รีบวิ่งหนีไปให้ไกลจากจุดนั้น
- ค. รีบไปแจ้งที่สถานีตำรวจ
- ง. รีบออกห่างจากจุดนั้น แล้วบอกให้ผู้ปกครองทราบ

18. บอลเดินกลับบ้านตามลำพังหลังเลิกเรียน ระหว่างทางได้พบกับเพื่อนสนิทนั่งสูบบุหรี่ อยู่ริมถนนและชวนให้บอลเข้าไปหา ถ้านักเรียนเป็นบอลจะทำตามข้อใด

- ก. บอกปฏิเสธ และบอกว่าต้องไปทำธุระให้พ่อ
- ข. ตักเตือน เพราะเห็นเป็นเพื่อนสนิท
- ค. ไม่ยอมทำตามเพราะกลัวถูกลงโทษ
- ง. ยอมร่วมวงสนทนาด้วย เพราะเป็นเพื่อนสนิท

19. สุชาติและสุภาพร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เมื่อเปิดเทอมของทั้งสองคนจะได้หนังสือใหม่กันคน ละหลายเล่ม สุชาติ จะห่อปกหนังสือทุกเล่ม ส่วน สุภาพร ไม่ห่อปก เพราะเห็นว่าใช้แค่เทอมเดียว นักเรียนจะทำตามแบบใคร เพราะเหตุใด

- ก. ทำตามแบบสุชาติ เพราะจะได้มีหนังสือที่สภาพดีไว้ให้คนอื่นใช้ได้อีก
- ข. ทำตามแบบสุชาติ เพราะจะได้มีหนังสือใหม่ไว้ใช้ตลอด
- ค. ทำตามสุภาพร เพราะใช้แค่เทอมเดียวหนังสือไม่ชำรุดมาก
- ง. ทำตามแบบสุภาพร เพราะจะได้ไม่ต้องเสียเงิน ไม่เสียเวลา

20. หลังจากเรียนวิชาคอมพิวเตอร์เสร็จ นักเรียนต้องรีบไปเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ บางคนลืมปิดหน้าจอเครื่องคอมพิวเตอร์ ถ้านักเรียนเป็นนักเรียนในห้องนี้ นักเรียนจะอย่างไร

- ก. ไม่ปิดเครื่องคอมพิวเตอร์ แต่ไปแจ้งครูให้เรียกเพื่อนที่ลืมปิดเครื่องมาตักเตือน
- ข. รีบไปเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ และบอกให้เพื่อนที่ลืมปิดกลับมาปิดเองตามหน้าที่
- ค. ช่วยปิดเครื่องคอมพิวเตอร์ทุกเครื่อง และไปบอกเพื่อนว่า ได้ปิดเครื่องที่เพื่อนลืมทิ้งไว้ให้แล้ว

ง. ปิดเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ตนเองใช้ให้เรียบร้อยตามกฎของห้องและจดหมายเลขที่ยังไม่ได้ปิดไปแจ้งเพื่อน

21. น้อยไปช่วยแม่ขายเงาะที่สวนโดยแม่ให้น้อยชั่งเงาะเกรด เอ ขายถุงละ 1 กิโลกรัม แต่ถุงสุดท้ายน้อยชั่งได้เพียง 800 กรัม ถ้านักเรียนเป็นน้อยจะอย่างไร

- ก. ขายไปแบบนั้น ครึ่งหน้าจึงเพิ่มให้มากกว่าปกติอีก 200 กรัม
- ข. แจ้งคนซื้อว่าเงาะถุงสุดท้ายมีเพียง 800 กรัม และลดราคาลงตามส่วน
- ค. นำเงาะไปถุงอื่นๆ มาเฉลี่ยให้ได้น้ำหนักเท่าๆกัน
- ง. ไปเก็บเงาะที่คุณภาพรองลงไปมาใส่เพิ่ม ให้ครบ 1 กิโลกรัม

22. เมื่อเกิดภาวะโลกร้อน มีการเรียกร้องให้ลดการใช้พลังงาน นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมจะประพฤติปฏิบัติตนอย่างไรในการร่วมแก้ปัญหาดังกล่าว

- ก. ปิดไฟทุกดวงในเวลาพักกลางวัน
- ข. เขียนเรียงความเรื่อง “ลดการใช้พลังงาน” ส่งครูภาษาไทย
- ค. เขียนโครงการ “ประหยัดไฟ ลดใช้พลังงาน” ส่งครูวิทยาศาสตร์
- ง. ปิดไฟหลังการใช้ทุกครั้ง และติดสติ๊กเกอร์คำขวัญ “เมื่อไม่ใช้ ปิดไฟทันที” ที่สวิตช์ทุกแห่ง

23. ครูมอบหมายให้ชานนท์และเพื่อนๆ ทำงานเป็นทีมในการทำโปรเจกต์รณรงค์เรื่องโรงเรียนสีเขียวในฐานะที่นักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งของทีม นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร

- ก. ช่วยวางแผนแต่ไม่ช่วยทำงาน
- ข. ยอมรับความคิดเห็นเฉพาะที่ไม่ขัดแย้งกับความคิดของตน
- ค. ร่วมแสดงความคิดเห็นในการทำงาน
- ง. ให้ความร่วมมือในการทำงานด้วยความเต็มใจ

24..การร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาในโรงเรียน ชุมชน และสังคม เป็นสิ่งที่นักเรียนพึงกระทำเพราะ

- ก. เป็นการแสดงถึงการรับผิดชอบต่อสังคม
- ข. จะทำให้ได้รับการชื่นชม ยกย่อง.
- ค. แสดงถึงความตระหนักต่อการมีส่วนร่วมสร้างสรรค์ให้สังคมเป็นสุข
- ง. เป็นการแสดงออกตามบทบาทหน้าที่ของพลเมือง

25 ในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง บนถนนชำรุดเป็นหลุมลึกประมาณ 3 นิ้ว อยู่แห่งหนึ่งเมื่อรถแล่นผ่านก็จะเกิดแรงกระแทกหรือบางครั้งในเวลากลางคืนคนก็เดินหกล้มที่หลุมนั้น ถ้านักเรียนต้องเดินผ่านหลุมนั้น นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. บอกชาวบ้านให้ร้องเรียนทางราชการผ่านทางหนังสือพิมพ์
- ข. หาวัสดุมากลบให้ตื้นขึ้นเป็นการชั่วคราว แล้วแจ้งทางราชการ
- ค. ปักป้ายเตือนให้ระวังตกหลุม
- ง. แจ้งกรมทางหลวงให้มาซ่อมแซมและรอเวลา

การให้คะแนนแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับผู้นำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ก่อน และหลังการฝึกอบรม

ข้อที่	ก	ข	ค	ง
1	1	2	3	4
2	1	2	4	3
3	1	3	2	4
4	4	2	3	1
5	1	2	4	3
6	1	3	4	2
7	3	4	1	2
8	1	2	4	3
9	2	3	4	1
10	1	3	4	2
11	2	1	3	4
12	2	1	3	4
13	1	2	3	4
14	3	1	4	2
15	3	2	4	1
16	1	2	4	3
17	3	4	1	2
18	4	3	2	1
19	4	3	2	1
20	1	2	4	3
21	3	4	2	1
22	3	1	2	4
23	1	3	2	4
24	3	2	4	1
25	2	4	3	1